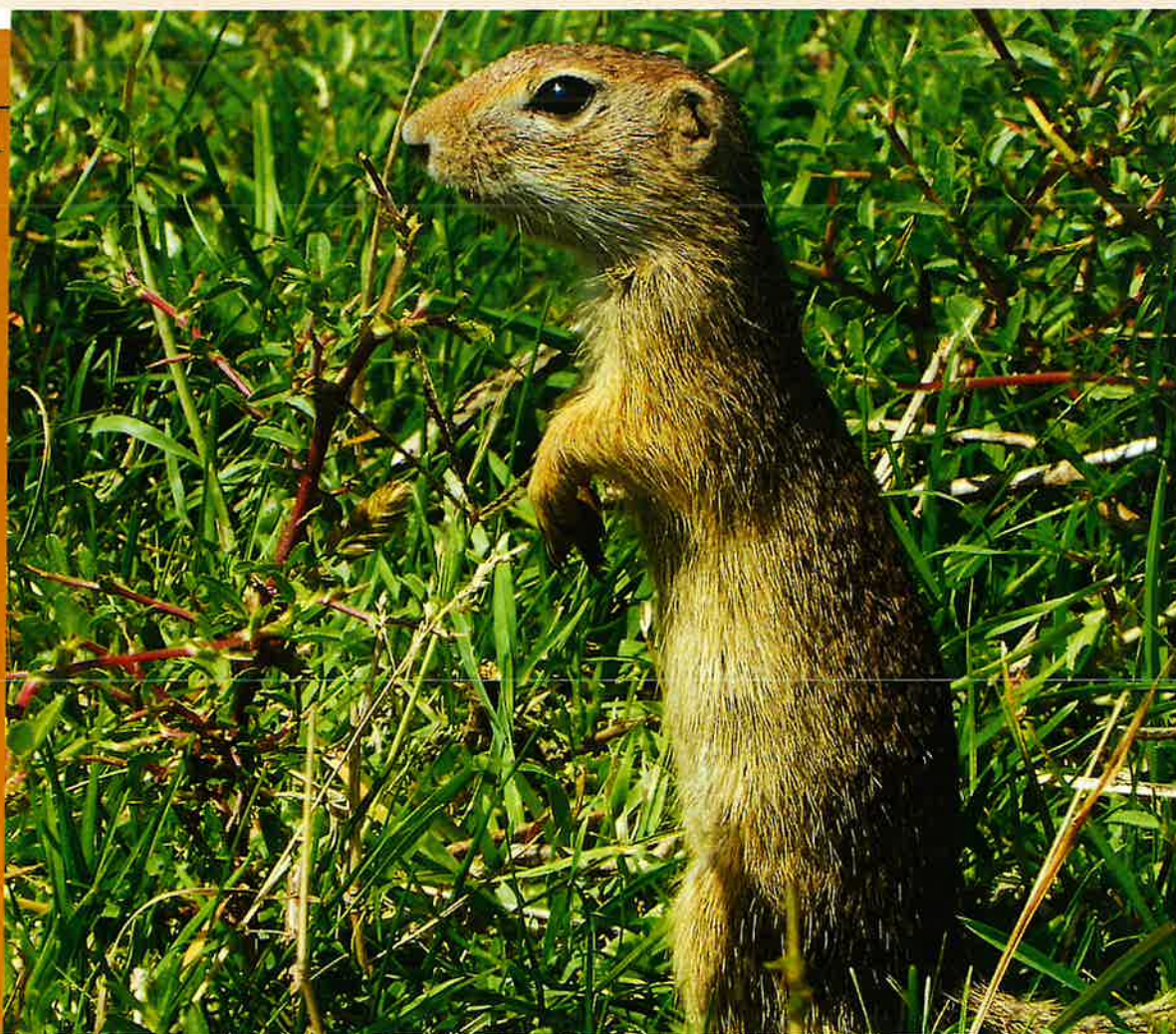

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Нови Сад, март 2025. године

Број 02009-1023

Датум 03.04.2025

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Нови Сад, март 2025. године

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2024. ГОДИНУ
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Пословно име	Покрајински завод за заштиту природе
Седиште	Нови Сад, Радничка 20а
Претежна делатност	Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине
Матични број	8916918
ПИБ	106611566
ЈББК	80822
Надлежни секретаријат	Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

Садржај

I УВОДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ	1
1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ	1
2. УВОД	2
3. ОРГАНИЗАЦИОНА И КАДРОВСКА СТРУКТУРА	6
3.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	6
3.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА	7
II ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ	8
4. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ- РЕАЛИЗАЦИЈА ЦИЉЕВА РАДА ЗАВОДА У 2023. ГОДИНИ	8
4.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	8
4.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА	74
5. ОПРЕМЉЕНОСТ И КАПАЦИТЕТИ	78
5.1. ОПРЕМЉЕНОСТ	78
5.2. ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ	79
5.3. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ И ПУБЛИКАЦИЈЕ	80
III ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ	83
6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	83
6.1. ПОКРАЈИНСКИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	86
6.2. БИБЛИОТЕЧКА ДЕЛАТНОСТ	87
7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ	87
7.1. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНСКИХ И ПОДЗАКОНСКИХ АКТА	88
8. ФИНАНСИЈЕ	88

I УВОДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Назив институције	Покрајински завод за заштиту природе
Година и акт оснивања	16.02.2010. године, Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр. 2/2010 и 23/2018)
Почетак рада	01.04.2010. године
Седиште	Радничка 20а, Нови Сад
Управни одбор	1. Милена Недељков, председник; 2. Мирослав Гаврић, члан; 3. Весна Терзин, члан; 4. Катарина Драгаш, члан из редова запослених; 5. Илија Миљковић, члан из редова запослених.
Надзорни одбор	1. Клара Валтер, председник; 2. Миа Јаворац, члан; 3. Славица Николић, члан из редова запослених.
ДИРЕКТОР	др Жељка Јеличић Маринковић
Број запослених и попуњеност планираних капацитета	Систематизовано 29 радних места односно, 48 извршилаца. Од наведеног броја извршилаца 1 је именовано лице и 47 запослених на неодређено време. Укупно је попуњено 100 % капацитета предвиђеног Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Заводу (01 04 3508 од 01.11.2024. године).
Стручна спрема	доктор наука (13%), магистар наука/мастер (24%), ВСС (46%), ВС (2%), ССС (15%).
Полна структура	Жене (52%); Мушкарци (48%)

2. УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна организација која обавља послове заштите природе и природних добара која се у целисти или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине (у даљем тексту: АПВ).

Завод у оквиру своје делатности, а пре свега квалитетним стручним радом, придоноси очувању и унапређењу природе у АПВ, као универзалног циља у области заштите природе и животне средине, за добробит садашњих и будућих генерација. Кроз интензиван теренски рад, примену најновијих научних сазнања и сарадњу са свим заинтересованим странама, пружа стручну подршку за планирање и спровођење заштите природе (очувању биодиверзитета – специјског, генског и екосистемског, геодиверзитета и екосистема). На тај начин осигурава очување и унапређење природе у АПВ, односно у Републици Србији (у даљем тексту: РС).

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе утврђене Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исп., 14/2016 и 95/2018 – др. закон и 71/2021), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, „Сл. лист АПВ“, бр. 2/2010 и 23/2018) и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, број 9/2010, 22/2018, 48/2018, 40/2021 и 42/2024).

Заштита природе и природних добара, као основна делатност Завода, обухвата истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као стручно – документациону основу за успостављање законске заштите природних вредности.

Послови заштите природе спроводе се кроз стручни надзор и помоћ управљачима, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите у заштићеним подручјима или саставним деловима националне еколошке мреже и еколошких коридора и успостављању међународне еколошке мреже NATURA 2000. Завод, у складу са позитивним прописима који регулишу заштиту природе, издаје услове заштите природе и мишљења за активности у заштићеним подручјима и ван њих, као и у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Овако бројни и сложени послови захтевају спровођење одговарајућих процедура и учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради, ради прикупљања и обраде података о природним вредностима, антропогеним утицајима, оцени очуваности дивљих врста и њихових станишта, станишних типова приоритетних за заштиту, екосистема, објеката геонаслеђа и других природних вредности.

Предметни извештај о раду за 2024. годину, односи се на реализацију Плана заштите природних добара за 2024. годину, који је израђен на основу Плана за заштиту природних добара за период 2022 – 2024. године (03 016 - 447 од 23.03.2022. године.) На План заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад за 2024. годину, добијено је Решење о давању сагласности Покрајинске владе (БРОЈ: 01 04 3508 од 01.11.2024. године).

Завод је у 2024. години реализовао већину постављених циљева и активности планираних Програмом рада за 2024. годину.

Значајан део активности Завода односио се на валоризацију природних вредности појединих подручја кроз теренски рад, прикупљањем података, проучавањем стручне и научне литературе у циљу израде студија као стручне документационе основе ради проглашења нових заштићених подручја на простору АПВ, као и у циљу израде студија ревизије заштите постојећих заштићених подручја.

Већина планираних теренских излазака на подручја одређена за валоризацију природних вредности је реализована у 2024. години.

Вршен је стручни надзор у постојећим заштићеним подручјима, а по потреби и у централним подручјима еколошке мреже и у издвојеним стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста.

Реализоване су бројне активности везане за активну заштиту ретких врста биљака и животиња и њихових станишта, као и збрињавање јединки строго заштићених и заштићених дивљих животиња којима је била потребна помоћ.

Пружана је стручна помоћ управљачима заштићених подручја у циљу спровођења адекватних мера и активности на управљању природном баштином. Остварене су бројне активности са локалним самоуправама, представницима удружења грађана, као и са медијима.

Остварена је интензива међународна сарадња, како кроз реализацију међународних пројаката у којима је Завод био партнер, корисник или заинтересована страна, тако и кроз сарадњу са међународним организацијама и асоцијацијама (IUCN, WWF, GIZ, EURONATUR и SavaParks Network).

Завод је у претходном периоду учествовао у реализацији пројекта Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) везаног за успостављање међународне еколошке мреже NATURA 2000 у Србији, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, Министарством заштите животне средине, Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и конзорцијумом „ЕПТИСА“, задуженим за реализацију пројекта. Током 2024. године вршене су консултације везане за резултате наведеног пројекта у циљу њиховог коришћења за потребе рада Завода.

План заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2024. годину био је заснован и на утврђеним краткорочним циљевима у области заштите природе, који су обухватали:

- очување и унапређење постојећих заштићених подручја, подручја у поступку заштите, подручја еколошке мреже и мреже полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста;
- повећање површина под заштићеним подручјима (заштићена подручја и подручја у поступку заштите), кроз израду нових студија заштите и проглашење заштите на око 30.500 ha;
- почетак валоризације природних вредности у циљу израде студије прве заштите подручја: „Долина Караша од Куштиља до Дупљаје“ и „Аде и одсеци код Сурдука и Белегиша“;
- наставак валоризације природних вредности нових подручја у циљу израде студије прве заштите подручја: „Травна станишта уз Брзаву“;
- завршетак валоризације природних вредности и израда студије прве заштите подручја у 2024. години : „Стари Бегеј“, „Пашњаци и долине код Алибунара“, „Слатине Моравице“ и „Народна башта у Панчеву“;

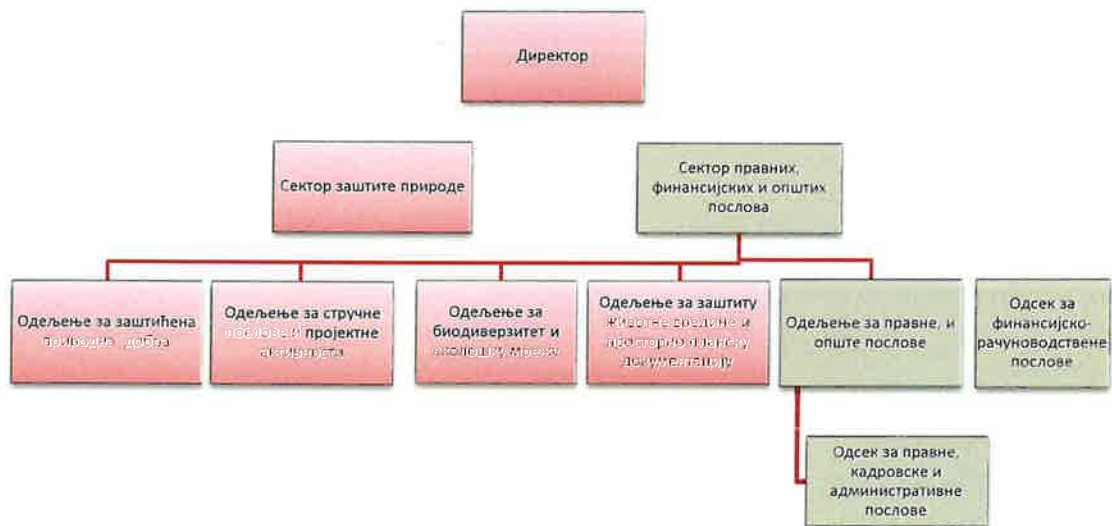
- валоризација природних вредности и израда студије прве заштите подручја у 2024. години: „Босутске шуме“ и „Дуд у Трешњевцу“;
- наставак валоризације природних вредности у циљу израде студије ревизије заштите заштићеног подручја: СРП „Делиблатска пешчара“, СРП „Краљевац“ и СП „Парк Бландаш“;
- завршетак валоризације природних вредности и израда студије ревизије заштите заштићеног подручја: СП „Парк челаревског дворца“ и СВА „Парк у Бачкој Тополи“;
- ревизија статуса заштите појединих споменика природе у циљу покретања поступка престанка заштите;
- одржавање и развој еколошке мреже на подручју АПВ;
- одржавање и развој мреже издвојених полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста;
- издвајање нових еколошки значајних подручја (станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста, станишта приоритетних за заштиту), регионалних и локалних еколошких коридора, као делова интегралне еколошке мреже;
- реализација мера и активности предвиђених Акционим планом за спровођење Програма заштите природе;
- учешће у активностима везаним за успостављање европске еколошке мреже NATURA 2000;
- унапређење стања биолошке, геолошке и предеоне разноврсности;
- очување и унапређење стања популација и дистрибуције строго заштићених и заштићених дивљих врста и њихових станишта и јачање примене механизма (начина и активности) и мера, кроз управљање популацијама, санацију, ревитализацију, релокацију, реинтродукцију и др;
- унапређење система рада на збрињавању угрожених строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња, кроз допунско опремање и обучавање Тима за збрињавање животиња;
- развој активности на контроли инвазивних алохтоних и агресивних врста;
- унапређење Покрајинског регистра заштићених природних добара за АПВ;
- унапређење Интегралног информационог система Завода (у даљем тексту: ИИС) и његово адекватно повезивање са сличним системима на националном и међународном нивоу;
- обрада, вођење и развој картографских и других података у бази (GIS);
- унапређење инвентара објеката геонаслеђа;
- едукација и промоција у области заштите природе и подизање еколошке свести јавности;
- континуирано присуство и рад са медијима, употребом савремених метода, техника и алата, посебно кроз присуство на интернету (веб страница), друштвеним мрежама и другим медијима;
- унапређење заштите природе кроз јачање међусекторске сарадње са органима власти, управним органима, организацијама и институцијама, као и са корисницима простора и другим заинтересованим странама, на националном нивоу;
- континуиран, активан рад на доступности информација од јавног значаја у погледу заштите природе из делокруга рада Завода;

- унапређење стручног надзора, самостално и у сарадњи са надлежном инспекцијом, као и сарадње са управљачима заштићених подручја;
- рад на подизању капацитета управљача заштићених подручја;
- јачање прекограничне и међународне сарадње у области заштите природе, биодиверзитета и геодиверзитета;
- формирање партнерства и пријаве пројектних предлога за међународне и националне пројекте;
- повећање обима финансијских средстава у складу са важећом законском регулативом;
- подизање кадровских капацитета Завода и стално усавшавање;
- повећање библиотечног фонда Завода штампаним и електронским публикацијама из области заштите природе;
- координација управљања Резерватом биосфере „Бачко Подунавље“;
- сарадња на управљању заједничким прекограничним Резерватом биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава, проглашеним од стране UNESCO-а у септембру 2021. године.

3. ОРГАНИЗАЦИОНА И КАДРОВСКА СТРУКТУРА

3.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Полазећи од Правилника о организацији и систематизацији послова у Покрајинском заводу за заштиту природе (01 04 3508 од 01.11.2024. године) године утврђена је следећа организациона шема:

Завод, према напред цитираном Правилнику има 26 систематизованих радних места. На дан 31.12.2024. године, у Заводу у радном односу налази се 45 запослених лица, од тога: једно (1) именовано лице и 44 лица запослена на неодређено време.

3.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Бројно стање и попуњеност људских капацитета у Покрајинском заводу за заштиту природе (стање на дан 31.12.2024. године)

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	Број систематизован их радних места према Правилнику о систематизациј и	Број запослени х на неодређен о време	Број запослених на одређено време	Број запослених чији је радни однос у мировању
Директор	1	/	1	/
Помоћник директора	2	2	/	1
Одељење за заштићена природна добра	8	8	/	/
Одељење за заједничке стручне послове и пројектне активности	10	9	/	2
Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу	7	7	/	/
Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију	7	6	/	/
Одсек за музејску делатност	5	/	/	/
Одељење за правне и опште послове у чијем саставу се налази и Одсек за правне, кадровске и административне послове	9	8	/	/
Одсек финансијско рачуноводствене послове	4	4	/	/
УКУПНО	53	44	1	3

II ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ

4. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ - РЕАЛИЗАЦИЈА ЦИЉЕВА РАДА ЗАВОДА У 2024. ГОДИНИ

Стручни послови заштите природе и природних добара на територији АПВ представљају основну делатност рада Завода. Заштита природе према чл. 4. Закона представља низ мера и активности усредсређених на спречавање оштећења природе, природних вредности и природне равнотеже, које ће допринети очувању здраве животне средине, која је загарантована Уставом РС.

4.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Заштићена природна добра су у складу са Законом заштићена подручја, заштићене врсте и покретна заштићена природна документа (хербаријуми, збирке и сл.).

Стручни послови заштите природе приказани су у оквиру делатности Завода и прецизније дефинисани и реализовани у 2024. годину кроз циљеве рада. Бројни и сложени послови заштите природе захтевају спровођење одговарајућих процедура, као и учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

4.1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

Табела бр. 1. Индикатори активности везаних за заштиту подручја

Индикатор	Планирано у 2024. години	Обављено у 2024. години	Носиоци посла
Валоризација природних вредности (број подручја)	14	14	Одељење за заштићена природна добра, Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу, Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију, Одељење за стручне послове и пројектне активности, Одсек за правне, финансијске и опште послове
Израда студија заштите (број студија)	3	3	
Престанак заштите подручја	0	0	

У 2024. години су започета или настављена вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности девет (9) подручја за прву заштиту („Слатине Моравице“, „Пашњаци и долине лод Алибунара“, „Стари бегеј“, „Травна станишта уз Брзаву, „Долина Караша од Куштиља до Дупљаје“, „Аде и одсеци од Сурдука до Белегиша“, СП „народна башта“ у Панчеву“, „Босутске шуме“, „СП „Дуд у Трешњевцу“) и на ревизији заштите пет (5) постојећих заштићених подручја (СП „Парк Челаревског дворца“, СВА „Парк у бачкој Тополи“, СП „Парк Бландаш“, СРП „Делиблатска пешчара“, СРП „Краљевац“).

ПОЧЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА

1. „ДОЛИНЕ КАРАША ОД КУШТИЉА ДО ДУПЉАЈЕ“

2024. године започета је валоризација природних вредности подручја „Долине Караша од Куштиља до Дупљаје“ а у циљу израде студије заштите која је планирана за крај 2026. године и успостављања новог заштићеног подручја. Површина планирана за валоризацију је око 2.500 ha.

Током 2024. године реализовано је 6 теренских истраживања током којих су утврђене прелиминарне границе подручја, дат предлог за учрћавање новог станишта строго заштићених и заштићених врста и истраживана су постојећа станишта строго заштићених и заштићених врста: ВРС09 под називом „Пашњаци код Војводинаца“, ВРС10 „Пашњаци код Куштиља“, БЦР03а и БЦР03б под називом „Остаци меандра Караша“ и БЦР05а и БЦР05б под називом „Средњи ток Караша“.

2. „АДЕ И ОДСЕЦИ КОД СУРДУКА И БЕЛЕГИША“

Валоризација природних вредности подручја „Аде и одсеци код Сурдука и Белегиша“ започета је 2024. године, а у циљу израде студије, као основе за успостављање новог заштићеног подручја заштите, која је планирана за крај 2026. године. Површина планирана за валоризацију је око 650 ha.

Током 2024. године реализовано је 7 теренских истраживања првенствено станишта строго заштићених и заштићених врста: СТП01а и СТП001ба под називом „Дунавски лесни одсеци“.

ЗАВРШЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ НОВИХ ПОДРУЧЈА У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ У 2024. ГОДИНИ

1. „СЛАТИНЕ МОРАВИЦЕ“

Валоризација водотока Моравице са пашњаком код Ватина и Селишта започета је 2020. године, као део планираних активности на вредновању нових подручја.

Моравица (румунски: Моравица) је лева притока реке Брзаве. У Румунији њен ток износи 47 km, а у Србији 17,4 km. Моравица је каналисан водоток који код места Ватин дотиче из Румуније на подручје наше земље. Количина воде у Моравици је врло променљива. Највећи водостај на Моравици је у пролеће што је последица отапања снега са Карпата и обилних падавина. Лети се ниво воде значајно смањује, а на појединим деловима и пресуши. Улива се у капал Дунав Тиса–Дунав у близини насеља Барице.

Моравица са њеним обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја (Уредба о еколошкој мрежи, „Сл гласник РС”, бр.102/2010).

Валоризацијом су обухваћена постојећа станишта строго заштићених и заштићених врста од националног значаја: Пашњаци на слатинама у околини Маргите (ПЛА086 (159,74 ha), ПЛА08ц (72,60 ha) и ПЛА08д (191,83 ha)), Пашњаци код Ватина (ВРШ01а (157,72 ha)) и Пашњаци на Селишту (ВРШ01б (579,88 ha)), што укупно износи 1.161,77 ha.

Приликом теренских излазака извршен је обилазак свих наведених станишта.

2. „ПАШЊАЦИ И ДОЛИНЕ КОД АЛИБУНАРА“

Завод је у 2019. години започео са радом на валоризацији природних вредности подручја „Лесне долине на потезу од Алибунара до Добрице”, у циљу израде студије заштите и успостављања новог заштићеног подручја.

Током 2024. године, Завод је у циљу валоризације природних вредности обавио теренска истраживања на стаништима строго заштићених и заштићених врста која се налазе у обухвату који је планиран за заштиту. Посебан акценат стављен је на проверу спољних граница.

3. „СТАРИ БЕГЕЈ“

Почев од 2022. године, вршена је валоризација ширег подручја уз део тока Старог Бегеја на подручју Општине Житиште (КО Банатски Двор и КО Житиште) и Града Зрењанина (КО Меленци, КО Јанков Мост) ради израде студије заштите. Простор обухвата травна и водена станишта у долини и поплавном подручју Старог Бегеја и Турског Бегеја, као и саме водотокове. Израда студије заштите планирана је завршетком валоризације и њена израда почела је у 2024. години. На подручју валоризације током 2024. године реализовано је шест теренских излазака. Површина која се валоризује је величине 4300 ha.

4. „ТРАВНА СТАНИШТА УЗ БРЗАВУ“

Почев од 2022. године врши се валоризација подручја природних вредности травних станишта уз реку Брзаву, на подручју општине Сечањ (КО Конак), општине Пландиште (КО Стари Лец, КО Хајдучица) и општине Алибунар (КО Добрица, КО Иланца), као и подручје самог водотока. Простор представља мозаик степа, слатина и влажних станишта. Израда студије заштите планирана је 2025. године. Током 2024. године реализована су три теренска изласка.

5. „БОСУТСКЕ ШУМЕ“

Током 2024. године извршено је ажурирање података и измена студије заштите овог подручја (Завод, 2016), у складу са новим сазнањима о природним вредностима, стању шума и других типова станишта погођених олујним непогодама из 2023. године, променама насталим у инфраструктури и коришћењу простора, као и решењима утврђеним актуелном просторно-планском и урбанистичком документацијом.

У консултацијама са надлежним службама локалних самоуправа Шид и Сремска Митровица извршене су корекције граница обухвата заштите у складу са променама насталим изградњом граничног прелаза „Сремска Рача“ и проширењем граничног прелаза „Батровци“, на државом путу IА реда, ознаке А3. Мере заштите предложене за простор заштитне зоне притом су усаглашене са новим просторно-планским решењима и променама у коришћењу простора.

Граница заштићеног подручја, са заштитном зоном, претходно одређена на основу аналогног катастра, прилагођена је новом дигитализованом катастру непокретности Републичког геодетског завода.

У консултацијама са корисницима природних ресурса извршене су корекције предлога мера заштите, према потребама санирања последица олујних непогода и адаптивног газдовања у условима убрзаних климатских промена.

Извршене су допуне свих поглавља студије. Концепт заштите и унапређења са перспективама одрживог развоја допуњен је јачања резилијенције на климатске промене. Приказани су нови (текући) међународни пројекти од значаја за очување приоритетних типова станишта уз истовремено смањење ризика од природних непогода (суша и поплава). Имајући у виду нове податке о националном и међународном значају природних вредности овог подручја и потреби њиховог очувања, предлог категорије је промењен са II категорије (заштићено подручје покрајинског значаја, односно од великог значаја) у I категорију (заштићено подручје од међународног, националног, односно изузетног значаја), а врста заштићеног подручја из Парк природе у Специјални резерват природе.

6. СП „НАРОДНА БАШТА У ПАНЧЕВУ“

Валоризација Народне баште у Панчеву започета је 2023. године, као део планираних активности на вредновању простора. На месту шуме је 1829. године формирана уређена зелена површина која представља један од најстаријих јавних градских паркова у Србији.

У току 2023. године, у циљу валоризације природних вредности обављена су теренска истраживања. Извршен је попис дендрофлоре и валоризација темељних вредности. Током 2024. године настављено је истраживање архивске грађе и друге релевантне документације у циљу писања студије заштите и написана је студија заштите. Простор СП "Народна башта" обухвата катастарске парцеле: 5179/4, 5179/5, 5179/6, 5179/7, 5182/6, 5179/3 и 5182/16 КО Панчево. Површина обухваћена заштитом износи 144 708 m² (14, 47 ha). Студија заштите је послата надлежној локалној самоуправи на даље поступање у циљу доношења акта о заштити.

7. СП „ДУД У ТРЕШЊЕВЦУ“

Према Плану заштите природних добара током 2024. године планирана је и урађена валоризација дуда који се налази поред Потиског пута у селу Трешњевац, на територији општине Кањижа.

Извршеном валоризацијом, утврђено је да је дуд репрезентативан представник своје врсте по хабитусу, пејзажној атрактивности, старости и виталности. Посебан естетски и декоративни елемент код дуда представља широко разграната крошња пречника 23 m. Висина стабла је 17 m, а обим дебла 530 cm. СП „Дуд у Трешњевцу“ заузима површину од 415 m² која обухвата део катастарске парцеле бр. 1011 КО Трешњевац.

Полазећи од утврђених чињеница, стабло дуда у Трешњевцу се предлаже за заштиту као Споменик природе III категорије, од локалног значаја. Студија заштите је послата надлежној локалној самоуправи на даље поступање у циљу доношења акта о заштити.

НАСТАВАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ

1. СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА“

Заштићено подручје СРП „Делиблатска пешчара“ („Сл. гласник РС“, бр. 3/2002, 81/2008), према Уредби о еколошкој мрежи, Прилог 1 („Сл. гласник РС“, бр. 102/2010) се налази у обухвату еколошки значајног подручја „Делиблатска пешчара“ (ред. бр. 20) унутар којег су издвојена: међународно значајно подручје за биљке – „ИРА“ (Important Plant Area), под називом „Делиблатска пешчара“, међународно и национално значајно подручје за птице – „ИВА“ (Important Bird Area) под називом „Делиблатска пешчара“ са класификационим кодом „RS015IBA“, као и одабрано подручје за дневне лептире – „РВА“ (Prime Butterfly Area), под називом „Делиблатска пешчара 03“.

Током 2024. године настављена је ревизија започета 2022. године. Током ове године истраживањима су обухваћени простори предвиђени за проширење Резервата (Дубовачки пашњаци, Хатарице, Долово – Чибук), као и веће целине унутар Резервата (Црни врх, Плоп, Дос, Дуго поље, Краван, Стеванова равница, Воловска паша, Корн и др.). Заштићено подручје проглашено је 2002. године Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“ („Службени гласник РС“, бр. 3/2002 и 81/2008). Сарадници Завода су у овој години извршили два (2) вишедневна теренска обиласка, који су обухватили истраживања из области хидрологије, ботанике, шумарства, хидробиологије, ентомологије, ихтиологије, батракологије, херпетологије, орнитологије и мамологије.

2. СРП „КРАЉЕВАЦ“

Специјални резерват природе „Краљевац“ (Уредба о заштити СРП „Краљевац“, „Сл. гласник РС“, бр. 14/2009) део је еколошки значајног подручја „Делиблатска пешчара“ (бр. 20) Еколошке мреже Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 102/2010). Еколошки значајним подручјем обухваћена су предложено Емералд подручје „Делиблатска пешчара“ (RS0000005) и међународно и национално значајна подручја за птице - ИВА (Important Bird Area) под називом „Делиблатска пешчара“ (RS015IBA).

Током 2024. године, према Плану терена ПЗЗП за 2024. годину, за валоризацију простора за потребе ревизије СРП „Краљевац“ планирано је пет теренских излазака у блоковима од по три дана у пет наврата.

Због приоритетнијих пословних обавеза сарадника из тима за валоризацију, као и неповољних временских услова, реализовано је свега два теренска изласка.

Валоризацијом у циљу проширења спољних граница обухваћени су локалитети под називом „Ћинкина ћуприја“ и „Мраморачка река“ у површини од 94 ha, локалитет „Шанац“ површине 25,7 ha, локалитет „Бели извор“ површине 4,8 ha, станиште строго заштићених врста и заштићених врста Еколошке мреже КВН02 (обухвата доњи део водотока Краљевац, Црна бара, Бара Црвенка) површине 224,5 ha и локалитет „Вранишевац-Улмидућ“ површине 34 ha. Током теренских истраживања у мају 2023. године предложена је и валоризација Ковинске шуме површине од 33 ha.

Тренутна површина СРП „Краљевац“ износи 261 ha, док ће планираним проширењем бити обухваћено још око 416 ha, те би укупна површина након ревизије природних вредности заштићеног подручја износила око 677 ha.

3. СП „ПАРК БЛАНДАШ“

Претходна заштита проглашена је 2006. године Одлуком о стављању под заштиту Споменика природе „Парк Бландаш“, као значајно добро III категорије („Службени лист општине Кикинда“ бр. 2/2006, 14/2015). Споменик природе „Парк Бландаш“ налази се у грађевинским рејону Кикинде, на делу катастарске парцеле бр. 2899 КО Кикинда, површине 2 ha 31 a 89 m² (2, 32 ha) на катастарској парцели број 2899 (део). Валоризација природних вредности је започета и извршена у 2022. години, у 2023. завршене су измене просторно планске документације у циљу повећања површине под заштитом. Ревизија заштите, осим до сада заштићене парцеле 2899 КО Кикинда, обухвата још две парцеле које се граниче са заштићеним простором парка: 2900/2 КО Кикинда, у јавној својини, имаоца права Град Кикинда, као и 2900/1 КО Кикинда, у јавној својини, имаоца права Република Србија које представљају простор бившег расадника и економских објеката службе уређења зелених површина. Укупна површина за заштиту износи око 3,7 ha.

Током 2023. и 2024. године обављена су теренска истраживања, извршен је попис дендрофлоре и валоризација темељних вредности, настављено је истраживање архивске грађе и друге релевантне документације у циљу писања студије заштите и обављено фотографисање. У циљу завршетка студије потребно је урадити синтезу студије и израдити картографске прилоге.

ЗАВРШЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ У 2024. ГОДИНИ

1. СВА „ПАРК У БАЧКОЈ ТОПОЛИ“

Природни споменик вртне архитектуре „Парк у Бачкој Тополи“ заштићен је Решењем Скупштине Општине Бачка Топола бр. 633/9-1974-04 од 9. маја 1974. године. Налази се у центру насеља Бачка Топола. Према акту о заштити заштићени део природе налази се на подручју Општине Бачка Топола, катастарске парцеле бр. 3650, 3652, 3657 КО Бачка Топола, у површини од 6 ha. Кроз парк протиче Водоток Криваја који је регионални еколошки коридор, утврђен Регионалним просторним планом АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, бр. 22/2011), који повезује остатке природних станишта лесног платоа, међу којима су и станишта приоритетна за заштиту у Србији (Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување, „Сл. гласник РС“, бр. 35/2010) и у Европи. Спроведена су истраживања литературе, архивске грађе и документације. Током 2024. године настављена су истраживања и написана је студија заштите. СП „Градски парк у Бачкој Тополи“ обухвата катастарске парцеле: 7666, 5310 и 7300 (део) КО Бачка Топола - Град. Површина обухваћена заштитом износи 58 831 m² (5, 88 ha). Студија заштите је послата надлежној локалној самоуправи на даље поступање у циљу доношења акта о заштити.

РАЗМАТРАЊЕ НАСТАВКА ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ

1. СП „ПАРК ЧЕЛАРЕВСКОГ ДВОРЦА“

Ревизија заштите СП „Парк челаревског дворца“ није завршена због велике деградације простора коју је проузроковало олујно невреме у периоду ревизије. Парк челаревског дворца је стављен под заштиту као Споменик природе Одлуком о заштити споменика природе („Сл. лист општине Бачка Паланка“, бр. 7/2003 и 7/2007). Реализовани су терени по плану за 2022. и 2023. годину. У поступку ревизије природних вредности је утврђено да је дошло до значајних оштећења дендрофлоре услед олујног невремена, али да и даље постоје природне и створене вредности од значаја за заштиту. Предложене су границе заштићеног подручја, као и режим и мере заштите. Приликом вршења стручног надзора сачињен је Извештај бр. 03 025 2911 од 21.09.2023. године којим су одређене мере заштите у циљу надокнаде изваљених и девитализованих стабала. Повод стручног надзора било је олујно невреме 19. и 21./22. јула 2023. године. Одређене су мере заштите за уклањање изваљених и поломљених стабла, спровођење заменске садње и спровођење садње по Решењу о условима заштите природе од 11.07.2022. године, 03 бр. 019-1605/2, која закључно са датумом писања извештаја није реализована. Како до сада упљављач није спровео заменску садњу због велике деградације подручја у овом моменту не постоје услови за завршетак валоризације простора у циљу ревизије заштите.

4.1.1.4. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

На основу члана 43. Закона о заштити природе, предлагач акта обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу подручја и стручној основи – студији о заштити.

Током 2024. године, одржана је Јавна расправа о документима о заштити у оквиру које је презентован Нацрт покрајинске скупштинске одлуке о заштити ПИО „Слатине средњег Баната“ и Студија заштите ПИО „Слатине средњег Баната“ и разматране примедбе достављене током јавног увида, одржана у Сали Скупштине града Зрењанина (Трг слободе 10, Зрењанин), у петак, 19.01.2024. године, са почетком у 11:00 часова.

Јавна расправа о Нацрту одлуке о заштити Предела изузетних одлика „Средња Мостонга“ и Студији заштите је одржана у петак, 13.12.2024. године у 11 часова у сали општинског већа у Оџацима. На расправи су били присутни представници Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајинског завода за заштиту природе из Новог Сада. Расправа је протекла у конструктивној расправи уз присуство заинтересованих представника локалне заједнице.

Јавна расправа о Нацрту одлуке о заштити Парка природе „Доња Мостонга“ и Студији заштите је одржана у петак, 20.12.2024. године у 11 часова у Скупштинској сали општине Бач. На расправи су били присутни представници Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајинског завода за заштиту природе из Новог Сада, уз присуство заинтересованих представника локалне заједнице.

Такође, настављено је прикупљање сагласности министарстава за ПП „Полој

У наредном периоду Завод ће извршити консултације са локалним самоуправама АП Војводине у циљу прослеђивања студија заштите Министарству за подручја за која је предвиђено да буду заштићене на локалном нивоу (III категорија - заштићено подручје локалног значаја, Члан 17. Закона).

4.1.1.1. ПРЕСТАНАК ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА – СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ

У ИС Завода налази се 201 заштићених подручја за која је неопходно да доносиоци акта о заштити донесу акт о престанку заштите. Обавештења доносиоцима аката су слата од 2021. године, и током 2024. године.

Разлози за покретање поступка престанка заштите неких од тих заштићених подручја, пре свега су драстично нарушавање или потпуно нестајање природних темељних вредности због којих је и проглашена заштита или накнадно укључивање површина тих заштићених подручја у друга већа заштићена подручја, у складу са важећом законском регулативом, тиме ће се омогућити усаглашавање и тачност података који се воде у евиденцији ИИС Завода.

Табела бр.2. Заштићено подручје за разматрање покретања поступка престанка заштите послато у 2024. години.

Р. бр.	Тип	Назив	Акт о заштити
1.	ПС	„Четири стабла сребрне смрче (<i>Picea pungens</i>) у Бачкој Тополи“	„Решење СО Бачка Топола“, бр. 633-6-04 од 20.09.1973. године

4.1.1.3. СИНТЕЗА СТУДИЈА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Завод је током 2024. године извршио синтезу и усклађивање студије са законском легислативом. Студија за коју је урађена синтеза је ПИО „Слатине средњег Баната, која је предате Влади АПВ ради спровођења даље процедуре проглашења заштите подручја (II категорија- заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја, члан 41. Закона о заштити природе). Током 2024. године на интернет страници Министарства заштите животне средине окачена су Обавештења о поступку покретања заштите СРП „Долине код Падине“, код које је 2023. године измењена категорија заштите са циљем да доносиоц акта буде Влада АПВ, као и за ПИО „Средња Мостонга“ за коју су такође извршене измене.

Табела бр.3. Студије заштите природе предате на даље поступање у 2024. години.

Тип добра	Назив добра	Нацрт послат	Покренут поступак заштите	Заштита у поступку
СП	Храст у Кикинди	17.01.2024. године	-	Град
СП	Стабла у центру Апатина	17.01.2024. године	-	Општина
СП	Градски парк у Бачкој Тополи	26.11.2024. године	18.03.2025.	Општина
ПИО	Слатине средњег Баната	16.08.2024. године	-	Влада АП

4.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЋЕНИМ ПРИРОДНИМ ДОБРИМА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

Табела бр.4. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатори	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број стручних надзора у заштићеним подручјима	50	Одељење за заштићена природна добра, Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу, Одељење за стручне послове и пројектне активности, Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију

Стручни надзор над стањем и спровођењем мера заштите у заштићеним природним добрима, као и над строго заштићеним и заштићеним врстама, уз пружање стручне помоћи управљачима заштићених подручја, представљају Законом утврђену делатност Завода.

У наставку је изнет преглед стручних надзора (табела бр.3), реализованих у појединим заштићеним подручјима на територији АПВ током 2024. године.

Табела бр. 5. Преглед обављених стручних надзора у заштићеним подручјима 2024. године

ПОДРУЧЈЕ	ДАТУМИ	ПРЕДМЕТ НАДЗОРА
ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА		
НП „Фрушка гора“	31.01.2024.	изградња пешачке стазе
	22.02.2024.	преоравање пашњака
	14.03.2024.	преоравање пашњака
	11.04.2024.	изградња и депонија
	27.08.2024.	држање свињи
СРП „Горње Подунавље“	07.02.2024.	изградња
	24.07.2024.	изградња
СРП „Делиблатска пешчара“	28.02.2024.	појилишта за дивљач
	14.05.2024.	уклањање инвазивног жбуња
СРП „Обедска бара“	04.04.2024.	план пашарења
	05.06.2024.	стање влажних ливада
	03.12.2024.	насељавања бивола
СРП „Пашњаци велике дропље“	10.04.2024.	травна станишта у
	27.11.2024.	заштитној огради за велику дропљу

СРП „Лудашко језеро“	16.05.2024. 11.09.2024. 27.11.2024.	преоравање ливада депоновање шута, обала ефекти испаше
СРП „Селевењске пустаре“	19.04.2024.	преоравање пашњака
СРП „Засавица“	08.07.2024.	ревитализација влажних ливада соларним пумпама
ПИО „Суботичка пешчара“	02.10.2024.	ефекти пожара
ПИО „Потамишје“	12.09.2024.	изливање отпадних вода
ПИО „Горња Мостонга“ – у поступку	08.03.2024. 22.03.2024. 24.06.2024. 21.11.2024.	паљење слатина паљење слатина преоравање слатина преоравање слатина
ПИО „Слатине средњег Баната“ – у поступку	03.04.2024.	преоравање слатина
ПП „Вршачке планине“	04.04.2024.	мобиљар и одмориште
ПП „Палић“	11.09.2024. 27.11.2024.	инвазивне врсте и обални појас процена стања оштећених храстова
ПП „Слатине у долини Златице“	03.04.2024. 18.11.2024.	преоравање слатина преоравање слатина
ПП „Камараш“	01.11.2024.	ефекти испаше
ПП „Јегричка“	29.05.2024.	ограђивање
ПП „Поњавица“	17.12.2024.	видео надзор колоније чапљи
ПП „Тиквара“	05.04.2024.	ефекти невремена и газдовање шумом
СП „Каменички парк“	08.02.2024. 05.03.2024. 10.04.2024. 12.06.2024.	одрон земљишта и утврђивање трасе за одводњавање
СП „Лесни профил код Старог Сланкамена“	11.07.2024. 13.12.2024.	уклањање инвазивних врста уклањање инвазивних врста
СП „Дуд код Шуљма“	22.01.2024.	стање после невремена

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

СП „Платан у дворишту Основне школе „Милош Црњански“ у Новом Саду“	11.03.2024.	санитарно орезивање грана
СП „Амерички платан у Футогу“	11.03.2024.	санитарно орезивање грана
СП „Храст лужњак на Петроварадинској тврђави“	11.03.2024.	санитарно орезивање грана
ПС „Дрворед дудова на путу Вршац-Стража“; ПС „Дрворед дудова на путу Загајица-Избиште“; Дрворед дудова ПС „Дрворед дудова на путу Избиште-Уљма“	19.09.2024.	оштећења на стаблима услед паљења
СП „Бели дуд у Белом Блату“	21.10.2024. 28.11.2024.	преглед стабла санитарно орезивање грана
СП „Платан у дворишту Основне школе „Милош Црњански“ у Новом Саду“	30.12.2024.	санитарно орезивање грана
СП „Амерички платан у Футогу“	30.12.2024.	санитарно орезивање грана

СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ

Табела бр. 6. Преглед обављених стручних надзора у стаништима строго заштићених врста 2024. године

СТАНИШТА СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА		
ПРЕДМЕТ НАДЗОРА	ДАТУМИ	ЛОКАЦИЈА
Пруд код Белегиша	15.03.2024.	ревитализација баре Петринци
НКН04 Бокал код Српског Крстура	11.04.2024.	преоравање пашњака

Табела бр. 7. Преглед обављених стручних надзора у вези са строго заштићеним врстама 2024. године

СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ		
ПРЕДМЕТ НАДЗОРА	ДАТУМИ	ЛОКАЦИЈА
заробљавање птица певачица	20.02.2024.	Бачки Моноштор
страдање белорепана	04.03.2024.	Каракуша
ветропарк и територија степског сокола	20.03.2024.	Ковачица
страдање крсташа	22.03.2024.	Оборњача, Ада
узгој соколова	05.07.2024.	Нови Сад
контрола држања папагаја	10.07.2024.	Мол
нарушавање станишта текуница	11.10.2024.	Меленце
страдање степског сокола	13.12.2024.	Златица, Лазарево

4.1.2.1. СТРУЧНИ НАДЗОР У САРАДЊИ СА ИНСПЕКЦИЈОМ У ВЕЗИ ЗАШТИТЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ДИВЉИХ ВРСТА (СITES КОНВЕНЦИЈА)

Табела бр.8. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатори	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број стручних надзора у сарадњи са инспекцијом у вези строго заштићених и заштићених врста	10	Одељење за природна заштићена добра, Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет, Одељење за стручне послове и пројектне активности, Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију

Контрола прекограничног промета, држања и излагања заштићеним врстама према CITES конвенцији

- У оквиру контроле држања, узгоја и трговине заштићеним врстама, дана 03.02.2024. године извршен је стручни надзор на локацији: Патријарха Павла 111, Нови Сад.
Стручни надзор је извршен по позиву Полицијске управе Нови Сад, Групе за сузбијање еколошког криминала и заштиту животне средине, уз асистенцију припадника интервентне полиције.
- У оквиру контроле држања, узгоја и трговине заштићеним врстама, дана 11.03.2024. године извршен је стручно-инспекцијски надзор код Момчила Стајића ПР, NS EXOTICS, Добровољачка 15, Ветерник. Током стручно-инспекцијског надзора извршена је контрола трајног обележавања јединки лоптастих питона (*Python regius*) рођених у заточеништву из сопственог узгоја.
Надзор је извршен на позив и у сарадњи са Покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине.
- У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне, 07.06. и 08.08.2024. године извршени су стручно-инспекцијски надзори на фарми заштићене дивље врсте Шумска корњача (*Testudo hermanni*), ЗР ЗОО ТРОПИКО, власника Гордана Курбалије, Карловачки пут бб, 21132 Петроварадин.
Надзор је извршен на позив и у сарадњи са Покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине.

4.1.3. ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА И ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ПРИРОДЕ

Инвентаризација и праћење стања природе врши се, између осталог, кроз мониторинг строго заштићених и заштићених дивљих врста и учешће у контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне.

Табела бр.9. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број тема мониторинга строго заштићених и заштићених врста и њихових станишта	20	Одељење за природна заштићена добра,
Број стручних надзора у сарадњи са инспекцијом у вези контроле промета дивље флоре и фауне	10	Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет, Одељење за стручне послове и пројектне активности,
Број стручних надзора у сарадњи са инспекцијом у вези контроле дивљих врста са CITES конвенције	3	Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију

4.1.3.1. МОНИТОРИНГ И АКТИВНА ЗАШТИТА ЗАШТИЋЕНИХ И СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ДИВЉИХ ВРСТА И ЊИХОВИХ СТАНИШТА

Банатски божур (*Paeonia officinalis* L. subsp. *banatica*)

Мониторинг популације банатског божура, критично угрожене и строго заштићене врсте, спроводи се у континуитету од 1994. године. У СРП „Делиблатска пешчара“, на Фламунди, где је очувана класична популација ове ретке врсте у Србији, постављено је 17 сталних квадрата на станишту деградоване лужњакове шуме. У оквиру мониторинга стања популације прате се: бројност, узрасна структура, биометријске карактеристике и распоред јединки унутар две сталне групе и пресађене групе божура. Од 1996. године у три наврата су спроведене активне мере са уклањањем жбуња, а 2011. и 2012. године санитарна сеча и прореда у шумској састојини. Бројност популације је у протекле две деценије од једва 40 - так вегетативних јединки (јувенила) повећана на просечно 60 до 80 јединки. У протеклим годинама, када су спроведене активне мере, јављало се и преко 100 јединки.

Током 2024. године није било могуће утврдити бројност популације, будући да је приликом обиласка станишта установљено да су услед екстремних суша током месеца јуна и јула у оквиру све 3 групе банатских божура надземни делови јувенилних и субадултних јединки превремено завршили вегетацију и већим делом сасушени. Услед олујног времена на допунски квадрат уз главну групу је оборено стабло оближње трепетљике (*Populus tremula*), које је пало на јединке банатског божура.

Слика. Стални квадрат на станишту банатског божура

Такође, установљена су оштећења мањег броја јувенилних јединки настала услед проласка дивљачи (гажења). Након уклањања поменутих стабала и грањевине, односно чишћења све 3 групе, било је немогуће утврдити тачну бројност, нарочито јувенилних јединки. Бројност и распоред јединки по слободној процени међутим не одступају у значајнијој мери у односу

на претходне године. Наведена оштећења не представљају озбиљну претњу по њихов опстанак, будући да су подземни делови биљки нетакнути. У оквиру радова на чишћењу станишта спроведене су активне мере на уклањању околног жбуња и ниског дрвећа из квадрата у оквиру све три групе као и у широј околини главне групе.

Кукурјак (*Eranthis hyemalis*)

У оквиру редовног годишњег праћења стања популације строго заштићене врсте кукурјака (*Eranthis hyemalis*) прегледани су западни и централни делови шуме Лошинци између насеља Огар и Доњи Товарник а у циљу провере ранијих литературних података о налажењу ове критично угрожене врсте у Србији [Erdeši J., Gajić M. (1991): Dodatak "Flora ravnog Srema sa posebnim osvrtom na Obedsku baru". In: Flora ravnog Srema sa posebnim osvrtom na Obedsku baru (eds. M. Gajić, D. Karadžić), str. 377-388. Šumarski fakultet-Beograd, Šumsko gazdinstvo Sremska Mitrovica-Sremska Mitrovica; Budak, V. (1999): *Eranthis hyemalis* (L.) Salisb. In: Crvena knjiga flore Srbije 1, Išezli i krajnje ugroženi taksoni (ur. V. Stevanović), str. 287-289. Ministarstvo za životnu sredinu Republike Srbije, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Zavod za zaštitu prirode Republike Srbije, Beograd.].

Приликом прегледа терена методом трансекта је установљено да кукурјак не расте на наведеним деловима шуме Лошинци, иако станиште у еколошком и вегетацијском смислу одговара налазиштима ове врсте у СРП „Багремара“. Међутим, на наведеним стаништима је веома бројна јагорчевина (*Primula vulgaris*) чији хабитус и боја цветова на иначе мање-више неутралној подлози од околног сувог лишћа и неразвијене вегетације имају у предеоном смислу сличан аспект као кукурјак у СРП „Багремара

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*) и слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

Панонске слатине представљају посебан предео који обухвата низ хидролошки условљених типова станишта са карактеристичним азоналним типовима вегетације развијеним дуж градијената влажности и заслањености подлоге, односно у зависности од изражености микрорелефа, а који су због присуства ретких и угрожених врста и подврста које овде имају ендемски или субендемски карактер у биогеографском смислу укључени у посебну биогеографску панонску целину (флористичка панонска провинција). Иако се убрајају у приоритетна НАТУРА 2000 станишта, у селектована ЕМЕРАЛД станишта и за заштиту приоритетне типове станишта у Србији („Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување“, Сл. Гласник РС, бр. 35/2010) значајне површине панонских слатина у Србији се данас налазе ван граница постојећих заштићених подручја и стога се у оквиру задатака на успостављању НАТУРА 2000 мреже, односно попуњавања базе података за националну еколошку мрежу као предуслов издваја њихова валоризација са становишта присутних биодиверзитетски значајних врста и типова станишта.

У том циљу су у оквиру предлога за мониторинг издвојене две строго заштићене флористички значајне врсте: јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) и слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum* Juratzka).

Праћење наведених врста је извршено картирањем и проценом бројности њихових популација на слатинским подручјима Баната и представља наставак ранијих истраживања чији су главни циљеви: издвајање за заштиту приоритетних типова станишта као основе за успостављање мреже заштићених подручја у Србији и прикупљање савремених података о распрострањењу и популацијама предложених врста у складу са најновијим IUCN критеријумима за процену њиховог статуса угрожености.

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, затим услед претеране испаше и гажења и атрактивности њених цветова ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату (претежно дуж Тисе). Током 2024. године ова врста није забележена на новим локалитетима.

Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*) је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копове). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2024. године ова врста је утврђена на 2 нова локалитета: Конак, Црна бара, на једном локалитету (једна јединка код 45.349933° N, 20.981905° E), 29. 05. 2024. Године и Конак, Пескуше и околина, на једном локалитету (једна јединка код 45.336700° N, 20.971503° E), 28. 06. 2024. године.

Фамилија орхидеја (*Orchidaceae*)

Као високо специјализовани организми чије су поједине животне фазе (клијање, опрашивање) условљене сложеним односима са уско прилагођеним врстама симбионата-земљишних гљива односно инсеката опрашивача, опстанак представника фамилије орхидеја (*Orchidaceae*) је условљен постојањем очуване и незагађене животне средине. На пример, таложењем загађења у земљишту, подземним или површинским водама долази до промене рН вредности земљишта што може утицати на нестанак земљишне микрофлоре, док фрагментација станишта и коришћење хемијских средстава могу изазвати нестанак погодних станишта и смањење/нестанак локалних популација инсеката опрашивача. Због тога су представници орхидеја добри показатељи очуваности односно угрожености животне средине и стање и богатство у саставу орхидеја може имати пресудну улогу приликом одлучивања о потреби заштите станишта као што су слатине и степе у Војводини, која се данас често јављају у виду острва и остатака у пољопривредном окружењу. Током 2024. године су утврђене две врсте из фамилије орхидеја на 4 локалитета:

Пластак (*Anacamptis pyramidalis*)

Делиблатска пешчара, Дубовац (околина Шумарка) на једном локалитету (једна јединка у цвету код 44.822267° N, 21.202258° E), 13. 06. 2024. године.

Делиблатска пешчара, Дубовац (околина лугарнице) на једном локалитету (једна јединка у цвету код 44.815082° N, 21.222985° E), 14. 06. 2024. године.

Делиблатска пешчара, Дубовац (околина Врела) на једном локалитету (једна јединка у цвету код 44.827372° N, 21.181393° E), 14. 06. 2024. године.

Црвена заврата (*Cephalanthera rubra*)

Делиблатска пешчара, Кајтасово (Дунавска дуж-Кајтасово) (једна јединка код 44.868631° N, 21.214039° E), 12. 06. 2024. године.

Панонски скакавац (*Acrida ungarica*)

Панонски скакавац (*Acrida ungarica*) је ендемит и насељава ливаде на песку и степска станишта. Слабо је прилагодљив на промене услова станишта, па поред фрагментације станишта, угрожавајуће факторе представљају и паљење вегетације, чиме се спаљују њихови развојни облици и уништавају биљке хранитељке.

До сада је забележен на различитим ливадским стаништима са мање или више заслањеном подлогом у Специјалним резерватима природе „Царска бара“, „Слано Копово“,

„Делиблатска пешчара“, „Горње Подунавље“, „Окањ бара“, „Пашњаци велике дропље“, „Засавица“, Парковима природе „Камараш“ и „Палић“, и Пределу изузетних одлика „Караш – Нера“. Забележен је и на просторима предвиђеним за стављање под заштиту ПИО „Кањишки јараши“, ЗС „Римски шанац“, ПП „Слатине долине Златице“, ПИО „Потамишје“, ПИО „Слатине средње Мостонге“ и ПИО „Слатине Средњег Баната“. Такође, у оквиру станишта еколошке мреже постоје подаци о присутности ове врсте унутар полигона „Моноштор – Црна бара“ (ЧОК 08), „Слатине код Јанковог моста“ (ЗРЕ 19), „Мошоринске ливаде „ (ТИГ 05б и ТИГ 05ц), и „Долина између Селеуша и Алибунара“ (АЛИ 05), „Долина и Алаш“ (КОВ 08), „Пашњак јужно од Новог Бечеја“ (НБЧ 24), „Мужљанске слатине“ (ЗРЕ 15а) и „Слатине источно од Арадца“ (ЗРЕ 16г).

Током 2024. године популације панонског скакавца нису забележене на новим подручјима. Потврђено је њихово присуство у СРП „Делиблатска пешчара“, СРП „Долине код Падине“ и на простору долина од Добрице до Алибунара. За очување панонског скакавца неопходно је, поред успостављања заштите станишта, обезбедити еколошке коридоре блиске природним стаништима, како би се повезале одвојене популације.

Репати водоземци (*Caudata*)

Циљ мониторинга фауне водоземаца и гмизаваца је да се бележењем присутних врста и њихове бројности, индиректно прати и квалитет самих станишта, а по потреби да се одреде мере које ће унапредити стање станишта, смањити присутне негативне утицаје и побољшати састав и бројност врста и јединки батрахо и херпетофауне. Како су све врсте водоземаца макар у једној фази животног циклуса везани за воду и водена станишта, мониторинг фауне водоземаца представља уједно и индиректни мониторинг различитих типова влажних и водених станишта.

У току 2024. године настављен је мониторинг састава батрахофауне и херпетофауне, са нагласком на репате водоземце, на следећим локалитетима и у њиховом окружењу: СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, Брзава, Стари Бегеј, Делиблатска пешчара, СРП Краљевац, Долине Караша од Куштиља до Дупљаје и Аде и одсеци код Сурдука и Белегиша. Највише су обилажена водена и влажна станишта, која погодују водоземцима и мањем броју врста из класе гмизаваца.

На више локалитета у Специјалном резервату природе „Краљевац“ регистроване су јединке малог мрмољка (*Lissotriton vulgaris*), као и јединке подунавског мрмољка (*Triturus dobrogicus*).

У Специјалном резервату природе „Ковиљско-петроварадински рит“, у каналима уз трасу ауто пута Суботица – Београд, регистроване су јединке малог мрмољка (*Lissotriton vulgaris*), као и јединке подунавског мрмољка (*Triturus dobrogicus*).

Барска корњача (*Emys orbicularis*)

Барске корњаче су регистроване на три терена ове године: у Специјалном резервату природе „Ковиљско-петроварадински рит“ (у каналима уз трасу ауто пута Суботица – Београд), у СРП Делиблатској пешчари (локалитет Лабудово окно) и у Специјалном резервату природе „Краљевац“.

Од наведених локалитета највећи број јединки је регистрован на Делиблатској пешчари, односно Лабудовом окну.

Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља (*Otis tarda*) је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на десетак јединки. Праћење велике дропље вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини. Значајан део мониторинга реализовала је чуварска служба Управљача, ЛУ „Перјаница“. Мониторинг је у овој сезони био фокусиран на заштитну ограду за велику дропљу, направљену крајем 2018. године, али су велике дропље праћене на ширем подручју Резервата и његовој околини.

Током протекле деценије, ионако малобројна популација ове врсте у Србији била је у озбиљној кризи, услед неповољне полне структуре, односно присуства само женки. Почетком пролећа ове године појавио се трачак наде, појавом једног полно зрелог мужјака на њивама где се ове птице зими хране. Почетком пролећа ситуација је била још боља, пошто се овај мужјак преместио на некадашња ливадска шепурилишта, а потом и шепурио окружен са четири женке. У заштитној огради на пролеће је забележена и женка на гнезду са јајима.

Слика бр.1. Гнездо велике дропље

Коначно, као „круна“ целокупног процеса, крајем лета и почетком јесени забележен је недавно излежени, али већ поодрасли младунцац како прати мајку. Касније током јесени је до 9 јединки, од чега најмање две овогодишње младе птице, виђане на традиционалном зимовалишту – Вајлерци, али и на њивама између Вајлерке и Резервата.

Слика бр.2. Јато великих дропљи са две младе птице

Ова неочекивана позитивна промена велики је подстрек, али обавеза, да се активности на очувању и унапређењу ове ретке и угрожене врсте наставе и појачају.

Орао крсташ (*Aquila heliaca*)

Орао крсташ је глобално угрожена врста. Након критичне ситуације са само једним гнездећим паром у 2018. години, гнездећа популација ове врсте у Србији бележи константан пораст броја парова и ареала. До краја 2023. године процењено је најмање осам гнездећих парова у северном и средњем Банату.

Мониторингом с почетка пролећа констатоване су две нове територије, код Хетина и уз Тису код Тителског брега. У питању су били млади парови који неуспешно покушавају да направе гнездо.

Потврђено је присуство снажне гнездилешне групе код Новог Милошева и Новог Бечеја, од чак четири активна и успешна гнезда.

Слика бр.3. Орао крсташ (*Aquila heliaca*)

Додатно проширење ареала на југ забележено је уз Тису код Чуруга, као и у Потамишју код Шурјана.

Потврђена је и успешност гнежђења на најдуже познатим територијама у окружењу СРП „Пашњаци велике дропље“, уз Арангу и на Јајагином салашу.

Осим доказаног ширења гнездеће територије на основу налажења гнезда, на више локалитета утврђена је територијалност орлова крсташа осматрањем одраслих јединки у репродуктивном периоду, што сугерише могућност гнежђења. Најважније локације овог типа су код насеља Врбица и у северном Потисју Бачке.

Орао кликташ (*Clanga pomarina*)

Орао кликташ је у Србији на ивици изумирања, јер је његова гнездилешна популација према Црвеној књизи птица Србија оцењена као критично угрожена (CR – Critically Endangered). Током 2024. године праћење дистрибуције и популације орла кликташа је углавном реализовано упоредо са другим теренским активностима. Обиђена су следећа подручја где се налазе повољна станишта за ову врсту: Доњи Срем, Делиблатска пешчара и Вршачке планине. Током теренског рада током једног дана у јулу 2024. године, на подручју Доњег Срема, од Бољевца, Прогара и Ашање на истоку до Никинаца и Платичева на западу, регистровано је укупно 12 јединки орла кликташа. То је највећа бројност кликташа забележена у једном дану икад у Србији и указује на повољне популационе трендове. Процењено је да се на том подручју гнезди 6-7 парова. Од сарадника су добијене информације о присуству 3-4 гнездећа пара на Вршачким планинама. У мају 2024. године посматрана је једна јединка на Воловској паши у Делиблатској пешчари, чије присуство указује на могуће гнежђење.

На основу изнетих информација процењује се да се на подручју Војводине у 2024. години гнездило 10-12 парова орла кликташа.

Слика бр.4. Одрасли орао кликташ (*Clanga pomarina*) у Доњем Срему код Огара

Колоније чапљи и вранаца

На територији Војводине се налазе бројне мешовите или чисте колоније чапљи и вранаца, у којима се повремено или стално гнезди 11 врста птица, у оквиру 60-70 колонија. Током теренског рада у 2024. години, обиђено је неколико локација где се налазе колоније чапљи и вранаца. Посматрање птица је вршено са дистанце и није се улазило у колоније ради детаљног прегледа броја парова. Колонија у Карловачкој бари код Сремских Карловаца је била активна и састојала се од неколико врста птица, међу којима су доминирале сива чапља *Ardea cinerea*; мала бела чапља *Egretta garzetta*, док су ређе биле жута чапља, *Ardeola ralloides*, гак *Nycticorax nycticorax* и мали вранац *Microcarbo pygmaeus*, а бројност је била око 250-300 парова. Колонија на Обедској бари се, као и претходних година, иницијално формирала у рано пролеће али се касније расформирала због сушне сезоне и одсуства поплаве. Чапље, које сачињавају мешовиту колонију, почели су да формирају колонију током марта и априла (*Ardea cinerea*, *Ardea alba*, *Egretta garzetta*, *Nycticorax nycticorax*), али су у априлу и почетком маја напустили колонију. Гакови (*Nycticorax nycticorax*) су се и токо лета задржавали уз Крстоношића окно код Обрежа, али гнежђење није доказано. Колонија на дрвећу на Ади Чибуклији на Дунаву је била бројна (више стотина парова), а од ређих врста у њој су забележени ражњеви *Plegadis falcinellus* и говедарке *Bubulcus ibis*, као и неколико стотина парова малог вранца *Microcarbo pygmaeus*. Колонија на Ади Жилави на Дунаву код Дубовца, састављена од сиве чапље *Ardea cinerea* и великог вранца *Phalacrocorax carbo*, а бројност се није превише разликовала у односу на раније године.

Мања мешовита колонија чапљи од око 100 парова, забележена је на мањем острву у оквиру Поњавице, код Омољице.

Текуница (*Spermophilus citellus*)

Текуница (*Spermophilus citellus*) представља једну од најугроженијих врста сисара на простору АП Војводине. Популације ове ретке врсте глодара су у значајној мери редуковане и фрагментисане а опстале су само на релативно очуваним пашњацима на којима је присутна испаша. Текуница је типичан становник степских и слатинских ливада и пашњака. Представља ендемску врсту за централну и југоисточну Европу. Према IUCN категоризацији води се као рањива (VU). Због високог степена угрожености налази се на списку строго заштићених врста. Од некада бројних популација текуница на простору АП Војводине, данас су опстале малобројне, које су међусобно изоловане и у великој опасности од нестајања. Најбројније популације текуница задржале су се на степским и слатинским пашњацима Баната. Најважнији узроци нестајања ове врсте су преоравање травних станишта и зарастање пашњака услед недостатка испаше нестајањем сточарства. У циљу што ефикасније заштите текунице и станишта на којима живи, врши се евидентирање и картирање локалитета као и праћење стања њених популација.

Карта бр.1. Подручје околине Алибунара, Селеуша и Иланце, са стаништима текуница регистрованим 2024. године, приказаним зеленим полигонима

Такође, мониторинг ове угрожене врсте се обавља у циљу планирања и доношења што ефикаснијих мера заштите. Ове активности су највећим делом повезане са валоризацијом нових подручја предвиђених за заштиту као и у оквиру ревизије природних вредности подручја која су већ под заштитом. Током 2024. године вршени су теренски обиласци станишта текуница на ширем подручју Алибунара на коме се врши валоризација природних вредности у циљу израде студије заштите. Мониторинг текуница је извршен и на подручју Делиблатске пешчаре у оквиру редовних теренских излазака у циљу ревизије природних вредности овог заштићеног подручја. Заштитом станишта на којима живи текуница омогућава се и заштита других врста које су везане за степске пашњаке, те у том смислу текуница представља кишобран врсту (*umbrella species*).

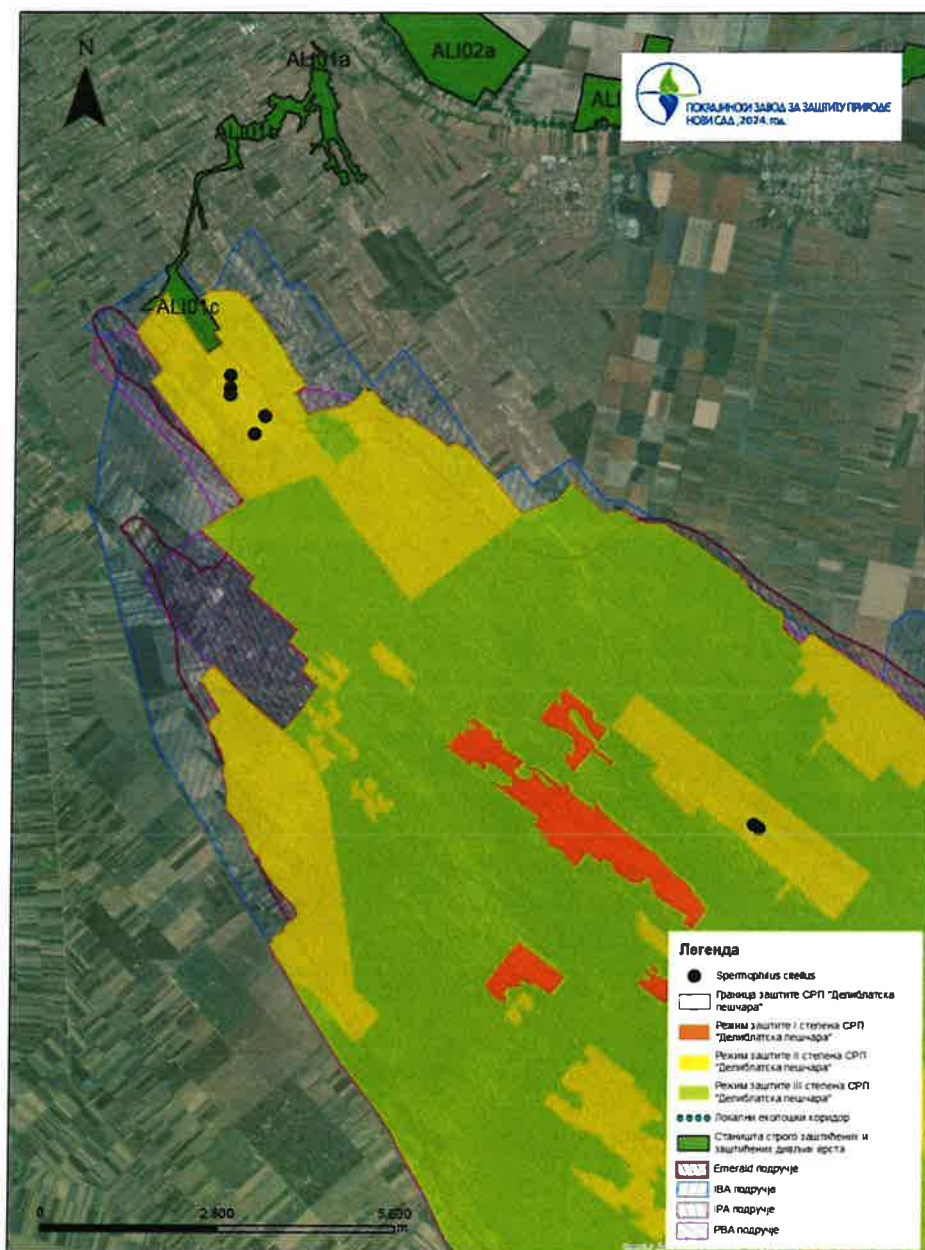
Станишта текуница у околини Алибунара, Селеуша и Иланце

Током 2024. године вршен је обилазак локалитета околине Алибунара на којима су раније картирана станишта текуница. Мониторинг је реализован у оквиру вишегодишње валоризације природних вредности слатинских пашњака овог простора. Обзиром да су ови локалитети картирани током претходних година, овогодишњи обилазак је био у циљу утврђивања стања популација текуница. Утврђено је присуство стабилних популација које су присутне захваљујући сталној испашаи стоке. Наведени локалитети на којима живе текунице окружени су пољопривредним површинама, али нису забележена преоравања травних станишта.

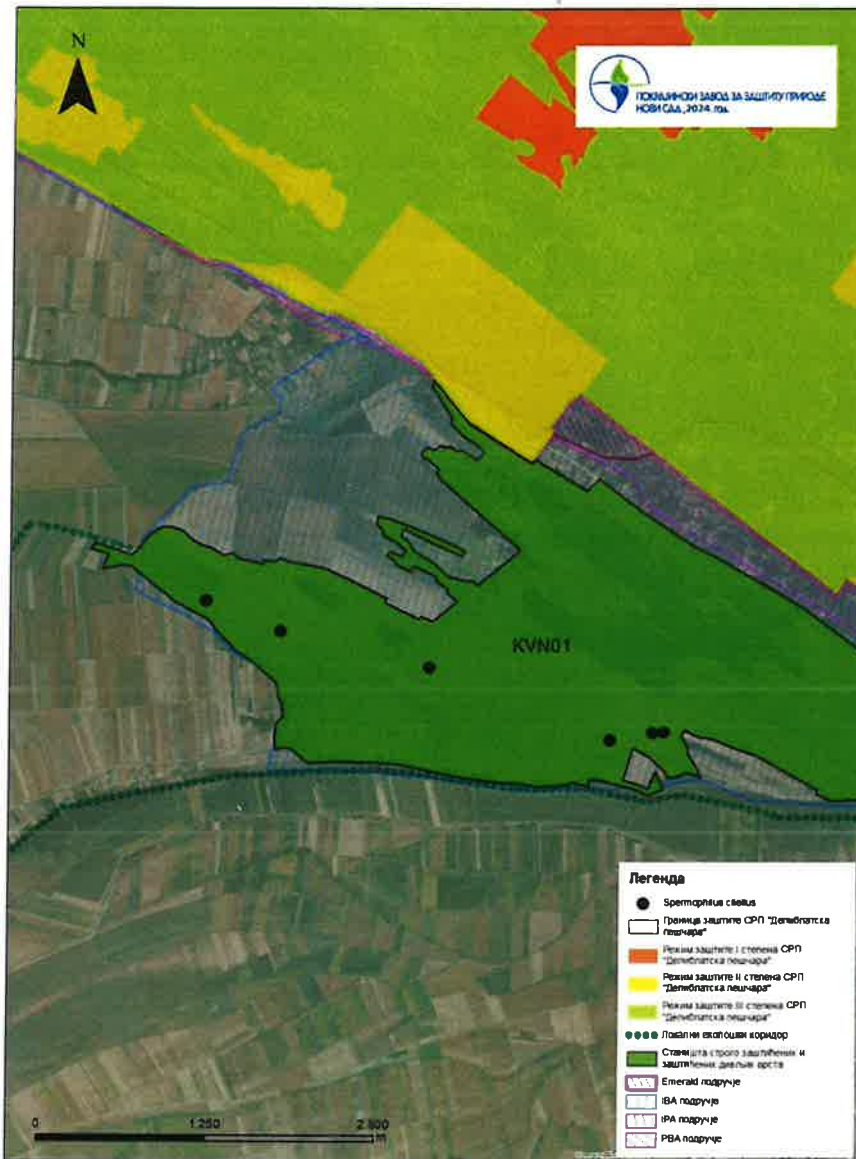
Станиште текуница на простору СРП „Делиблатска пешчара“

На Делиблатској пешчари и околини, укупно је забележено 13 налаза на две локације (Карта 2 и 3). На крајњем северозападном делу СРП „Делиблатска пешчара“ локација Државни песак, регистровано је 5 локација налаза текуница. Југоисточније од овог дела, према централном делу Резервата, локација Корн, регистрована су још две локације са текуницама (Карта 2). На обе локације се врши испаша крава и оваца. На локацији Хатарнице, која се налази изван Резервата, нађено је 6 локација са текуницама (Карта 3). Присутна је стална испаша крава.

Мониторингом 2024. године утврђено је да су забележене популације за сада стабилне. Ипак, треба нагласити да постоји реална опасност услед фрагментације станишта током времена која негативно утиче на стабилност и развој популације. То је посебно изражено током миграције младих јединки у потрази за новим територијама. У таквим условима су младе јединке приморане да прелазе велике раздаљине што најчешће резултира страдањем. На локалитетима који су забележени у северозападном делу Резервата, текунице су изоловане од најближих популација текуница које се налазе у околини Алибунара. Зато је планирање креирања еколошких коридора, у циљу повезивања изловованих станишта, од суштинске важности за опстанак ове врсте. Веза ових популација би се могла остварити преко издвојених станишта строго заштићених и заштићених врста, која су у информационој бази Покрајинског завода за заштиту природе забележена под ознаком АЛИ01ц (песак код Владимировца) и које има везу са стаништима АЛИ01б (Велики и мали дол код Алибунара) и АЛИ01а (Дол код Алибунара) а преко њих са стаништима и популацијама текуница околине Алибунара и даље (Карта 2).

Карта број 2. СРП „Делиблатска пешчара“, Регистрована станица текуница - Државни песак и Корн

Карта број 3. Локалитети бележења текуница у 2024. години. Хатарнице

БИОДИВЕРЗИТЕТ ВЛАЖНИХ СТАНИШТА СРП „ОБЕДСКА БАРА“

Током 2024. године праћен је састав фауне птица на влажним ливадама и пашњацима ревитализованих површина у оквиру СРП „Обедска бара“, на 9 локалитета и на укупној површини од око 300 ха. Локалитети су обухватили: Ливаде Купиника; Ливаде Мајке Ангелине; Ливаде Споменика, Крстоношића ливаде, Чењинске ливаде, Обрешке ливаде; Ливаде Ревенице; Ливаде Милошеве баре; Ливаде Ширина.

Активности на заштити екосистемског диверзитета одржавањем, машинским и ручним кошењем, као и традиционалним пашарењем, влажних ливада и пашњака, које су у претходном периоду биле објекат активности на ревитализацији станишта, у оквиру дугорочног програма „Повратак Ибиса“ и активности управљача заштићеног подручја, вршено је у 2024. години, као и у претходним годинама, на укупној површини од око 350 ха. Извршено је чишћење и додатно измуљивање западног крака водене стазе/коридора, од

Визиторског центра, поред Обрешких ливада, до Шумске колибе и Великог вока, у дужини од око 200 метара, чиме је повећана отворена водена површина у Потковици током летњих месеци за око 0,2 ха. Укупно је у СРП „Обедска бара“ током 2024. године напасано око 200 крава; 15 коња и 100 оваца. На Обедску бару су крајем 2024. године насељени водени биволи (9 женки, 9 телади, 1 мужјак) у циљу ревитализације обраслих барских станишта.

Слика бр.6. Водени биволи (*Bubalus bubalis bubalis*) на Обедској бари

Забележена је укупно 31 врста птица, из група које су показатељи побољшаног стања влажних ливада и отворених окана (шљукарице, чапље, вранци, пловуше...). Међу њима се посебно истиче кашичар (*Platalea leucorodia*). Ове врсте су се повремено или стално задржавале на наведеним локалитетима, које су на њима сакупљале храну и одмарале се или су се ту гнездиле.

Биодиверзитет шумских станишта

Крајем 2024. године, када нема лишћа на дрвећу, вршено је картирање гнезда крупних птица грабљивица и црне роде на подручју прашуме Дебела гора, унутар СРП „Обедска бара“. Прегледано је око 40% површине Дебеле горе. Забележено је укупно 4 гнезда крупних врста птица: 2 гнезда мишара *Buteo buteo* и 2 гнезда црне роде *Ciconia nigra*. Током теренског рада су бележене и друге врсте птица које су се задржавају у тој шуми. Регистровано је 17 врста птица, међу којима се посебно истичу: белорепан *Haliaeetus albicilla*, средњи детлић *Leiopicus medius*, мали детлић *Dryobates minor*, црна жуна *Dryocopus martius*, дрозд имелаш *Turdus viscivorus* и дугокљуни пузић *Certhia brachydactyla*.

Слика бр.7. Гнездо црне роде (*Ciconia nigra*) у Дебелој гори

4.1.3.2. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

Одрживи развој природних ресурса директно је зависан од примене и унапређења законске регулативе, и сходно томе како из Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009-др.закон, 72/2009-др.закон, 43/2011-одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018), тако и из Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021), проистекла је и Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС”, бр. 31/2005, 45/2005-исправка, 22/2007, 38/2008, 9/2010, 69/2011 и 95/2018-други закон). Поменута Уредба регулише сакупљање и све друге облике коришћења и промета дивље флоре и фауне. Контрола подразумева заштитне мере, услове сакупљања, ограничења и забрану сакупљања, коришћења и промета, праћење стања популација заштићених врста на природним стаништима, анализу испуњености услова за издавање дозвола за коришћење заштићених врста у комерцијалне сврхе, евиденцију свих значајних података везаних за дозвољено коришћење заштићених врста.

Уредба кроз прилоге обухвата списак од 97 заштићених врста, и то - 63 биљне врсте, 2 врсте лишајева + род *Usnea* са 8 врста, 15 врста гљива и 9 врста животиња, као и однос количина заштићених врста у свежем и сувом, односно, прерађеном стању.

Уредбом је предвиђено да дозволу за сакупљање и стављање у промет заштићених врста издаје Министарство заштите животне средине, по претходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе Србије и Покрајинског завода за заштиту природе (уколико се ради о сакупљању на територији АП Војводине). Мишљење Завода се односи на количине заштићених врста, које се могу сакупљати из појединих региона који су наведени у захтевима правних лица односно, предузетника, као и на то да ли се ради о заштићеном природном добру или не. Уредбом је предвиђено да правна, физичка лица и предузетници могу сакупљати заштићене врсте као матична легла, односно засаде из природних станишта ради заснивања узгајалишта, плантажа, расадника и других облика узгајалишта.

У оквиру праћења сакупљања и промета дивљих биљних и животињских врста у складу са чланом 14. став 2. Уредбе, дана 18.01.2024. године у просторијама Завода за заштиту природе Србије је одржан састанак поводом формирања предлога контигената, количина заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2024. години. Састанак је сазвао Завод за заштиту природе Србије који предлаже Министарству заштите животне средине количине заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2024. години. У раду састанка учествовали су представници: Завода за заштиту природе Србије, Покрајинског завода за заштиту природе, Института за проучавање лековитог биља „Др Јосиф Панчић“ из Београда.

На основу члана 15. Уредбе, Министарство заштите животне средине на основу предлога контигената Завода објавило 29.02.2024. године конкурс за издавање дозвола за сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива на свом сајту. Право учешћа на овом конкурсима имала су правна лица и предузетници који се баве делатношћу сакупљања и стављања у промет дивље флоре, фауне и гљива под условом да им није изречена казна за прекршај прописана поменутим Уредбом. На конкурс се у 2024. години пријавило 141 правно лице. Правна лица су у обавези да пошаљу ОЗВ образац за 2024. годину са извештајем о количинама и месту сакупљања из природе.

На основу члана 13. став. 3 Уредбе, а по предлогу Завода, донесена је Наредба о забрани сакупљања заштићених врста дивље флоре и фауне у 2024. години („Службени гласник РС“ бр. 26/2024), која за поједине врсте забрањује сакупљање на територији читаве Републике Србије или на неком њеном одређеном подручју. Наредбом о забрани сакупљања заштићених врста дивље флоре и фауне у 2024. години сакупљање врста *Testudo hermanni* (шумска корњача), *Vipera ammodytes* (поскок) и *Hirudo medicinalis* (медицинска пијавица), је било забрањено на целој територији Републике Србије.

Покрајински завод за заштиту природе је на основу захтева Министарства издао 59 мишљења и стручних основа за сакупљање дивљих врста из природе (Табела бр. 10).

Табела бр.10. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број стручних надзора у сарадњи са инспекцијом у вези узгоја, контроле и промета дивље флоре и фауне	2	Одељење за заштићена природна добра, Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу
Број издатих мишљења о узгоју и процена приноса	35	
Број издатих мишљења за сакупљање дивљих врста из природе (за трговинске фирме, предузетнике)	39	
Број издатих мишљења и стручних основа за сакупљање дивљих врста из природе (научноистраживачке сврхе)	20	

Анализа ове делатности у 2024. години говори да сакупљање дивљих врста из природе у стагнацији. Као разлог осим изразито сушне године је и недостатак сакупљача, односно нема довољно заинтересованих људи који би се на терену бавили овом делатношћу

Током 2024. године Завод за заштиту природе Србије је проширио контингент за биљну врсту јагорчика (*Primula veris, flos-cvet*) за 10.000 kg и биљну врсту златица (*Solidago virgaurea, herba*) за 7000 kg.

Делатност сакупљања и промета пужева је и 2024. године показала да се тржиште стабилизовало у погледу сакупљања пужева из природе. Све три врсте пужа: виноградарски пуж (*Helix pomatia*), шумски, сиви пуж (*Helix lucorum*) и баштенски пуж (*Helix aspersa*), су сакупљене у количинама предложених квота. Забрана за сакупљања ове заштићене врсте је иста као и прошлих година на истим територијама.

Комисија за спровођење конкурса за издавање дозвола за сакупљање заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива у комерцијалне сврхе у 2024. години је констатовала да се повећао број заинтересованих правних лица за сакупљање тартуфа.

Чланом 20. Уредбе регулисано је гајење заштићених врста дивље флоре и фауне на плантажама и фармама физичких и правних лица односно, предузетника. Они су у обавези да Завод обавесте о формирању плантаже или узгајалишта ради добијања мишљења о количинама које се гаје и за то је потребно да доставе податке о узгајалишту и то: о локацији, површини, врсти која се гаји. На захтеве узгајивача, односно правних и физичких лица која се баве овим видом пољопривредне производње, Завод је одговорио Мишљењем, након изласка на терен и увида у примењену технику гајења, физиолошког стања усева или јата и постигнутог приноса. Мишљење се даје за процену приноса гајене: дивље фауне (шумска корњача, пијавица, и друго), биљне производње (у зависности од дела биљке у употреби: корен, надземни део биљке, лист и цвет), репродуктивног материјала (семе, ризом, столом) и произведених садница/ јединки.

У складу са Законом о заштити природе формиран је Покрајински завод за заштиту природе, тако да контролу гајења заштићених врста на плантажама и фармама које се налазе на територији АП Војводине у потпуности обавља поменути Завод.

Током 2024. године извршени су инспекцијски и стручни надзори, као процена приноса заштићених врста на узгајалиштима:

Дана 24. маја 2024. године извршен је инспекцијски и стручни надзор на узгајалишту пијавица (*Hirudo medicinalis*), предузећа „HIRUDO VERBANA“ д.о.о. Жике Маричића 112/9, Купиново, општина Пећинци, том приликом процењено је да се из узгоја са овог узгајалишта, прометовати врста медицинска пијавица (*Hirudo verbana*), у складу са законским прописима и то у количини од 50.000 g (50 kg).

Дана 08. августа 2024. године извршен је инспекцијски и стручни надзор на узгајалишту шумских корњача (*Testudo hermani*), предузећа „ZR Zootropiko“, Карловачки пут бб. Петроварадин, Град Нови Сад и том приликом је извршено пребројавање излежених корњача у 2024. години. У моменту надзора број излежених корњача је био 2.774 примерака. У инкубатору се налазило 437 неизлежених јаја.

Узгајалишта пужева на подручју АП Војводине у 2024. години нису активна.

Од ароматичног и лековитог биља које је на листи Уредбе, на територији АП Војводине највише се узгајао шипурак (*Rosa canina* L.), бели слез (*Althaea officinalis* L.), затим вранилова трава (*Origanum vulgare* L.). Нове плантаже шипурака пријављена је на територији општине Бечеј, Бачко Петрово Село (око 16,5 ha) и територији општине Пећинци, Карловчић (око 11 ha).

Даљи преглед по катастарским општинама и површина на којима се гаје заштићене биљне врсте које су на листи Уредбе дат је у табели бр. 11. Обиласком плантажа и увидом у стање на терену претпоставка је да има већи број непријављених плантажа.

Табела бр.11. Површине плантажно гајених заштићених биљних врста

Датум контроле плантаже	Катастарска општина (КО)	бели слез (<i>Althaea officinalis</i> L.)	шипурак (<i>Rosa Canina</i> L.)	вранилова трава (<i>Origanum vulgare</i> L.)
10.07.2024.	Баваниште	01ha 72a 04m ²		01ha 16a 61m ²
	Баваниште	00ha 67a 70m ²		
	Баваниште	00ha 52a 00m ²		
	Панчево	00ha 98a 03m ²		
	Панчево	00ha 61a 50m ²		
	Панчево	00ha 58a 97m ²		
	Панчево	00ha 57a 41m ²		
	Панчево	00ha 52a 85m ²		
	Панчево	01ha 20a 50m ²		
	Панчево	00ha 58a 48m ²		
	Панчево	00ha 87a 58m ²		
	Панчево	00ha 30a 96m ²		
	Панчево	00ha 05a 08m ²		
	Панчево	00ha 56a 62m ²		
	Панчево	00ha 02a 29m ²		
	Дубовац	00ha 22a 57m ²		
	Дубовац	00ha 23a 05m ²		
	31.07.2024.	Сремски Карловци		01ha 58a 32m ²
07.08.2024.	Сента	04ha 11a 99m ²		
	Батка		00ha 65a 96m ²	
	Сента	01ha 65a 04m ²		
	Сента	02ha 41a 88m ²		
	Сента	03ha 04a 24m ²		
	Сента	02ha 02a 69m ²		
	Сента	00ha 82a 47m ²		
	Сента	01ha 98a 40m ²		
	Сента	00ha 70a 06m ²		
	Остојићево	02ha 97a 59m ²		
	14.02.2024.	Бегејци	00ha 56a 25m ²	
Бегејци		00ha 40a 63m ²		
Бегејци		00ha 96a 87m ²		
26.09.2024.	Сента	01ha 35a 71m ²		
	Сента	00ha 50a 00m ²		
	Сента	00ha 62a 00m ²		

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Датум контроле плантаже	Катастарска општина (КО)	бели елез (<i>Althaea officinalis</i> L.)	пшчурак (<i>Rosa Canina</i> L.)	вранилова трава (<i>Origanum vulgare</i> L.)
	Сента	00ha 62a 00m ²		
	Сента	00ha 83a 55m ²		
	Сента	00ha 87a 79m ²		
	Сента	00ha 91a 02m ²		
	Горњи Брег	00ha 57a 54m ²		
	Бачко Петрово Село		16ha 50a 00m ²	
02.10.2024.	Кањижа	01ha 05a 48m ²		
	Мортонош	00ha 69a 34m ²		
	Нови Кнежевац		39ha 85a 93m ²	
	Нови Кнежевац	01ha 39a 70m ²		
	Нови Кнежевац	01ha 95a 59m ²		
23.10.2024.	Велебит	02ha 00a 00m ²		
	Велебит	04ha 35a 44m ²		
19.11.2024.	Ковин	00ha 21a 05m ²		
	Ковин	01ha 25a 00m ²		
	Ковин	00ha 70a 00m ²		00ha 57a 00m ²
	Ковин	00ha 20a 00m ²		
	Ковин	01ha 72a 83m ²		
20.11.2024.	Фекетић		02ha 50a 00m ²	
Укупно:		53ha 79a 78m²	61ha 10a 21m²	01ha 73a 61m²

4.1.4. ЗБРИЊАВЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА

Табела бр. 12. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број збринутих јединки у прихватилиште	25 (у сарадњи ЗОО врт Палић и ПЗЗП)	Стручни сарадници унутрашњих организационих јединица: - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу
Број измештених јединки из урбане средине на природно станиште (дохрањивање у ПЗЗП и дислоцирање, рехабилитација)	75	
Број јединки предат на анализу, ради утврђивања узрока угинућа	8	Стручни сарадници унутрашњих организационих јединица: - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу
Број угинулих или усмрћених јединки уклоњених са терена	835	
Број обухваћених строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња	17	
Укупан број свих оперативних активности на збрињавању строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња	123	

У току 2024. године у оквиру редовног пословања Завода, у који спадају и оперативне активности збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, алохтоних врста, егзотичних врста дивљих животиња услед заплена од стране инспекције за заштиту животне средине и полиције за сузбијање еколошког криминала, спроведено је и евидентирано укупно **123** активност. Од чега су **107** активности (табела бр. 12) спроведене на случајевима збрињавања живих јединки, измештања из урбане средине на природно станиште и враћања у природу након лечења или рехабилитације до стицања физичке и здравствене кондиције. Осталих активности у смислу уклањања или преузимања мртвих примерака са терена, као и предавање на даље анализе било је укупно **23**.

Табела бр. 13. Преглед збрињавања примерака дивљих врста животиња према просторном распореду.

ВРСТА	Укупан Број јединки	Локације поступања и број јединки	Напомена
Дивља патка (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1		1 јед. ВП
Утина (<i>Asio otus</i>)	21	Нови Сад (9), Б.Паланка (4), Зрењанин (4), Суботиште (1), Обровац (1), Нова Пазова (1), Чуруг (1), Руменка (1)	21 јед. ВП
Дрозд (<i>Turdus merula</i>)	1	Буковац (1)	1 јед. ВП
Бетрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)	14	Нова Пазова (2), Стари Сланкамен (1), Нови Сад (8), Бечеј (1), Панчево (2)	14 јед. ВП
Ђук (<i>Otus scops</i>)	3	Нови Сад (3)	3 јед. ВП
Легањ (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	1	Суботица (1)	1 јед. УПЗ
Твор мрки (<i>Mustela putorius</i>)	1	Силбаш (1)	1 јед. ВП
Лабуд (<i>Cygnini</i>)	2	Нови Са (1), Крчедин (1)	2 јед. ВП
Еја Мочварница (<i>Circus aeruginosus</i>)	1	Бачка Паланка (1)	1 јед. ВП
Рода (<i>Ciconiidae</i>)	14	Јарковац (1), Нови Сад (2), Орловат (1), Сакуле (1), Сента (1), Зрењанин (2), Арадац (2), Идвор (1), Сурдук (1), Клек (1), Мужља (1)	5 јед. ВП, 8 јед. П, 1 јед. УПЗ
Кукумавка (<i>Athene noctua</i>)	2	Сурдук (1), Темерин (1)	2 јед. ВП
Чиопа (<i>Apus apus</i>)	17	Нови Сад (17)	15 јед. ВП

ВРСТА	Укупан Број јединки	Локације поступања и број јединки	Напомена
Градска ластва <i>Delichon urbicum</i>)	20	Нови Сад (20)	5 јед. ВП, 15 јед. УПЗ
Сеоска ластва <i>(Hirundo rustica)</i>	3	Нови Сад (3)	3 јед. ВП
Мишар (<i>Buteo buteo</i>)	1	Мошорин	1 јед. УПЗ
Белорепан <i>(Haliaeetus albicilla)</i>	4	Арадац(1) , Ковачица (1) , Ратково(1) , Каракуша (1)	1 јед. П; 1 јед. ВП; 2 јед. УПЗ
Орао крсташ <i>(Aquila heliaca)</i>	1	Сајан (1)	1 јед. П
УКУПНО	107		

Легенда:

П – однета у прихватиште

ВП – враћена на природно станиште

УПЗ – јединка уинула у поступку збрињавања или под ветеринарским третманом

Примерци строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња за које је постојала оправдана сумња након стручног и инспекцијског надзора, уз учешће полиције, да нису уинуле природном смрћу, предате су на утврђивање присуства генома вируса Западног Нила (WNV), утврђивање генома вируса птичијег грипа (Avian Influenza – AI), патоанатомску и токсиколошку анализу у Научни институт за ветеринарство “Нови Сад”. (табела бр. 19).

Анализирани су само примерци код којих је било могуће спровести токсиколошке, патоанатомске и вирусолошке анализе.

Табела бр.14. Преглед примерака строго заштићених врста дивљих животиња (уинулих/усмрћених преузетих или уклоњених са терена) за које су рађене токсиколошке, пато-анатомске и вирусолошке анализе или други поступак.

Врста	Број јединки	Датум налаза	Место налаза и узрок уинућа	Поступак
<i>Javanimetrus cyaneus</i>	1	03.02.20247.	Нови Сад (Непознат)	ПЗЗП за препарирање
Белорепан <i>(Haliaeetus albicilla)</i>	1	21.02.2024.	Нови Сад (Непознат)	НИВ „Нови Сад“

Врста	Број јединки	Датум налаза	Место налаза и узрок угинућа	Поступак
Мишар (<i>Buteo buteo</i>)	1	21.02.2024.	Неузина (Непознат)	НИВ „Нови Сад“
Гачци (<i>Corvus frugilegus</i>)	438	04.03.2024.	Наково (Непознат)	НИВ „Нови Сад“ (нешкодљиво уклањање)
Чавка (<i>Corvus monedula</i>)	375	04.03.2024.	Наково (Непознат)	НИВ „Нови Сад“ (нешкодљиво уклањање)
Мала ушара (<i>Asio otus</i>)	1	04.03.2024.	Наково (Непознат)	Нешкодљиво иклањање
Орао крсташ (<i>Aquila heliaca</i>)	1	22.03.2024.	Мол (Тровање)	НИВ „Нови Сад“
Белорепан (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	1	09.04.2024.	Мол (Колизија са ветрогенератором)	ВСИ „Панчево“
Бела рода (<i>Ciconia ciconia</i>)	1	11.04.2024.	Сурдук (Упетљала се у најлон)	Нешкодљиво уклањање
Бела рода (<i>Ciconia ciconia</i>)	1	17.07.2024.	Мужља (Непознат)	Нешкодљиво уклањање
Лабуд грбац (<i>Signus olor</i>)	11	25.09.2024.	Нови Сад (<i>Influenza avium</i>)	Нешкодљиво уклањање
Лабуд грбац (<i>Signus olor</i>)	1	16.10.2024.	Палић (<i>Influenza avium</i>)	Нешкодљиво уклањање
Степски соко (<i>Falco cherrug</i>)	1	28.11.2024.	Златица (Изнемоглост)	НИВ „Нови Сад“
Белорепан (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	1	13.12.2024.	Ковиљ (Деформитет костију)	НИВ „Нови Сад“
Белорепан (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	1	13.12.2024.	Тителски брег (Колизија са ветрогенератором)	ПЗЗП за препарирање
УКУПНО	835			

4.1.5. ЗАШТИТА СТАНИШТА

Просторне целине на којима је утврђено присуство врста које се налазе на списковима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/2010; 47/2011; 32/2016 и 98/2016), као и очување подручја чија вегетација припада типовима станишта дефинисаним Правилником о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС“, бр. 35/2010), а налазе се ван заштићених подручја, идентификоване су као просторне целине (геореференцирани полигони) и бази података Завода, у складу са Законом.

Табела бр. 15. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број докумената издатих за секторске планове пољопривреде, ловства и шумарства.	112	Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет у сарадњи са Одељењем за правне и финансијске послове – Одсек за правне и опште послове
Број ажурираних полигона станишта у бази података Завода	4	

База података се ажурира током редовне активности Завода (издавање услова и мишљења, теренска запажања) у складу са стањем датих просторних целина. База података омогућује брзу проверу присуства природних вредности на просторима на којима се планирају одређене активности, као и примену мере заштите које су прописане Законом и подзаконским актима приликом издавања услова заштите природе корисницима природних ресурса. Мере заштите станишта која се налазе ван граница заштићених подручја су саставни делови решења о заштити природе које се издају за израду планских докумената и секторских планова. Посебно су значајни услови који обезбеђују очување станишта на већим подручјима (општина, шумско газдинско, ловно подручје и сл.) и за дужи временски период.

Током 2024. године ажурирани су подаци 4 полигона. Издати су услови заштите природе за измене и допуне просторних планова 6 општина (Нови Бечеј, Нови Сад, Нова Црња, Пландиште, Србобран, Зрењанин), за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини за 18 општина, као и за израду 62 ловне и 26 шумских основа.

Геопортал

Споразум о размени, приступу и коришћењу просторних података (број 04-385/2 од 20.2.2018.године) склопљен је између шест (6) институција са територије Аутономне покрајине Војводине, укључујући Покрајински завод за заштиту природе. Споразумом је дефинисан и успостављен геопортал Аутономне покрајине Војводине, на којем потписнице Споразума публикују податке из своје надлежности, али је и инструмент за дељење

података између институција потписница. Геосервис Завода који садржи просторне податке о стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста, од 2021. године је путем наведеног регионалног геопортала постао јавно доступан.

4.1.5.1. ЕКОЛОШКА МРЕЖА СРБИЈЕ

Национална еколошка мрежа у Србији дефинисана је Уредбом о еколошкој мрежи (“Сл. гласник РС”, бр. 102/2010). Током 2024. године, посећен је знатан број централних подручја еколошке мреже, посебно оних која се налазе на простору заштићених подручја.

Са аспекта интеграције подручја еколошке мреже у развојне планове од посебног је значаја просторно-планска документација на нивоу локалних самоуправа или других већих просторних целина. Обележавање подручја значајних за очување биолошке разноврсности у планским документима, као и примена мера заштите у зони утицаја (дефинисана као заштитна зона Уредбом о еколошкој мрежи) омогућују трајно очување ових просторних целина и пружају могућности за унапређење њиховог стања у будућности.

Мере заштите еколошки значајних подручја и коридора су наведене у свим Решењима издатих од стране Завода у 2024. години за секторске планове (шумарство, водопривреда, пољопривреда, итд). Пошто су еколошки значајна подручја еколошке мреже РС дефинисана Уредбом, није у том смислу вршено издвајање нових подручја, осим издвајања полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста у складу са одговарајућим Правилником.

Током 2024. године Завод је учествовао у раду Радне групе Министарства заштите животне средине за израду Предлога уредбе о еколошкој мрежи. Задатак Радне групе је да изради Предлог уредбе о еколошкој мрежи са прилозима у складу са чланом 38. Закона о заштити природе, потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права и обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији. Током 2024. године одржано је више састанака посвећених наведеном послу.

4.1.5.2. ЕКОЛОШКА МРЕЖА „NATURA 2000“

Рад Завода током 2024. године на успостављању еколошке мреже NATURA 2000 одвијао се у складу са активностима, пројектима и препорукама надлежног Министарства, уз сагледавање могућности најповољнијег преношења и имплементације Директиве о заштити дивљих птица (Birds Directive 2009/147/EU) и Директиве о заштити станишта (Habitats Directive 92/43/EEC) у национално законодавство и будућу еколошку мрежу NATURA 2000 у Србији.

Поред учешћа на успостављању и примени административних мера очувања станишта дивље флоре и фауне, као и приоритетних станишних типова за ЕУ, Завод је својим активностима допринео инвентаризацији и картирању врста и станишта. Резултати појединачних пројектних активности Завода, мониторинга врста и станишних типова, као и рада на развоју еколошке мреже, допринели су вредновању подручја са аспекта мреже NATURA 2000 подручја, уз усаглашавање са заинтересованим странама

4.1.6. ГЕОНАСЛЕЂЕ

У циљу заштите, очувања и промоције геодиверзитета и објеката геонаслеђа Војводине, у 2024. години реализоване су следеће активности:

- Дефинисање локалитета од посебног значаја за заштиту геонаслеђа;
- Давање предлог мера и активности на очувању, уређењу, презентацији и промоцији објеката геонаслеђа Војводине;
- Укључивање података о објектима геонаслеђа Војводине у просторно - планске документе;
- Укључивање објеката геонаслеђа у (гео)туристичку понуду;
- Израду услова заштите природе за пројекте и активности који се односе на коришћење геолошких и хидрогеолошких ресурса.

Табела бр. 16. Реализоване активности на заштити геонаслеђа у 2024. години

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број забележених и издвојених објеката геонаслеђа на подручју АП Војводине	4	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена природна добра
Број одржаних састанака радне групе за успостављање геопаркова у Републици Србији	0	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена природна добра, ЗЗПС, ГИС, Природњачки музеј Београд, РГФ, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Географски факултет Београд, Министарство заштите животне средине, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарста
Број одржаних састанака радне групе за	0	Министарство заштите животне средине није формирало радну групу за

успостављање геопарка „Фрушка гора-Лесленд“		успостављање геопарка "Фрушка гора - Лесленд" у 2020.
Број одржаних састанака са представницима локалне самоуправе	0	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена природна добра

Током 2024. године није било наменских теренских излазака са циљем инвентаризације објеката геонаслеђа Војводине. Такође, прикупљање потребних података реализовано је и током валоризације подручја за које се ради Студија заштите, стручних надзора, кроз издавање услова и мишљења за геолошка и хидрогеолошка истраживања, експлоатацију воде и минералних сировина.

За потребе валоризације подручја у циљу израде Студија заштите током теренског обиласка вршена су геолошка, палеонтолошка и геоморфолошка истраживања на подручју „Лесне долине од Добрице до Алибунара“, „Стари Бегеј“, „Аде и одсеци код Сурдука и Белегиша“ и „Долина Караша од Куштиља до Дупљаје“.

У 2024. години није било састанака Радне групе за успостављање Геопаркова у Републици Србији, именоване од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине са задатком да ради на формирању мреже геопаркова Србије.

Највећи део активности стручних сарадника из области геодиверзитета односи се на издавање услова заштите природе за коришћење геолошких и водних ресурса, експлоатацију минералних сировина, коришћење подземних вода за различите делатности, коришћење површинских вода и водног земљишта, уређење геолошких и палеонтолошких заштићених природних добара и др.

4.1.7. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Табела бр. 17. Индикатори, активности и носиоци посла

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Унапређење методологије управљања активностима које имају утицај на заштићена подручја (ЗП)	<p>Интегрисање побољшаног поступка оцене угрожености ЗП од загађивача у услове, студије и осталу документацију и њихова примена на терену.</p> <p>Интегрисање побољшаног поступка процене утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга у студије, пројектну и осталу документацију.</p> <p>Интегрисање података из Географског информационог система надлежног водопривредног предузећа приликом прописивања мера заштите за извођење радова на одржавању каналске мреже.</p> <p>Интегрисање смерница за заштиту природе дефинисаних искључиво за одржавање каналске мреже у Војводини у услове и мере заштите.</p>	Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију
Смањење бројности и интензитета утицаја на елементе еколошке мреже	Смањење утицаја на станишта и еколошке коридоре.	<p>Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију</p> <p>Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу</p>
Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама	Настављене су активности на уређењу водног режима унутар Специјалног резервата природе „Окањ бара“, у сарадњи са представницима водопривредних предузећа ВПД „Горњи Банат“ Кикинда, ВПД „Средњи Банат“ Зрењанин, које су започете од 2019. године за потребе детаљне анализе могућности усаглашавања потреба свих корисника подручја.	<p>Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију</p> <p>Одељење за заштићена природна добра</p>

Активности везане за индикатор „Унапређење методологије управљања активностима које имају утицај на заштићена подручја“ током 2024. године реализоване су у највећој мери

крз учешће у изради стратешких и планских докумената. Интегрисање резултата и закључака донетих у процесу иновирања метода истраживања стања животне средине у окружењу заштићених подручја и оцена угрожености заштићених подручја од загађивача обухвата послове на изради услова, студија и остале документације, као и њихову примену на терену. Наведене активности имају за циљ побољшање поступака оценое угрожености заштићених подручја од загађивача, квалитетнију процену утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга, као и смањење негативних утицаја на станишта и еколошке коридоре. Одрживо коришћење природних вредности реализовано је кроз проналажење компромисних решења у организацији простора за потребе различитих корисника чија примена, сагласно текућим и предстојећим обавезама наше државе везано за улазак у Европску унију, пружа могућност добијања финансијске помоћи/подстицаја за сарадњу на заштити подручја.

По питању индикатора „Смањење бројности и интензитета утицаја на елементе еколошке мреже“, током 2024. године фокус је дат смањењу интензитета утицаја и то прописивањем мера за подизање и очување зеленила. Утврђивање функционалних заштитних појасева уз примену кључних предеоних елемената као што је заштитно зеленило, реализује се кроз редовну делатност Завода, превасходно путем издавања услова заштите природе за израду планско-пројектне документације. Осим очувања постојећих и подизања нових зелених површина, подстиче се повезивање зеленила грађевинског подручја са вегетационим целинама елемената еколошке мреже и повезивање зеленила у целовит систем уз обезбеђење равномерног распореда зелених површина.

Везано за индикатор „Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама“ активности се реализују кроз учешће представника Завода у реализацији активности ка постизању одрживог интегралног управљања водама на заштићеним подручјима. За потребе интегралног управљања водама на заштићеним подручјима, а узевши у обзир смањене потребе за одводњавањем на подручју заслањених депресија уз очување водног режима што сличнијем природном, настављене су активности на уређењу водног режима унутар Специјалног резервата природе „Окањ бара“, које су започете од 2019. године, за потребе детаљне анализе могућности усаглашавања потреба свих корисника подручја, реализоване су кроз низ активности у сарадњи Управљача са представницима водопривредних предузећа ВПД „Горњи Банат“ Кикинда, ВПД „Средњи Банат“ Зрењанин и представницима Департмана за географију, туризам и хотелијерство Природно-математичког факултета у Новом Саду. У претходном периоду извршено је прикупљање неопходних података за подршку у одлучивању путем мултидисциплинарног истраживања простора СРП „Окањ бара“, израђена је геоинформациона основа путем снимања топографских карактеристика терена ради одређивања праваца површинског отицања воде, односно извршено је детаљно снимање кључних токова каналског система беспилотном летелицом, обрада снимака и израда тродимензионалних модела канала, обављена су геодетска теренска мерења, израђен је дигитални модел терена и карта терена са зонама плављења односно превлаживања на основу дигиталног модела површине и завршена је израда пројекта чији је циљ интегрално управљање водама на добробит свих корисника простора уз очување заштићеног подручја и побољшање стања његових природних вредности. Ради постизања дефинисаног циља, за израду пројектног задатка Покрајински завод за заштиту природе размотрио је еколошке потребе везане за водни режим које могу да обезбеде функционисање слатинских типова станишта. На основу резултата пројектног елабората, обављани су радови на терену, који су обухватили обнављање пропуста на каналу К19 (km 0+500, km 1+200, km 3+300, km 4+200) у к.о. Кумане, унутар режима заштите II и III степена.

Током 2024. године у оквиру наведеног пројекта реализоване су следеће активности: уклањање инванзивне вегетације багерским тарупом 1500m x 21m на каналу К-І-1 слив Кумане І; уклањање инванзивне вегетације багерским тарупом 700m x 15m на каналу К-І-1-3 слив Кумане І; уклањање инванзивне вегетације багерским тарупом 3650m x 5m на каналу К-І-1-3-1 слив Кумане І; машински ископ земљаног материјалу дужини 3650m и израда острва за птице на сваких 200m на каналу К-І-1-3-1 слив Кумане І. У циљу наставка активности у наредној години, Управљач је припремио документацију за извођење радова на изградњи насипа између баре Црвенка и канала Чикош на к.п.бр. 5002, 5012, 5001 к.о. Тараш (режим заштите II степена) и к.п.бр. 5005/2 (режим заштите III степена).

Резултати пројекта допринеће у значајној мери:

- Побољшању управљања заштићеним подручјем и унапређењу биодиверзитета;
- Унапређењу интегралног управљања водама заштићеног подручја;
- Ублажавању негативних утицаја климатских промена;
- Побољшању квалитета екосистемских услуга;
- Унапређењу сарадње са локалним становништвом кроз одрживо сточарство и ратарство;
- Унапређењу примене принципа циркуларне економије;
- Едукацији стручњака различитих сектора и примена стечених искустава на другим сличним подручјима.

Током 2024. године Завод је учествовао у састанцима Радне групе за адаптације на климатске промене у организацији Министарства заштите животне средине, на којима су приказани досадашњи резултати и предстојећи задаци у циљу испуњавања услова за затварање поглавља 27 ЕУ. Задаци везани за климатске промене представљају саставни део Стратегије заштите животне средине Републике Србије за период од 2024. до 2033. године - Зелена агенда за Србију. Осим задатака везаних за климатске промене, кључни аспекти Стратегије укључују унапређење правног и институционалног оквира за заштиту животне средине, јачање привреде засноване на нискоугљеничном развоју, стимулисање иновација и развој „зелених” технологија, инвестиције у обновљиве изворе енергије, енергетску ефикасност, заштиту животне средине и рециклажу отпада. Реализација принципа одвија се преко стубова Зелене агенде.

Осим реализације претходно наведених активности, током 2024. године настављено је дводеценијско учешће стручњака Завода у техничкој комисији ISO TC 207/SC 7 везано за област заштите животне средине, са циљем интегрисања савременог приступа континуираног побољшања квалитета животне средине у област заштите природе и очувања биодиверзитета. У овом периоду рађено је на припреми националних стандарда ISO14020, ISO14100, ISO14066, ISO14002-1, ISO14002-2, ISO14009, који се односе на следеће:

- ISO14020/ Environmental statements and programmes for products — Principles and general requirements, који успоставља принципе и специфицира опште захтеве који су применљиви на све врсте еколошких изјава у вези са производима и програма еколошких изјава. Изјаве о животној средини произилазе из програма изјава о животној средини и укључују самодекларисане еколошке тврдње, еко-ознаке, декларације производа за заштиту животне средине и комуникације о еколошком отиску.
- ISO14066/ Environmental information — Competence requirements for teams validating and verifying environmental information, који утврђује захтеве за компетенцијом за тимове за валидацију и верификацију (укључујући техничке стручњаке) и независне рецензенте.

Овај документ је применљив на све организације које планирају и спроводе екстерне или интерне валидације, верификације и договорене процедуре.

- Овај документ није повезан ни са једним посебним информативним програмом о животној средини. Ако је примењив одређени програм информација о животној средини, захтеви компетенције тог програма информација о животној средини су додатни захтевима овог документа.;
- ISO14002-1/ Environmental management systems - Guidelines for using ISO 14001 to address environmental aspects and conditions within an environmental topic area - Part 1: General, који даје опште смернице за организације које желе да систематски управљају аспектима животне средине или одговоре на ефекте промена услова животне средине у оквиру једне или више области животне средине, на основу ISO 14001;
- ISO14002-2/ Environmental management systems - Guidelines for using ISO 14001 to address environmental aspects and conditions within an environmental topic area - Part 2, који даје опште смернице за организације које желе да се баве аспектима животне средине у вези са водом, утицајима на животну средину, условима животне средине и повезаним ризицима и могућностима у оквиру система управљања животном средином у складу са ISO 14001. Документ се бави питањима управљања животном средином у вези са количином и квалитетом воде, као што су заузимање воде, ефикасна употреба воде и испуштање воде, као и приступи за суочавање са догађајима везаним за воду као што су поплаве и суше. Документ разматра међусобне везе воде са другим еколошким медијима и узима холистички приступ управљању водом због њеног утицаја на екосистеме, услуге екосистема, повезану биодиверзитет, као и људски живот и благостање. Овај документ је применљив на организације без обзира на њихову величину, врсту, финансијска средства, локацију и сектор. Применљив је на све врсте воде и разматра перспективу животног циклуса.
- ISO14009/ Environmental management systems — Guidelines for incorporating material circulation in design and development, којим се дају смернице за помоћ организацијама у успостављању, документовању, имплементацији, одржавању и сталном побољшању циркулације материјала у њиховом дизајну и развоју на систематски начин, користећи оквир система управљања животном средином, у складу са ISO 14001.
- ISO14100/ Guidance on environmental criteria for projects, assets and activities to support the development of green finance, којим се успоставља оквир и описује процес за идентификацију критеријума за утицаје на животну средину и учинак које треба узети у обзир приликом разматрања пројеката, имовине и активности за које се тражи финансирање. Овај документ такође даје смернице за процену ризика и могућности које се могу појавити у примени еколошких критеријума на пројекте, средства и активности.

4.1.8. ИЗРАДА РЕШЕЊА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ, МИШЉЕЊА, ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ОБЈЕДИЊЕНА ПРОЦЕДУРА

Током 2024. године Заводу је достављен велики број захтева за издавање услова заштите природе за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору ван заштићених добара, за израду планске документације, основа и програма, као и захтева за издавање мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа, итд.

Табела бр. 18. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број обрађених предмета у вези издавања решења о условима заштите природе	1145	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода
Број издатих стручних основа	581	
Број издатих мишљења	874	

4.1.8.1. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је укупно 255 Решења и стручних основа о условима заштите природе за израду просторно планске и урбанистичке документације и Мишљења на просторне и урбанистичке планове, стратешке процене утицаја на животну средину и осталу документацију (табела бр. 19).

Табела бр. 19. Планска документа за која је Завод издао Решења и стручне основе о условима заштите природе:

Просторно планска документација		
<i>Просторни планови</i>		
Просторни план јединице локалне самоуправе/просторни план општине	4	21
Просторни планови - остало	17	
<i>Урбанистички планови</i>		
Генерални урбанистички план	2	234
План генералне регулације	64	
План детаљне регулације	80	
Урбанистички пројекат	88	
Урбанистички планови - остало		

4.1.8.2. ОБЈЕДИЊЕНА ПРОЦЕДУРА

Током 2024. године обрађено је и кроз информациони систем APR СЕОР достављено подносиоцима, 236 предмета у поступку обједињене процедуре у којима је Завод поступао у складу са Правилником о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Службени гласник РС“, бр. 96/2023), Уредбом о локацијским условима („Службени гласник РС“, бр. 87/2023) и чланом 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење и 2/2023- Одлука УС), на основу чланова 9., 57. и 102. став 1. тачка 10. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 71/2021), а сагласно захтевима важећих правних аката о заштити природних добара и еколошке мреже.

Од укупног броја решених предмета чија је процедура спроведена на републичком и покрајинском нивоу (63) од стране Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај поднесено је 56 захтева, а 7 предмета је решавано по процедури Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Спроведен број обједињених процедура на локалном нивоу (173) укључује исходавање локацијских услова и изградњу објеката од стране надлежних служби следећих локалних самоуправа: Апатин, Бачка Паланка, Бачка Топола, Беочин, Бечеј, Ириг, Жабаљ, Зрењанин, Кањижа, Ковачица, Мали Иђош, Нови Сад, Оџаци, Пећинци, Сента, Сомбор, Србобран, Сремски Карловци, Стара Пазова, Суботица, Врбас, Вршац и Шид.

4.1.8.3. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА ЗА ДРУГЕ АКТИВНОСТИ У ЗАШТИЋЕНИМ ДОБРИМА И ВАН ЊИХ

Завод је израдио и издао 1145 решења о условима заштите природе, 581 стручних основа и 874 мишљења, укључујући и 79 мишљења на процене утицаја на животну средину и извештаје о стратешким проценама утицаја на животну средину, као и 29 решења и мишљења на шумске и ловне основе, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса.

4.1.9. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Табела бр. 20. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носилац посла
Број посетилаца Изложбеног простора	-	– Одељење за правне, финансијске и опште послове у сарадњи са сарадницима других организационих јединица према задатим темама
Број реализованих тематских изложби	1	
Број одржаних предавања и презентација	27	
Број учешћа Завода на сајмовима и манифестацијама	18	
Број наступа у медијима	66	

Завод је током 2024. године реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природи, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институција од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, еколошким удружењима грађана, медијима, итд.

Током 2024. године Завод је учествовао на 18 сајмова и других манифестација:

- 03.03.2024. године, Завод је гостовао на „Пролећној радионици на Стражилову“ у НП „Фрушка гора“. Радионица је организована у сарадњи са Едукативним Центром „Пчелице“ из Сремских Карловаца. Испред Завода учесник је био др Оливер Фојкар.
- 20.05.2024. године, село Иланца, Завод је учествовао у радном дану чишћење пашњака у оквиру кампање „Соколом за сокола“
- 16.-19.06.2024. године, Завод је узео учешће на „Парковијади 2024“, сусрету националних паркова и заштитара Србије у НП „Ђердап“, у Кладову.
- 29.06.2024. године, учешће на манифестацији „Дан Дунава“ у Баноштру.
- 8. – 19.07.2024. године, Завод је учествовао на манифестацији Летња настава „Физичка активност у природи“, за студенте Факултета за спорт и физичко васпитање. Предавач и учесник је била: Бојана Мајкић дипл.географ туризмолог.
- 27.08.2024., Завод је учествовао у организацији фото-конкурса „Вики воли Земљу“ и додели награда у ЗЗПС у Београду.
- 25.09.2024. учешће на 13. семинару управљача заштићених подручја Р. Србије у организацији Министарства заштите животне средине Р.Србије, у Кладову.
- 02 - 06. 10.2024. Завод је учествовао на Сајму екологије ЛОРИСТ у Новом Саду заједно са ресорним Секретаријатом.
- 03 - 07.06.2024. године, Завод је подржао „Зелени фестивал“ - еколошки фестивал за децу у Новом Саду. Представници Завода су одржали веома значајну радионицу за око 120 малишана. Представница Завода на Зеленом фестивалу је била: Марија Царан Павловић.
- 25. 08. 2024; СРП „Обедска бара“, учешће на 30. Међународном волонтерском кампу „Повратак Ибиса“, презентација за волонтере, чишћење влажних ливада. Учесник др Слободан Пузовић.
- 02. - 06. 10.2024. Завод је учествовао на Сајму екологије ЛОРИСТ у Новом Саду заједно са ресорним Секретаријатом.
- 12.10.2024. године у Ректорату Универзитета у Београду, у оквиру манифестације „Каријерни дани“ за студенте биологије, одржано је представљање Покрајинског завода за заштиту природе.
- 17. 10. 2024. године запослени Покрајинског завода за заштиту природе и Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, а у сарадњи са ЈП „Војводинашуме“, су узели учешће у Радном дану за природу у СРП „Делиблатска пешчара“.

- 18.10.2024.године, Завод је учествовао на манифестацији јубилеја 150. година Обедске баре, односно од прве административне заштите њених природних вредности.
- 20. 10. 2024. године, Завод је по позиву Удружења љубитеља природе „Рипариа“ (Riparia) из Суботице, учествовао на радионици која је организована у склопу пројекта: „Заштита модровране (*Coracias garrulus*) у Војводини,,.
- 05. и 07. 11.2024.године, Завод је учествовао у обуци надлежних служби на тему спровођења истражних радњи у случајевима нелегалног убијања дивљих животиња. Обука је одржана у Сремским Карловцима и Нишу. Испред Завода обуку је вршио мр. Никола Стојнић, који је прошао обуку о најбољим праксама у борби против еколошког криминала од стране надлежних служби за заштиту животне средине Регионалне владе Андалузије, из Краљевине Шпаније.
- 05-07.11.2024. године; Завод је учествовао на другом Фестивалу природњачког филма у Смедереву. На фестивалу је приказан документарни филм из продукције Завода „Коњи Крчединске аде“.
- 21.11.2024.године, Завод је у Егерсалоку, на североистоку Мађарске, узео учешће у међународној конференцији посвећеној истраживању и заштити степског сокола, у организацији Мађарске електрокомпаније Мавир. Представници Завода су били др. Слободан Пузовић и мр. Никола Стојнић.

4.1.9.1. ЕДУКАЦИЈА (ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ)

Изложбена поставка у згради Завода у Новом Саду, током 2024. године се налазила у реконструкцији и стога је била затворена за посету јавности.

У току 2024. године стручни сарадници Завода или њихови спољни сарадници одржали су 27 предавања и презентација о природним вредностима и потреби њиховог очувања:

- 03.03.2024.године, Завод је гостовао на „Пролећној радионици на Стражилову“ у НП „Фрушка гора“. Радионица је организована у сарадњи са Едукативним Центром „Пчелице“ из Сремских Карловаца. Предавање у природи о ретким и угроженим врстама је одржао др Оливер Фојкар.
- 10.03.2024. године; ОШ „Ј.Ј.Змај“ Србобран, одржано предавање на тему „Заштита природе у Војводини“. Предавач: др Оливер Фојкар.
- 03.06.2024. године; „Зелени фестивал“- еколошки фестивал за децу у Новом Саду; одржане су три радионице: под називом „Сви различити а подједнако важни“, „Школа за мале геологе“ и „Орјентација у природи“. Представници Завода су били Марија Царан Павловић, Дарко Тимотић и Бојан Миленић.
- 29.06.2024. године, учешће на манифестацији „Дан Дунава“ у Баноштру, предавање на тему „Живи свет Дунава“је одржао др Оливер Фојкар.
- 8. – 19.07.2024.године, Завод је учествовао на манифестацији Летња настава „Физичка активност у природи“, за студенте Факултета за спорт и физичко васпитање. Предавач и учесник је била: Бојана Мајкић дипл.географ туризмолог.

- 27.08.2024. године, Сремски Карловци, Еколошки центар „Радуловачки“. Радионица на тему „Озелени се Нови Саде“. Стручни сарадници из области шумарства су током 2024. године, у сарадњи са Покретом горана Војводине и Покретом горана Новог Сада, студентима и средњошколцима одржали три јавна предавања о значају шума и ваншумског зеленила у заштити природе, спречавању ерозије и јачању резилијенције на климатске промене.
- 13.09.2024. године, Дрљан, општина Бечеј, радионица на тему „Пољозаштитни појасеви“.
- 02.10.2024. Завод је првог дана Сајма ЛОРИСТ у Мастер хали организовао предавања о пројекту „Соколом за Сокола“, предавач је био мр Никола Стојнић, начелник одељења за биодиверзитет и екомрежу Завода.
- 02. - 05.10.2024. године; Сајам екологије ЛОРИСТ радионице за децу на тему: Заштићене врсте у Војводини, едукатори су били Марија Царан Павловић, Бојана Мајкић и др Оливер Фојкар.
- 12.10.2024. године у Ректорату Универзитета у Београду, у оквиру манифестације „Каријерни дани“ за студенте биологије, одржано је представљање Покрајинског завода за заштиту природе, предавач је био мр Никола Стојнић.
- 18.10.2024.године, Завод је учествовао на манифестацији јубилеја 150. година Обедске баре, од прве административне заштите њених природних вредности. Предавање је одржао мр Никола Стојнић.
- 18.10.2024. године, САНУ Београд, Свечана академија и научни скуп „Академик Недељко Кошанин зачетник модерне српске ботанике“, предавање испред Завода Ранко Перих: „Ботаничко друштво краљевине Југославије и Кошанин“.
- 20. 10. 2024. године, по позиву Удружења љубитеља природе „Рипариа“ (Riparia) из Суботице, Клара Сабадош, стручњак Завода је учесовала на радионици која је организована у склопу пројекта: „Заштита модровране (*Coracias garrulus*) у Војводини,„. Одржала је предавање на тему: „Значај и угроженост травних станишта у Војводини“.
- 23.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Заштита природе у Војводини“, документарни филм из серијала „Заштићена природна добра Новог Сада“. Предавач: Бојана Мајкић
- 23.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Законска регулатива у заштити природе и заштити животне средине у Р.Србији“. Предавач: Ивана Петковић
- 23.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Међународна сарадња ПЗЗП у области заштите природе“, пројекција спота „Вашко Podunavlje Biosphere Reserve“. Предавач: Марко Туцаков.
- 24.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Заштићена природна добра у АП Војводини – поступак заштите“. Предавач: мр Наташа Пил
- 24.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Строго заштићене и заштићене врсте“. Предавач: мр Никола Стојнић
- 25.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Активности на заштити животне средине у АП Војводини“. Предавач: др Весна Кицошев
- 25.10.2024. године; ПЗЗП, Правна клиника, одржано предавање на тему „Збрињавање строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња“, документарни филмови из продукције Завода: Орао белорепан враћен у природу , Ветрушке и мале ушаре поново на слободи . Предавач: Илија Миљковић

- 25.10.2024. Правна клиника, ПЗЗП: Стручни сарадници из области шумарства учествовали су у „Правној клиници“ за студенте Правног факултета Универзитета у Новом Саду, представљајући активности и резултате пројеката „Interreg“ програма „Sava Ties“ и „ECO(RE)ACT“, као и пројекат HORIZON EUROPE „Restore4Life“. Предавачи: Ален Киш и Марко Ђапић.
- 26.10.2024. године, НП „Фрушка гора“, Стражилово, одржано предавање деци у организацији Едукативног центра „Пчелице“ из Ср. Карловаца, на тему: Ретке и угрожене врсте животиња у Војводини. Предавач је био др Оливер Фојкар.
- 05. и 07. 11.2024. године, Завод је учествовао у обуци надлежних служби на тему спровођења истражних радњи у случајевима нелегалног убијања дивљих животиња. Обука је одржана у Сремским Карловцима и Нишу. Испред Завода обуку је вршио мр. Никола Стојнић, који је прошао обуку о најбољим праксама у борби против еколошког криминала од стране надлежних служби за заштиту животне средине Регионалне владе Андалузије, из Краљевине Шпаније.
- 05.-07.11.2024. године; Завод је учествовао на другом Фестивалу природњачког филма у Смедереву. На фестивалу је приказан документарни филм из продукције Завода „Коњи Крчединске аде“, а др Оливер Фојкар је одржао предавање под називом „Природњачки филм и образовање“.
- 21.11.2024.године, Завод је у Егерталоку, Мађарска, Међународна конференција посвећеној истраживању и заштити степског сокола, у организацији Мађарске електрокомпаније Мавир. Предање: „Степски соко у Србији 2023-2024: дистрибуција, популација и мрежа гнезда на високонапонским далеководима“ предавач др. Слободан Пузовић и мр. Никола Стојнић.
- 22.11.2024. - Сремски Карловци, Еколошки центар „Радуловачки“. Радионица на тему „Шуме и климатске промене“.
- 12-13.12.2024. – Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, зимски семестар за студенте из НР Кине. Представник Завода одржао је студентима блок предавања на тему „Synergies among forestry, agriculture, water management and nature protection in lowlands - case study on increasing ecosystem services against climate change“ и на тему „Forest and forestry in protected areas and ecological networks“.

4.1.9.2. ИЗЛОЖБЕ

У изложбеном простору Завода, али и у другим просторима организовано је 1 изложба у организацији Завода и других субјеката, са пратећим активностима:

- 04.10.2024 -09.12.2024; просторије Завода; изложба скулптура под називом «Природа у скулптури» аутора Дринка Радовановић (1941.-2022.), уз подршку Покрајинског секретаријата за културу.

4.1.9.3. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕКОЛОШКИ ВАЖНИХ ДАТУМА

Завод је током 2024. године пригодним активностима обележио девет (9) значајних еколошких датума. Већина значајних датума је обележена пригодним саопштењима за јавност послатим медијима и постављеним на сајту Завода:

- Светски дан образовања о заштити животне средине - 26. јануар; обележен је прикладним саопштењем за јавност на друштвеним мрежама Завода.
- Светски Дан влажних подручја - 2. фебруар; под слоганом „Акција за влажна подручја – за људе и природу“, обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама.
- Светски дан дивљих врста - 3. март; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије.
- Светски дан шума – 21. март; је обележен предавањем за студенте Шумарског факултета из Београда, представљање Завода, организационе шеме и пројекта Sava-TIES, као и саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама.
- Светски дан вода – 22. март; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама.
- Међународни дан чувара природе – 25. март; Завод је учествовао са документарним филмом и своје продукције под називом „Услуге екосистема- природне вредности за добробит људи“.
- Дан Покрајинског завода за заштиту природе - 1.априла; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама.
- Међународни дан биодиверзитета - 22. мај; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама
- Међународни дан Дунава - 29. јун; под слоганом „ Откриј Дунав“, обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода и друштвеним мрежама
- Светски дан заштите животне средине -5. јули; СРП „Обедска бара“
- Дечија недеља 4 - 10. октобар; обележен је радно уз одлазак у вртиће и школе „Живот као инспирација“. Мото овогодишње Дечје недеље је био: „Шта детету треба да расте до неба “.
- Дан пешачења 17. Октобар; СРП «Делиблатска пешчара»

4.1.9.4. СКУПОВИ

Представници Завода су учествовали на више међународних и националних скупова и састанака у земљи и иностранству, док је највећи број састанка који су планирани да буду одржани у земљи и иностранству, ипак одржани преко различитих интернет платформи (skype, zoom, и др.).

Представници Завода су учествовали на 18 међународних и националних скупова и састанака, у земљи и иностранству

- Радионица о усклађивању законодавства Републике Србије са правним тековинама Европске уније о инвазивним алохтоним врстама, организатор: Министарство заштите животне средине у сарадњи са Пројектом „Правна подршка преговорима (PLAC III)”. Датум: 8.02.2024. године просторије Министарства заштите животне средине, Омладинских бригада 1, Нови Београд, Учесници: Ранко Перић, Ласло Галамбош
- Током 09. и 10. 02. 2024. године Ранко Перић је учествовао у програму обуке о примени IUCN критеријума угрожености у оквиру шире иницијативе на изради Црвене књиге флоре Србије 1 у организацији Института за ботанику и ботаничке баште „Јевремовац“ Биолошког факултета Универзитета у Београду. Радионица је одржана у просторијама Ботаничке баште „Јевремовац“. Предавачи су били др Дмитар Лакушић, др Маја Лазаревић, др Гордана Томовић (Биолошки факултет Универзитета у Београду).
- 20.02.2024. Седница Националног савета за климатске промене, Министарство заштите животне средине. Београд. Досадашњи резултати и предстојећи задаци у циљу испуњавања услова за затварање поглавља 27 ЕУ.
- Дана 21.03.2024. Марко Туцаков, Ален Киш и Марко Ћапић учествовали су у Сомбору на радионици о рестаурацији влажних подручја коју је организовала организација WWF Adria.
- Радионица „Добре праксе у управљању бранама“, организатор USDA Forest Service и The Nature Conservancy, датум: 26-27.03.2024., Београд, Учесници: Тања Бошњак, Ласло Галамбош
- 4.4.2024. Град Вршац – обилазак и избор локација за постављање мобилијара за посетиоце у ПИО „Вршачке планине“. Вршац.
- 23.04.2024. Марко Туцаков и Никола Стојнић учествовали су у Београду на радионици која је организована у оквиру пројекта „Заједно за заштиту природе“ који спроводе Међународна унија за заштиту природе и организација The Nature Conservancy.
- 22.05.2024. Марко Туцаков је по позиву Градске управе за заштиту учествовао у вебинару Рамсарског бироа на тему критеријума за номинацију Градова влажних станишта и искуства оних градова који су добитници ове акредитације.
- Пројекат RESTORE4LIFE, други састанак пројектног конзорцијума, 10-14.06.2024, Братислава, Словачка, Учесници: Ласло Галамбош, Марко Ћапић, Јована Недељков, Марина Јањош
- 4.9.2024. Дијалог о климатским променама. Министарство заштите животне средине и UNDP. Место одржавања „Сава Центар“, Београд.

- 13.9.2024. Град Панчево - Учешће у јавном увиду Плана управљања СП „Ивановачка ада“. Градска Управа Панчево.
- Пројекат ЕСО(RE)АСТ, први састанак пројектног конзорцијума, 3.10.2024., Осиек, Република Хрватска, Учесници: Марко Ђапић, Стефан Вујанић, Јована Недељков, Сара Новаковић, Жељка Јеличић Маринковић, Илија Миљковић
- 18.10.2024. године; Обедска бара је прославила 150 година
- Ранко Перић је са предавањем на тему: „Кошанин и Ботаничко друштво краљевине Југославије“ учествовао у раду Свечане академије и научног скупа посвећених академику Недељку Кошанину одржаних 18. октобра у Свечаној сали Српске академије наука и уметности. Академија је била посвећена јубилеју: 150 година од рођења и 90 година од смрти академика Недељка Кошанина. У оквиру обележавања Свечане академије и научног скупа је у Галерији науке и технике САНУ одржана и изложба „Академик Недељко Кошанин, зачетник модерне српске ботанике“, где је Ранко Перић учествовао у изради дела поставке.
- 24.10.2024. Састанак са управљачем СРП „Горње Подунавље“ поводом планирања ревитализације станишта. Завод, Нови Сад.
- Радионица “Јачање капацитета за управљање влажним стаништима у Републици Србији”, организатор: UNDP, датум: 28-29.10.2024. године, Београд, Учесници: Тања Бошњак, Ласло Галамбош
- Прва радионица за пројектне тимове који су у оквиру Јавног позива за иновативна решења за заштиту, очување и ревитализацију влажних станишта у/при заштићеним подручјима у оквиру пројекта „ЕУ за Зелену агенду у Србији: Заштита и улагање у биодиверзитет и воде у циљу јачања отпорности на климатске промене“, организатор: UNDP, датум: 31.10.2024., Београд, Учесник: Ласло Галамбош
- 21. новембар 2024; Мађарска, Компанија Мавир, међународни скуп посвећен заштити степског сокола. Презентација о степском соколу у Србији. Никола Стојнић и Слободан Пузовић, у сарадњи са ЕМС.
- 16.12.2024. Седница Националног савета за климатске промене, Министарство заштите животне средине. Београд. Досадашњи резултати и предстојећи задаци у циљу испуњавања услова за затварање поглавља 27 ЕУ.

4.1.9.5. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

У току 2024. године стручни сарадници Завода су наступили или је Завод помињан 66 пута у разним електронским и писаним медијима са темама које се тичу заштите природе у АПВ. Укупан број медијских појављивања је био знатно већи од приказаног, ако се узму у обзир сви класични медији: телевизија, радио, штампани медији.

Табела бр. 21. Преглед заступљености Завода у медијима током 2024. године.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
1.	https://www.sremskenovine.co.rs/2023/12/suljam-dvestagodisnji-dud-zvanicno-spomениk-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе, Зоран Племић	ШУЉАМ: Двестагодишњи дуд званично споменик природе	03.01.2024.
2.	https://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/veza-izmedju-coveka-i-hrasta-(audio)_1506715.html	Ален Киш	Вежа између човека и хрста	04.01.2024.
3.	https://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/krcedinska-ada-deo-specijalnog-rezervata-prirode-(audio)_1509399.html	Покрајински завод за заштиту природе	Крчединска ада, део Специјалног резервата природе	16.01.2024.
4.	https://novisad.com/vesti/sklonjen-labud-sa-auto-puta-kod-novog-sada-122	Покрајински завод за заштиту природе	Склоњен лабуд са ауто-пута код Новог Сада	16.01.2024.
5.	Santos TV	Ранко Перић	Заштита ПИО „Слатине средњег Баната“.	19. 01.2024.
6.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/365085/Rekonstrukcija-staze-ka-Brankovom-grobu-na-Strazilovu-Poplocavanje-bez-Uslova-zastite-prirode.ht	Покрајински завод за заштиту природе	Реконструкција стазе ка Бранковом гробу на Стражилову: Поплочавање без Услови заштите природе	23.01.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
7.	https://www.mojnovi-sad.com/vesti/uklonjen-labud-sa-auto-puta-kod-novog-sada-id59787.html	Покрајински завод за заштиту природе	Уклоњен лабуд са ауто-пута код Новог Сада	29.01.2024.
8.	https://www.danas.rs/vesti/klimatske-promene/mocvare-gubimo-tri-puta-brze-od-suma-danas-je-svetski-dan-mocvarnih-stanista/	Покрајински завод за заштиту природе	Мочваре губимо три пута брже од шума: Данас је Светски дан мочварних станишта	02.02.2024.
9.	https://www.ozon.rs/estisrem/2024/park-prirode-mali-bosut-proglasen-zasticenim-podrucjem-vazan-korak-ka-ocuvaniu-biodiverziteta/	Покрајински завод за заштиту природе	Парк природе „Мали Босут“ проглашен заштићеним подручјем: Важан корак ка очувању биодиверзитета	02.02.2024.
10.	РТВ Нови Сад, емисија на мађарском језику, јутарњи програм	Клара Сабадош	Тема: еколошки значај влажних подручја, 4 минута, поводом дана Рамсарске конвенције.	02.02.2024.
11.	https://www.telegraf.rs/vesti/srbija/3828252-istvan-iz-backe-palanke-spasao-bolesnu-sovu-i-zbog-toga-mu-preti-kazna-strucnjaci-otkrili-zasto	Покрајински завод за заштиту природе	Иштван из Бачке Паланке спасао болесну сову и због тога му прети казна: Стручњаци открили зашто	06.02.2024.
12.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/366763/OSF-G-Radovi-na-Strazilovu-nezakoniti-krivicna-prijava-protiv-direktora-nacionalnog-parka.html	Покрајински завод за заштиту природе	ОШФГ: Радови на Стражилову незаконити, кривична пријава против директора националног парка	09.02.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
13.	https://daljine.rs/doline-kod-padine-uskoro-park-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Долине код Падине ускоро парк природе	09.02.2024.
14.	https://agrosmart.net/2024/02/10/srbija-39-od-40-evropskih-drzava-po-povrsini-zasticenih-podrucja-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Србија 39. од 40 европских држава по површини заштићених	10.02.2024.
15.	https://www.agroklub.rs/finansiranje/obezbedena-sredstva-za-zasticena-podrucja-u-2024-godini/93795/	Покрајински завод за заштиту природе	Обезбеђена средства за заштићена подручја у 2024. години	14.2.2024.
16.	https://www.rtv.rs/sr-lat/voivodina/srem/proglasen-park-prirode-mali-bosut-(audio)_1518032.html	Покрајински завод за заштиту природе	Проглашен парк природе "Мали Босут"	20.2.2024.
17.	https://www.novosti.rs/srbija/vesti/1335393/mali-bosut-zvanicno-mapi-parkova-draguli-pored-sida-ekoloski-koridor-medjunarodnog-nacionalnog-znacaja	Покрајински завод за заштиту природе	"МАЛИ БОСУТ" ЗВАНИЧНО НА МАПИ ПАРКОВА; Драгуљ поред Шида, еколошки коридор од међународног и националног значаја	22.02.2024.
18.	https://insajder.net/teme/udruzenju-poslanika-dejana-bulatovica-vlada-srbije-dala-na-upravljanje-park-prirode-mali-bosut-video	Покрајински завод за заштиту природе	Удружењу посланика Дејана Булатовића Влада Србије дала на управљање парк природе "Мали Босут"	02.03.2024.
19.	https://www.novosti.rs/drustvo/vesti/1340749/najveci-pomor-ptica-evropi-stravicne-scene-kod-kikinde-uginulo-800-jedinki-polovina-zasticena-vrsta-foto	Покрајински завод за заштиту природе	НАЈВЕЋИ ПОМОР ПТИЦА У ЕВРОПИ: Стравичне сцене код Кикинде, угинуло 800 јединки, половина заштићена врста	04.03.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
20.	https://www.tanjug.rs/srbija/drustvo/77363/veterinarska-inspekcija-uzela-uzorke-na-mestu-uginuca-ptica-u-nakovu/vest	Покрајински завод за заштиту природе	Ветеринарска инспекција узела узорке на месту угинућа птица у Накову	05.03.2024.
21.	https://insajder.net/prenosimo/kikinda-pronadeno-800-mrtvih-zivotinja-u-ataru-sela-nakovo	Покрајински завод за заштиту природе	Кикинда: Пронађено 800 мртвих птица у атару села Наково	05.03.2024.
22.	https://www.mojnovisad.com/vesti/odrzana-akcija-ciscenja-u-begeckoj-jami-volontirao-i-gradonacelnik-id60911.html	Покрајински завод за заштиту природе	Одржана акција чишћења у Бегечкој јами, волонтирао и градоначелник	23.03.2024.
23.	Радио Нови Сад. Емисија „Под стакленим звоном“.	Ален Киш	Поводом обележавања Дана Завода, представљена је тројезична книга <i>Свиње у шуми и бари – традиционално еколошко знање свињара Босутских шума</i> , у издању Завода са Центром за еколошка истраживања при Мађарској академији наука.	31.03.2024.
24.	https://www.youtube.com/watch?v=wic2LtWkxrg	Покрајински завод за заштиту природе, Марко Туцаков	Изгорело више десетина хектара заштићеног подручја "Горња Мостонга"	01.04.2024.
25.	Е Еколист бр. 30	Покрајински завод за заштиту природе	Ватра уништава слатинске ливаде у заштићеном подручју „Горња Мостонга“	01.04.2024.
26.	https://www.youtube.com/watch?v=nP5_xD2zSe8&t=1336s	Покрајински завод за заштиту природе	КОЛОНИЈА РОДА У НОВОМ САДУ - РТС „Ово је Србија“	12.4.2024.
27.	https://agrosmart.net/2024/04/12/staniste-na-50-godina-zastite-drvoreda-dudova-strepimo-za-njihovu-sudbinu/	Покрајински завод за заштиту природе	Станиште: На 50 година заштите дрвореда дудова стрепимо за њихову судбину	12.4.2024.

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
28.	https://www.rtv.rs/sr-lat/voivodina/velika-droplja-brojnost-ugrozenost-i-mere-zastite-audio-1533422.html	Покрајински завод за заштиту природе	Велика дропља - бројност, угроженост и мере заштите	18.04.2024.
29.	РТС, „Ово је Србија“	Покрајински завод за заштиту природе, Марко Туцаков	ТВ прилог: сачувајмо гачка и сиву ветрушку	24.04.2024.
30.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/373768/Detalji-o-klizistu-u-Kamenickom-parku-Zgrade-deo-problema-za-opasnost-se-znalo-i-ranije.html	Покрајински завод за заштиту природе	Детаљи о клизишту у Каменичком парку: Зграде део проблема, за опасност се знало и раније	24.04.2024.
31.	https://n1info.rs/vesti/pale-gnezda-pticama-u-banatu/	Покрајински завод за заштиту природе	Коме сметају ветрушке и гачци: Људи пале гнезда у багремару код Банатског Двора	24.04.2024.
32.	https://www.rtv.rs/sr-lat/voivodina/velika-droplja-brojnost-ugrozenost-i-mere-zastite-audio-1533422.html	Покрајински завод за заштиту природе	Велика дропља - бројност, угроженост и мере заштите	18.04.2024.
33.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/373768/Detalji-o-klizistu-u-Kamenickom-parku-Zgrade-deo-problema-za-opasnost-se-znalo-i-ranije.html	Покрајински завод за заштиту природе	Детаљи о клизишту у Каменичком парку: Зграде део проблема, за опасност се знало и раније	24.04.2024.
34.	https://energetskiportal.rs/medjunarodni-fotografski-konkurs-viki-voli-zemlju/	Покрајински завод за заштиту природе	МЕЂУНАРОДНИ ФОТОГРАФСКИ КОНКУРС – ВИКИ ВОЛИ ЗЕМЉУ	12.05.2024.
35.	https://www.youtube.com/watch?v=ne1GdTFGSig	Покрајински завод за заштиту природе	Како се заштитити од напада врана	29.05.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
36.	Е Еколист, бр. 32.	Покрајински завод за заштиту природе	„Соколом за сокола“ код Иланџе	01.06.2024.
37.	Радио НС, еколошки магазин „Хоризонт“ на мађарском језику	Клара Сабадош	На тему климатских промена, 20 минута	01.06.2024.
38.	https://nsuzivo.rs/novisad/lepo-vreme-izmamilo-ljude-ali-i-zmije-evo-sta-vam-je-ciniti-ukoliko-se-susretnete-oci-u-oci-sa-ovim-gmizavcem	Покрајински завод за заштиту природе	ЛЕПО ВРЕМЕ ИЗМАМИЛО ЉУДЕ, АЛИ И ЗМИЈЕ Ево шта вам је чинити, уколико се сусретнете очи у очи са овим гмизавцем	04.06.2024.
39.	https://zrenjaninski.com/grad/sudbina-jednog-od-najstarijih-hrastova-luznjaka-zavisi-od-dobre-volje-vlasnika-kuce/	Покрајински завод за заштиту природе	Судбина једног од најстаријих храстова лужњака зависи од добре воље власника куће	26.06.2024.
40.	https://www.telegraf.rs/vesti/srbija/3917484-star-125-godina-i-zasticen-ka-prirodno-dobro-a-ne-moze-da-mu-se-bridje-trazi-se-vlasnik-kuce-u-zrenjaninu	Покрајински завод за заштиту природе	Стар 125 година и заштићен као природно добро, а не може да му се приђе: Тражи се власник куће у Зрењанину	27.06.2024.
41.	https://www.moinovisad.com/vesti/obelezavanje-medjunarodnog-dana-dunava-u-subotu-u-banostoru-id62863.html	Покрајински завод за заштиту природе	Обележавање међународног "Дана Дунава" у суботу у Баностору	27.06.2024.
42.	https://www.telegraf.rs/vesti/srbija/3931336-gojkovic-rekonstruisan-muzejski-prostor-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-priode	Покрајински завод за заштиту природе	Гојковић: Реконструисан музејски простор Покрајинског завода за заштиту природе	19.07.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
43.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/381989/Rekonstruisan-muzejski-prostor-Pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Реконструисан музејски простор Покрајинског завода за заштиту природе	19.07.2024.
44.	https://www.tanjug.rs/srbija/drustvo/100933/gojkovic-rekonstruisan-muzejski-prostor-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode/vest	Покрајински завод за заштиту природе	Реконструисан музејски простор Покрајинског завода за заштиту природе	19.07.2024.
45.	https://www.subotica.com/vesti/oko-20-ptica-iz-prihvatalista-zoo-vrtapalic-vraceno-u-prirodu-id49770.html	Покрајински завод за заштиту природе	Око 20 птица из Прихватилишта Зоо-врта Палић враћено у природу	26.07.2024.
46.	https://www.moinovisa.com/vesti/kako-vrucine-i-blizina-deponije-uticu-na-bezbednost-kolonije-belih-roda-u-novom-sadu-id63499.html	Покрајински завод за заштиту природе	Како врућине и близина депоније утичу на безбедност колоније белих рода у Новом Саду	29.07.2024.
47.	https://autonomija.info/aktivisti-krojenje-novih-planova-za-gazdovanje-fruskom-gorom-u-sluzbi-profita/	Покрајински завод за заштиту природе	Активисти: Кројење нових планова за газдовање Фрушком гором у служби профита	24.07.2024.
48.	https://www.politika.rs/sr/clanak/625544/Lece-ptice-i-vracaju-ih-u-prirodu	Покрајински завод за заштиту природе	Лече птице и враћају их у природу	30.07.2024.
49.	https://www.youtube.com/watch?v=nW4oqzDjY4I	Покрајински завод за заштиту природе, Марко Туцаков	Модроврана. Гостовање на РТВ	31.07.2024.

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
50.	https://www.telegraf.rs/vesti/srbija/3966776-ka0-da-su-zacementirane-laste-zatekao-hladni-talas-u-srbiji-pa-su-ucinile-nesto-neverovatno-da-se-zastite	Покрајински завод за заштиту природе	Као да су зацементиране: Ласте затекао хладни талас у Србији, па су учиниле нешто невероватно да се заштите	17.09.2024.
51.	https://www.novosti.rs/reportaze/vesti/1410147/izgoreli-zasticeni-dudovi-stari-200-godina-drvored-duz-puta-izbiste-uljma-kod-vrsca-koji-drzava-zastitila-1974-ostecen-pozaru	Покрајински завод за заштиту природе	ИЗГОРЕЛИ ЗАШТИЋЕНИ ДУДОВИ СТАРИ 200 ГОДИНА: Дрворед дуж пута Избисте – Уљма, код Вршца, који је држава заштитила 1974, оштећен у пожару	19.09.2024.
52.	https://una.rs/zivot/zivotinje/ptice-masovno-stradaju-ove-jeseni-pitali-smo-strucnjake-kako-da-pomognemo-lastama	Покрајински завод за заштиту природе	Септембар обележио помор птица: Питали смо стручњаке како да помогнемо исцрпљеним ластама	20.09.2024.
53.	https://www.agroklub.rs/sajmovi-desavanja/lorist-od-2-do-6-oktobra-na-novosadskom-sajmu/98941/	Покрајински завод за заштиту природе	"Лорист" од 2. до 6. октобра на Новосадском сајму	26.09.2024.
54.	Еколист бр. 99.	Покрајински завод за заштиту природе	Реконструисан музејски простор Покрајинског завода за заштиту природе	31.08.2024.
55.	Е Еколист бр.35.	Покрајински завод за заштиту природе	Проглашени победници фото-конкурса „Вики воли Земљу“2024 Србија	01.10.2024.
56.	https://sajam.net/sr/vesti/2593-za-sigurno-gnezdo	Покрајински завод за заштиту природе	За сигурно гнездо	02.10.2024.
57.	https://www.youtube.com/watch?v=UQK4KUpvhgw	Покрајински завод за заштиту природе, Марко Туцаков	САСВИМ ПРИРОДНО: Потамишје 1. део	13.10.2024.
58.	Радио телевизија Србије	Ранко Перић	Појава водене салате (<i>Pistia stratiotes</i>) на Палићком језеру.	14. 10.2024.
59.	Еuronews Србија	Ранко Перић	Појава водене салате (<i>Pistia stratiotes</i>) на Палићком језеру.	15. 10.2024.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
60.	https://www.gradnja.rs/izmene-i-dopune-pgr-veternik-novi-sad/	Покрајински завод за заштиту природе	У Ветернику планирана градња на површини од 5.000 квадрата уз зеленило са заштићеним стаништем	17.10.2024.
61.	Еколист бр. 100	Покрајински завод за заштиту природе	Велике дропље поново се гнезде у Србији	31.10.2024.
62.	Еколист бр. 100	Покрајински завод за заштиту природе	Век и по заштите Обедске बारे	31.10.2024.
63.	https://www.mojnovisad.com/vesti/pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode-poskok-sa-fotografije-bio-neciji-ljubimac-ili-je-stigao-sa-ogrevom-id65444.html	Покрајински завод за заштиту природе, Владимир Добретић	Покрајински завод за заштиту природе: Поскок са фотографије био нечији љубимац или је стигао са огревом	05.11.2024.
64.	https://naslovi.net/2024-11-05/moj-novi-sad/pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode-poskok-sa-fotografije-bio-neciji-ljubimac-ili-je-stigao-sa-ogrevom/38206359/amp	Покрајински завод за заштиту природе, Владимир Добретић	Покрајински завод за заштиту природе: Поскок са фотографије био нечији љубимац или је стигао са огревом	06.11.2024.
65.	https://www.novosti.rs/srbija/vesti/1437270/ponosno-stoji-dva-veka-spomenik-prirode-kapitalni-hrast-luznjak-krasi-podrucje-kod-zeleznicke-stanice-kikindi-foto	Покрајински завод за заштиту природе	ПОНОСНО СТОЈИ ДВА ВЕКА: Споменик природе, капитални храст лужњак, краси подручје код Железничке станице у Кикинди	09.12.2024.
66.	https://www.soinfo.org/vesti/32327/srednja-mostonga-zasticeni-predeo-izuzetnih-odlika/	Покрајински завод за заштиту природе	Средња Мостонга заштићени предео изузетних одлика	12.12.2024.

4.1.10. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Завод је, као и претходних година, наставио сарадњу са многобројним државним и ресорним органима и то, пре свега, са Министарством заштите животне средине и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, покрајинским органима, првенствено Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, као и органима локалне самоуправе АП Војводине, пре свега Градском управом за заштиту животне средине Града Новог Сада.

Настављена је сарадња са стручним и научним институцијама, удружењима цивилног сектора која се баве животном средином, као и другим заинтересованим субјектима.

Посебно се обрађала пажња унапређењу сарадње са управљачима заштићених подручја на територији АПВ, нарочито онима који управљају подручјима од посебног националног и међународног и регионалног интереса. Управљачима је пружена помоћ у реализацији активности и пројеката на очувању и унапређењу природних вредности заштићених подручја.

Осим горе поменутих, посебно се наглашава сарадња са следећим партнерима:

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Покрајински завод за заштиту природе и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за пољопривредно земљиште наставили су сарадњу на основу споразума из 2021. године. Радило се на унапређењу дигиталних апликација од значаја за уређење, заштиту и коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, а посебно за спровођење поступка давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини и за успостављање режима заштите на заштићеним подручјима.

Споразумом о сарадњи (број 04028-2049 од 07.07.2021. године) између Завода и Управе за пољопривредно земљиште дефинисан је оквир који омогућује савремен начин размене података и доприноси остваривању циљева у заштити природе и од значаја за уређење, заштиту и коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, а посебно за спровођење поступка давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини.

Завод је учествовао у састанцима Радне групе за адаптације на климатске промене, на којима су приказани досадашњи резултати и предстојећи задаци у циљу испуњавања услова за затварање поглавља 27 ЕУ.

Град Нови Сад

Израда „Студије за уређење и подизање зелених површина на територији Града Новог Сада са посебним освртом на њихов еколошки значај“ као стручно документациону основу за потребе израде новог просторног плана Града, припремили Завод и Институт за низијско шумарство и животну средину Универзитета у Новом Саду.

САНУ

30. јануар, 31. октобар, 19. децембар 2024; САНУ, Београд. Архив САНУ, Легат С.Д.Матвејева. Преглед Легата и преписивање података везаних за подручје Војводине. Слободан Пузовић.

Покрајински завод за заштиту споменика културе

Покрајински завод за заштиту споменика културе координирао је активности везане за уписивање културног предела Бача са окружењем на UNESCO Листу Светске природне и културне баштине. Ангажовани су Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, Покрајински завод за заштиту споменика културе и Завод у процесу номинације "Културни предео Бача" кроз процесе истраживања, мере заштите и популаризацију културног предела.

Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду

На основу заједнички утврђених интереса Завода и Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду - Департмана за уређење вода, настављена је сарадња која подразумева размену искустава на пољу научних и стручних информација и литературе, рад на пројектима везаним за заштиту и очување природних добара и природе, учешће на научним и стручним скуповима, као и друге активности од заједничког интереса.

Природно-математички факултет Универзитета у Крагујевцу

Покрајински завод за заштиту природе и Природно-математички факултет, Универзитета у Крагујевцу, наставили су сарадњу у смислу размене искустава на пољу научних и стручних информација и литературе, рад на пројектима везаним за заштиту и очување природних добара и природе, учешће на научним и стручним скуповима, као и друге активности од заједничког интереса.

Институт за проучавање лековитог биља „Др Јосиф Панчић“

Сврха је развијање сарадње у области заштите и одржања генофонда угрожених лековитих и ароматичних биљних (ЛАБ) врста са стаништем на подручју Војводине, која је од заједничког интереса за Институт и Завод.

Развој и спровођење активности реализовали су се договорно и заједничким учешћем Института и Завода, на следеће начине: учешћем у активностима на научно-истраживачкој и стручној проблематици заштите угрожених ЛАБ врста; учешћем у обради и публиковању резултата заједничких истраживања; учешћем у организацији заједничких научних и стручних манифестација из дате области; учешћем у припреми и у раду на пројектима из дате области.

Институт за Ботанику и Ботаничка башта „Јевремовац“

Током 2024. године је остварена сарадња са научним особљем са Института за Ботанику и Ботаничке баште „Јевремовац“ (помоћ око одређивања критичних таксона васкуларне флоре за потребе картирања Natura 2000 врста и станишта, размена података), Природњачким музејом у Београду (размена података и литературе), Природно-математичким факултетом Универзитета у Новом Саду (размена података и литературе) и Природно-математичким факултетом Универзитета у Нишу (размена података и литературе).

Универзитет у Новом Саду, академија уметности

Сарадња између Покрајинског завода и Академије уметности у Новом Саду усмерна је на област образовања и стручног усавршавања конзерватора. Сарадња се одвија кроз подршку у реализацији практичног дела наставе, као и реализацији стручне праксе студената и стручну подршку у изради мастер радова који као тему имају предмете који се могу повезати са активностима Покрајинског завода за заштиту природе.

Универзитет Edukons, у Новом Саду

Систематско и дугорочно заједничко организовање различитих облика едукације и научно стручних истраживања у циљу креирања оквира за програме редовног студирања и доживотно образовање у јавном сектору, перманентно усавршавање универзитетских студијских програма за потребе пословне праксе као и спровођење студентске праксе у јавном сектору.

Електро mreжа Србије (ЕМС)

У складу са заједничким активностима оствареним у претходној деценији, Завод је наставио стратешку сарадње са ЕМС, пре свега кроз реализацију Споразума о сарадњи којим се омогућава постављање нових металних (алуминијумских) кутија за гнежђење степског сокола (*Falco cherrug*) на високонапонске далеководне тима „јела „ и „портал“, на подручју АПВ. Други важан сегмент сарадње је одржавање и санирање раније постављених 100 дрвених платформи за гнежђење степског сокола, као и 40 алуминијумских кутија, пре свега кроз њихово додатно учвршћивање на стубовима далековода уколико је потребно и кроз постављање прикладне подлоге – итисона и досипање шљунка на дно кутије.

У сарадњи са ЕМС и другим институцијама, у оквиру Кампање „Соколом за сокола“, постављено осам вештачких гнезда за степског сокола на високонапонским далеководима у Војводини. Никола Стојнић и Слободан Пузовић.

20. мај 2024. Иландца. Радна акција. У сарадњи са ЕМС и другим институцијама чишћење пашњака од комуналног отпада у оквиру кампање „Соколом за сокола“. Учествовали: Никола Стојнић, Ивана Петковић и Слободан Пузовић.

ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин

Током 2024. године настављена је сарадња на очувању, унапређењу природних вредности у заштићеним подручјима којима управља ово предузеће, или је корисник шума у заштићеним подручјима других управљача. Такође је извршено усклађивање режима и мера у предлогу заштите подручја Босутске шуме, у складу са потребама санирања и ревитализације шума оштећених олујним непогодама.

ЈВП „Воде Војводине“

Према потписаном споразуму из 2021. године, ЈВП „Воде Војводине“ и Завод остварују сарадњу кроз размену података у циљу ефикаснијег обављања послова из делатности Споразумних страна, а посебно за спровођење радова и активности на управљању водама усклађених са мерама очувања природних вредности посебно заштићених подручја и еколошке мреже, сарадњу на националном и међународном нивоу, као и на ефикаснијем управљању водама и одржавању и управљању водним објектима са циљем очувања биолошке разноврсности.

Покрет горана Војводине

У оквиру сарадње са удружењима „Покрет горана Војводине“ и „Покрет горана Новог Сада“, стручни сарадници из области шумарства су током 2024. године одржали три јавна наступа у виду предавања студентима и средњошколцима о значају шума и ваншумског зеленила у заштити природе, спречавању ерозије и јачању резилијенције на климатске промене. Тематске радионице одржане су:

27.08.2024. - Сремски Карловци, радионица на тему „Озелени се Нови Саде“

13.09.2024. - Дрљан, општина Бечеј, радионица на тему „Пољозаштитни појасеви“

22.11.2024. - Сремски Карловци, радионица на тему „Шуме и климатске промене“

Покрет Горана Сремске Митровице

Покрајински завод за заштиту природе на основу споразума из 2021. године је успоставио сарадњу са Покретом горана Сремске Митровице на пољу унапређења мониторинга биодиверзитета у заштићеним природним подручјима, коришћењем развијеног система за мониторинг – Водича за мониторинг биодиверзитета.

Природњачки музеј Београд

31. октобар 2024; Природњачки музеј Београд. Преглед збирке птица. Слободан Пузовић.

Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“

Према потписаном споразуму успостављена је сарадња између Споразумних страна у циљу реализације заједничких активности на пољу заштите и добробити строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл.гласник РС“ бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016). Приоритет је стављен на активности везане за испитивање узрока угинућа строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња као и превенције болести код дивљих животиња у смислу редовних надзора над заразним болестима.

Ветеринарска амбуланта „ЕЗОП“

Покрајински завод за заштиту природе и ВА „Езоп“ сарађују у циљу реализације заједничких активности на пољу заштите и добробити строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња, са акцентом на хитне интервенцијеу смислу санирања повреда и лечења, дијагностике и хируршких интервенција.

Зоо врт Палић

Настављена је континуирана сарадња на збрињавању живих јединки строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, којима је неопходно одговарајуће лечење, нега и надзор.

Факултет ветеринарске медицине - Београд

Настављена је сарадња на анализи лешева строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, ради утврђивања узрока угинућа, што је од посебног значаја за даље поступање у поступку откривања прекршилаца.

Удружења цивилног сектора у области заштите природе

Завод је дао подршку и учествовао у програмима и активностима еколошких и студентских удружења, као што су: Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, Покрет горана Војводине, ГИД „Бранислав Букуров“, Млади истраживачи Србије, Волонтерски Сервис Србије, Новосадски културни центар, „ГЕА“ из Вршца, Еколошко удружење „Arkus“ из Бачке Тополе, Удружење љубитеља природе „Riparia“ из Суботице, Удружења грађана „Зелени поглед“ из Купинова, Удружење грађана „Подунав“, као и других организација које се баве заштитом природе.

Институт за одрживи развој и заштиту животне средине Зелени круг

Сарадња се заснива на доступношћу медијског проростора, када за то постоји потреба за промоцију еколошких активности и пројеката покрајинског завода за заштиту природе – објава текстова у штампаном издању новина „Еколист“.

Црвени крет Србије – Црвени крст Војводине

Сарадња се заснива на заједничком учешћу у припреми едукативног материјала и организовању радионица и семинара за општу популацију, а нарочито за младе, у циљу подизања нивоа еколошке свести грађана као вид превенције од угрожавања животне средине.

Фондација „Дринка Радовановић“

Завод и Фондација раде на развоју сарадње у циљу ширења свести о значају природе и њеног очувања кроз уметничке и васпитно-образовне промотивне активности.

4.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА

Табела бр. 22. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број уговорених пројеката где је Завод партнер	1	<ul style="list-style-type: none"> - Одељење за заједничке стручне послове и пројектне активности - Сарадници других унутрашњих организационих јединица Завода у зависности од теме пројекта
Број пројеката где је Завод корисник	-	
Број пројеката где је Завод придружени партнер	-	
Број пројеката где је Завод заинтересована страна	2	

Међународна сарадња Завода остваривана је у смислу контаката са међународним институцијама и организацијама и учешћима на скуповима различитог карактера организованим ради јачања капацитета у заштити природе, реализације међународних пројеката који су уговорени, подржавањем пројеката у којима је Завод заинтересована страна, реализацијом пројеката по принципу стручне услуге и припремом нових пројеката.

Од 12.02 до 16.02.2024. Марко Туцаков боравио је у Еберсвалдеу у Немачкој, на позив Института за резервате биосфере Универзитета за одрживи развој и Немачке савезне агенције за заштиту природе, учествовао је у међународној радионици „Истраживања у резерватима биосфере у Европи“, на којој је представио, у оквиру презентације, резултете у вези са промоцијом научних истраживања у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“.

Од 24. до 26. 11.2024. Марко Туцаков је, у Бону, Немачка, по позиву Немачке савезне агенције за заштиту природе, учествовао у радионици „Европска радионица о националним пописима влажних подручја – размена ради имплементације у контексту Конвенције о влажним стаништима“, на којој је имао презентацију о бази влажних станишта у оквиру базе полигона станишта коју води Завод.

Дана 20.02. 2024. Марко Туцаков учествовао је, заједно са свим осталим присутним колегама из Завода, у радионици о категоријама угрожености Међународне уније за заштиту природе (IUCN) која је одржана у просторијама Завода у Новом Саду.

Дана 21.02.2024. Марко Туцаков, Ранко Перић и Ален Киш имали су, у просторијама Завода, састанак са представницима организације WWF Adria на тему активности у пројекту рестаурције шумских станишта у Апатинском риту, на подручју Резервата биосфере Бачко Подунбавље.

ПРОГРАМ УНЕСКО „ЧОВЕК И БИОСФЕРА“

Дана 02.10.2024. Марко Туцаков је учествовао у раду Надзорног одбора Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава који је одржан у Осијеку, Хрватска.

Од 11. до 12.12.2024. Марко Туцаков је учествовао на радионици „Синергије између рњезервата биосфере Унеска поред река у југоисточној Европи: регионална радионица о интегралном управљању речних слива.“

4.2.1. УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ

1) Програм: **HORIZON-MISS-2022-OCEAN-01**

Назив пројекта: **Restoration of wetland complexes as life supporting systems in the Danube Basin - Restore4Life**

Водећи партнер: Универзитет у Букурешту

Статус ПЗЗП: пројектни партнер

Циљ предложеног пројекта Restore4Life је приказ вишеструке социо-економске користи коју генерише холистички и трансдисциплинарни приступ за обнову слатководних и приобалних мочвара у сливу Дунава, што ће допринети новој плаво-зеленој инфраструктури која подржава регионалну отпорност и ублажавање утицаја климатских промена. Коришћењем 4 демонстрациона места и 6 локација за мониторинг на подручју слива реке Дунав показаће се да ће повећање пружања кључних екосистемских услуга (као што су задржавање воде и загађивача, везивање угљеника и туристичке могућности, као и побољшана отпорност станишта зависних од воде) довести до вишеструких друштвено-

економских синергија које такође пружају могућности за одрживо пословање и инвестиције.

2) Програм: **INTERREG IPA Hrvatska - Serbia 2021 - 2027**

Назив пројекта: **Pioneering ecosystem-based microplastics contamination reduction and climate change resilience in cross-border region, ECO(RE)ACT**

Водећи партнер: Пољопривредни факултет у Осијеку

Статус ПЗЗП: пројектни партнер

Партнери из Србије: Покрајински завод за заштиту природе и Универзитет Едуконс, Сремска Каменица

Циљ пројекта: Успостављање свеобухватног система за решавање проблема пластике и микропластике у екосистемима, доприносећи прилагођавању климатским променама. Пројектом ће се израдити Стратегија за управљање пластиком и микропластиком, успостављене контролне тачке за праћење контаминације микропластиком и основаће се „Центар за микропластику“. Циљ је успостављање одрживих пракси, смањење нивоа загађења, повећана свест међу заинтересованим странама и спровођење политика за ефикасно прилагођавање климатским променама.

4.2.1.1. ПРОЈЕКТИ У КОЈИМА ЈЕ ЗАВОД ПАРТНЕР

1) Програм: **HORIZON-MISS-2022-OCEAN-01**

Назив пројекта: **Restoration of wetland complexes as life supporting systems in the Danube Basin - Restore4Life**

Водећи партнер: Универзитет у Букурешту

Статус ПЗЗП: пројектни партнер

Циљ предложеног пројекта Restore4Life је приказ вишеструке социо-економске користи коју генерише холистички и трансдисциплинарни приступ за обнову слатководних и приобалних мочвара у сливу Дунава, што ће допринети новој плаво-зеленој инфраструктури која подржава регионалну отпорност и ублажавање утицаја климатских промена. Коришћењем 4 демонстрациона места и 6 локација за мониторинг на подручју слива реке Дунав показаће се да ће повећање пружања кључних екосистемских услуга (као што су задржавање воде и загађивача, везивање угљеника и туристичке могућности, као и побољшана отпорност станишта зависних од воде) довести до вишеструких друштвено-економских синергија које такође пружају могућности за одрживо пословање и инвестиције.

Статус пројекта: Пројекат је започео 01.06.2023. године.

Иако је пројект „Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through cross-sectoral cooperation (lifelineMDD)“, који је финансиран од стране Interreg Danube Transnational Programme, завршен током 2022. године, извештавање и финансијске трансакције у вези са пројектом као и теренска контрола хидрографевинских радова који су спроведени средствима пројекта на подручју Специјалног резервата природе „Карађорђево“ одвијали су се и 2023. Контрола је спроведена дана 06.03.2023. од стране Одсека за првостепену контролу у оквиру транснационалног програма Дунав Одељења за спровођење ИПА пројеката Министарства финансија. У име Завода присуствовао је Марко Туцаков.

ПРОЈЕКТИ КОЈЕ ЗАВОД ПРАТИ И ПОДРЖАВА КАО ЗАИНТЕРЕСОВАНА СТРАНА

- 1) Назив пројекта: **Preparing FAIRWay 2 Works in the Rhine-Danube Corridor**
Државе у оквиру којих се реализује партнерство: Србија и Хрватска.

Финансијер: Европска унија

Водећи корисник: Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре, Дирекција за водне путеве „Пловпут“.

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запослени Завода су чланови Форума заинтересованих страна у оквиру реализације пројекта.

4.2.1.2. ПРОЈЕКТИ КОЈЕ ЗАВОД РЕАЛИЗУЈЕ У ОКВИРУ УГОВОРЕНИХ ОБАВЕЗА НА ПРИНЦИПУ СТРУЧНЕ УСЛУГЕ

- 1) Назив пројекта: **Danube Wild Island Habitat Corridor (LIFE WILDisland)**

Назив буџетског програма: LIFE Programme

Финансијер: ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин

Период реализације: октобар 2022 – јун 2027. године

Циљ пројекта: Пројектом је планирана спонтана обнова природне вегетације на острвима РС084 и РС085, која се налазе између реке Дунав и Мишвалдског Дунаваца у СРП „Горње Подунавље“. Обнова ће се реализовати измуљењем бочних канала, који спајају Дунав и Мишвалдски Дунавац и тиме изолују острва.

Покрајински завод за заштиту природе врши мониторинг и анализу биодиверзитета пре и након извршених радова са предлогом мера на управљању тим стаништима.

ПРИЈАВЉЕНИ ПРЕДЛОЗИ ПРОЈЕКТА

У 2024. годину пријављених пројеката није било.

ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ

У 2024. години пројеката у припреми није било.

5. ОПРЕМЉЕНОСТ И КАПАЦИТЕТИ

5.1. ОПРЕМЉЕНОСТ

Завод је од августа 1994. године смештен у наменски направљеном објекту у Новом Саду, у улици Радничка 20а. Укупна квадратура простора зграде је 2.850 m², што са двориштем у којем се налази арборетум, износи 3.850 m². Објекат се састоји из три нивоа, од чега се у сутерену налазе депои, радионице и лабораторије, у приземљу је природњачка поставка на 850 m² и амфитеатар (109 места), а канцеларије, библиотека и простор за састанке су на спрату.

ИКТ

Већи део процеса рада у Заводу је аутоматизован кроз интегрални информациони систем. Архитектура система је клијент-сервер а повезаност реализована структурним кабловским системом (СКС). СКС се састоји од жичаног и бежичног сегмента а у 2024. години је модификован део обухваћен простором природњачке изложбе, у складу са реновирањем и потребама истог. Интернет везу Завод остварује путем оптичког привода. Системске, безбедносне и процесе интегралног информационог система обезбеђују 5 виртуелних на 3 физичка сервера. Серверска опрема је смештена у наменској просторији, физички обезбеђеној. Клијентски део чине радне станице (47 десктоп и 43 преносна рачунара) за систематизована радна места и ангажоване особе, периферни уређаји (штампачи, скенери, копири, плотер, пројектори, камере, терминал за евиденцију радног времена,...) и пратећа опрема (УПС, активна мрежна опрема и др.). Већина периферних уређаја су дељени (мрежни) ресурси. У току 2024. године, од ИКТ опреме је замењено 8 монитора, заштитни зид и плотер новим уређајима. Обезбеђени су лиценцирани оперативни системи, системски софтвер, комерцијални и наменски креирани програми за рад. Интернет презентација и маил сервер су на закупљеној платформи.

Службена возила

За спровођење теренских активности Завод има на располагању пет теренских возила (1 „форд ренџер“, 2 „дачија дастер“, 2 „лада нива“), једно пикап возило („опел комбо“) и једну приколицу (Кандли КТ23). Просечна старости возила је девет година. Возило „опел комбо“ добијено је на коришћење, на основу уговора са Министарством пољопривреде и заштите животне средине, а за потребе збрињавања животиња (СІТЕС возило), као донација ЕУ. Возила су опремљена ГПС системом за праћење. Завод је опремљен наткривеним паркингом за сва службена возила као и гаражом за два возила.

5.2. ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Табела бр. 23. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број нових експоната	100 нових експоната у геолошко - палеонтолошкој збирци	– Одељење за заштићена природна добра – Одељење за заједничке стручне послове и пројектне активности – Одељење за биодиверзитет и еколошку мрежу
Број нових екзиката	150 нових екзиката у ботаничкој збирци	
Број нових препарата у орнитолошкој збирци	3 нових експоната у орнитолошкој збирци	
Број нових препарата у мамолошкој збирци	2 нових експоната у мамолошкој збирци	

Природњачке збирке

Током теренских излазака у 2024. години прикупљан је материјал за попуну природњачких збирки Завода. Такође од управљача заштићених подручја и других корисника простора (НВО, ловца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити увршћен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препаратурске радионице и подвргнут стандардном третману обраде.

У 2024. години геолошко - палеонтолошка збирка Завода обогаћена је са нових 100 примерака стена. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала шкољки, пужева, јежева, мамутових зуба, делова костију и др.

У збирку је током године унешено око 150 нових екзиката. Део материјала су ваучер-узорци др Синише Шкондрића са Универзитета у Бања Луки. Остатак материјала је прикупљен приликом теренског рада (валоризација нових подручја, ревизија постојећих природних добара, мониторинг).

Настављена је обрада материјала која укључује детерминацију врста и инфраспецијских категорија, штампање етикета, причвршћивање биљака и пратећих етикета на чврсту подлогу од танког картона, у складу са међународним стандардима, паковање овог материјала у дволиснице и уношење коначних података у Хербаријумску Excell базу података. Током 2024. године је на овакав начин обрађен 31 екзикат у оквиру родова: *Molinia* Schrank (19), *Moltkia* Lehm. (2), *Moneses* Gray. (2), *Monotropa* L. (1), *Montia* L. (6) и *Morina* L. (1).

Током 2024. у ботаничкој збирци Покрајинског завода за заштиту природе су боравили др Милош Илић, др Мирјана Ћук и др Бојана Бокић са Универзитета у Новом Саду који су прегледали хербарски материјал у оквиру родова *Aldrovanda* L., *Astragalus* L., *Eryngium* L., *Helichrysum* L., *Artemisia* L., *Crambe* L., *Plantago* L. и *Gypsophila* L. и др Стојан Стојанов са Института за истраживање биодиверзитета и екосистема при Бугарској академији наука, који је ревидирао хербарски материјал у оквиру рода *Buglossoides* Moench.

Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата птица и сисара. У склопу редовних активности на одржавању збирки, током марта 2024. године извршена је редовна

дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника. Посебан третман су имали експонати и други природњачки материјал, који је склоњен са сталне изложбене поставке Завода.

У 2024. години, започете су активности на уређењу изложбене поставке Завода у складу са „Пројектом нове изложбене поставке Покрајинског завода за заштиту природе“, којим је решено ново визуелно - технолошко обликовање изложбеног простора у складу са савременим принципима музеологије, изложбено-сценског дизајна и технологија.

На изложбеној поставци урађени су архитектонски радови на уређењу ентеријера тако да се успостави јасан ток кретања посетилаца. У простору хола се посетиоци окупљају. То је и место где је презентована лобања мамута, која представља симбол Завода. Из хола посетиоци започињу обилазак изложбе, крећући се кроз део где је презентован геодиверзитет и геонаслеђе. Простор нове изложбене поставке је формиран затварањем лаганим преградним зидовим између стубова, тако да се посетиоци крећу јасним током, који вијуга између витрина, диорама и експоната, откривајући посетиоцу стално нове визуре и будући радозналост.

Дизајном се желело постићи да има што више простора који приказују неживи и живи свет у контексту природног окружења - формирањем ниша са представама појединих палеосредина и рецентних станишта. Нише - диораме се образују лаганим преградним зидовима и широким стакленим површинама на предњој страни.

Извршена је адаптације електричних инсталација и инсталације за дојаву пожара. Радовима је обухваћено:

- напајање електричном енергијом из постојеће ГРТ;
- развод електричне енергије за потребе изложбене поставке из нове РТ-ПОС;
- инсталација прикључница опште и посебне намене;
- опште и наменско електрично осветљење;
- управљање радом општим и наменским електричним осветљењем;
- сигурносно електрично осветљење;
- адаптација постојеће инсталације за аутоматску дојаву пожара;
- адаптација постојеће инсталације за приступ интернету;

Унутар зграде Завода, између хола и изложбеног простора, инсталирана је подизна платформа са погонским механизмом за инвалидска колица.

5.4. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Стручни сарадници Завода су самостално и у коауторству објавили укупно 15 научних, стручних и популарних радова и 3 саопштења на научним скуповима током 2024. године. У списку објављених радова и публикација подебљана су имена запослених сарадника Завода.

- Demeter, L., **Kiš, A.**, Kemenes, A., Ulicsni, V., Juhász, E., **Ђарић, М.**, ... & Molnár, Z. (2024). Uncovering the little known impact of a millennia-old traditional use of temperate oak forests: free-ranging domestic pigs markedly change the herb layer, but barely affect the shrub layer. *Forest Ecology and Management*, 568, 122150. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378112724004626>
- Molnár Z., Demeter L., Szabados K., **Kiš A.**, Ajvazović M., Runjanin B., Mandušić V., Biró M., Öllerer K., Marinkov J., Ulicsni V., Babai D., Katona K (2024): Benefits and challenges of reviewing across knowledge systems: ‘Gourmet omnivore’ pigs foraging in

the wild. *PEOPLE AND NATURE*, Vol 6. British Ecological Society. <https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pan3.10717>

- **Киш А; Сабадош К.,** Галић З., **Маринковић Јеличић Ж.,** Орловић С., **Бошњак Т.,** Вујанић С., **Делић Ј., Добретић В., Драгаш К., Ђапић М., Јањош М.,** Кесић Л., **Котрља В.,** Ковачевић Б., Лесмајстер А., Милић Д., **Млађеновић М., Перић Р., Пил Н.,** Поњарац Р., Радишић Д., Рат М., **Станишић Ј., Стојнић Н.,** Зорић М. (2024): Студија за уређење и подизање зелених површина на територији града Новог Сада са посебним освртом на њихов еколошки значај. Стручно-документациона основа. <https://enauka.gov.rs/handle/123456789/951115>
- Obradov, D. P., **Perić, R. D.,** Аначков, G. T. (2024): Reinterpreting the distribution of *Polygonum graminifolium* (*Polygonaceae*) in Serbia on the basis of taxonomical revision and field research. *Phytologia Balcanica* **29**(1): 35-44.
- Tomović, G., Sabovljević, M. S., Shivarov, V. V., Assyov, B., Bozok, F., Tamas, G., Ștefănuț, S., **Perić, R.,** Knežević, J., Škondrić, S., Trbojević, I., Milovanović, V., Vidaković, D., Krizmanić, J., Stoykov, D., Strgulc Krajšek, S., Trčak, B., Djordjević, V., Djurović, S. Z., Buzurović, U., Šabanović, E., Knežević, A., Šovran, S., Papp, B., Pantović, J., Sabovljević, A. D. (2024): New records and noteworthy data of plants, algae and fungi in SE Europe and adjacent regions, 14. *Botanica Serbica* **47**(2): 347-359.
- Sabovljević, M. S., Tomović, G., Taşkin, H., Assyov, B., Škondrić, S., **Perić, R.,** Sabovljević, A. D., Dragičević, S., Marković, A., Knežević, J., Lobnik Cimerman, Ž., Strgulc Krajšek, S., Djordjević, V., Krdžić, S., Ilchev, I., Stoykov, D., Alvarado, P., Djurović, S. Z., Buzurović, U., Stanković, M., Kasom, G., Papp, B., Pantović, J., Ștefănuț, S., Ștefănuț, M.-M., Trbojević, I., Romanov, R., Schmidt, D., Korda, M. (2024): New records and noteworthy data of plants, algae and fungi in SE Europe and adjacent regions, 15. *Botanica Serbica* **47**(2): 361-374.
- Ninkov, J., Szabados, K., Jakšić, S., Buturac, B., Puzović, S., **Kiš, A., Perić, R.** (2024): Environmental impact assessment of land consolidation. *Matica Srpska Journal for Natural Sciences* **144**: 7-20.
- **Perić, R.,** Knežević, J. (2024): Materials for a flora of Serbia from the Herbarium collection PZZP (4). *Bulletin of the Natural History Museum (Belgrade)* **16**: 125-187.
- Škondrić, S., Knežević, J., **Perić, R.** (2024): Some rare and threatened plant species of the flora of Bosnia and Herzegovina in the Nevesinjsko polje. *Natura croatica* **33**(1): 91-103.
- Srđević, Z., **Galamboš, L.,** Srđević, B., Ždero, S., Ilić, M., Grabić, J. (2024). *Engaging Stakeholders for Danube Floodplain Water Quality Enhancement Through Ecosystem Services in Serbia's Wetland Reserve*. In: Ha-Minh, C., Pham, C.H., Vu, H.T.H., Huynh, D.V.K. (eds) *Proceedings of the 7th International Conference on Geotechnics, Civil Engineering and Structures, CIGOS 2024, 4-5 April, Ho Chi Minh City, Vietnam. CIGOS 2024. Lecture Notes in Civil Engineering, vol 482.* Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-97-1972-3_91
- Секулић, Н., **Галамбош, Ј.** (2024). *Umbra krameri* (црнка), У: Хегедиш, А., Крпо-Петковић, Ј. [уредници] *Црвена књига фауне Србије*. 5, Рибе.; Универзитет у

Београду, Биолошки факултет; Завод за заштиту природе Србије; Универзитет у Београду, Институт за мултидисциплинарна истраживања.

- Бранковић, С., Секулић, Н., **Галамбош, Ј.**, Хегедиш, А., Крпо-Ћетковић, Ј. (2024). *Процена статуса угрожености врста (категирије и критеријуми)*. У: Хегедиш, А., Крпо-Ћетковић, Ј. [уредници] Црвена књига фауне Србије. 5, Рибе.; Универзитет у Београду, Биолошки факултет; Завод за заштиту природе Србије; Универзитет у Београду, Институт за мултидисциплинарна истраживања.
- Секулић, Н., **Галамбош, Ј.**, Бранковић, С. (2024). *Станишта риба у Србији*. У: Хегедиш, А., Крпо-Ћетковић, Ј. [уредници] Црвена књига фауне Србије. 5, Рибе.; Универзитет у Београду, Биолошки факултет; Завод за заштиту природе Србије; Универзитет у Београду, Институт за мултидисциплинарна истраживања.
- **Галамбош, Ј.**, Секулић, Н., Бранковић, С. (2024). *Мере заштите риба у Србији*. У: Хегедиш, А., Крпо-Ћетковић, Ј. [уредници] Црвена књига фауне Србије. 5, Рибе.; Универзитет у Београду, Биолошки факултет; Завод за заштиту природе Србије; Универзитет у Београду, Институт за мултидисциплинарна истраживања.
- Илић, М., Srđević, Z., Srđević, B., Grabić, J., **Galamboš, L.**, Cvijanović, D., Benka, P. (2024). *Enhancing ecosystems' and social resilience: Restore4Life Wetland Restoration Initiative*. Book of Proceedings [Електронски извор] / XIII International Symposium on Agricultural Sciences "AgroReS 2024", 27-30 May, 2024, Trebinje, Bosnia and Herzegovina; [editor in chief Boris Pašalić]. - Onlajn izd. - El. zbornik. - Banja Luka : Faculty of Agriculture = Poljoprivredni fakultet, 281 – 287

Саопштења на научним и стручним скуповима:

- Somodi, I., Dóra Konrád, K., Szabadi, K., Čarni, A., Ćuk, M., Galić, Z., Gyalus, A., Kiš, A., Laborczi, A., Ozimec, S., Pásztor, L., **Perić, R.**, Pilaš, I., Szabados, K., Szatmári, G., Vinkó, T., Vitasović-Kosić, I., Bede-Fazekas, Á. (2024): Transferability of the Multiple Potential Natural Vegetation Model within the Pannonian biogeographic region. 40th EADSVE Meeting, Banja Luka, June 19-22, 2024.
- Somodi, I., Dóra Konrád, K., Čarni, A., Ćuk, M., Galić, Z., Gyalus, A., **Kiš, A.**, Laborczi, A., Ozimec, S., Pásztor, L., **Perić, R.**, Pilaš, I., **Szabados, K.**, Szatmári, G., Vinkó, T., Vitasović-Kosić, I., Bede-Fazekas, Á. (2024): Improving potential natural vegetation models to serve climate change assessment. Agroclimate Conference, Osijek, September 17th, 2024.
- Demeter, L., **Kiš, A.**, **Szabados, K.**, Ajvazović, M., Runjani, B., Mandušić, V., **Đapić, M.**, **Perić, R.**, Biró, B., Ulicsni, V., Juhász, E., Bede-Fazekas, Á., Babai, D., Öllerer, K., Kemenes, A., Katona, K., Marinkov, K., Molnár, Z. (2024): Critically endangered: traditional knowledge of pig keepers (*svinjars*) on their free-range pigs, floodplain forests and marshes, Serbia (Southeast Europe). ISE congress, Cadi Ayyad University, Marrakech, Morocco, 15-19 May 2024.

III ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

6. ИНТЕГРАЛНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Концепт архитектуре пословног система је интегрални Информациони систем (иИС) са ГИС подсистемом. Обухваћени су кључни пословни процеси основне делатности - заштита природе (Регистари заштићених подручја и станишта дивљих врста, Решавање предмета,) и општих пословних процеса (кадрови, писарница, финансије итд.). Осим тога, користе се и друге информационе технологије и уређаји за прикупљање и обраду алфанумеричких и просторних података, електронску размену података, дељење ИТ ресурса, затим за обезбеђење и заштиту како дигиталних података тако и дигиталних пословних процеса.

У раду са информационим технологијама сходно се примењују прописи којима се уређују информационе технологије, делатност Завода и дефинисане Процедуре Завода. Стратегија дигиталног развоја Завода која би требало да дефинише главна опредељења развоја ИКТ система Завода и обавезе у погледу поштовања животног циклуса опреме и алата истог није дефинисана. О безбедности информационо-комуникационог (ИКТ) система Завода, са стручне стране стара се 1 запослено лице али и корисници истог.

На обим и врсту послова из области ИКТ, битно утичу организационе смернице, приоритети пословних процеса и доступне информационо-комуникационе технологије као и стање постојећих.

У току 2024. године, одржавање функционалности ИКТ вршено је као текуће за модуле и базу ИС-а (без ГИС подсистема), модуле и базу Финансијско-рачуноводствено-књиговодственог система, комуникациону инфраструктуру и софтвер, док су десктоп и преносне радне станице, периферна и серверска опрема, као и централни део ИКТ система одржавани у оквиру инцидентног одржавања и у складу са могућностима. Нефункционалности рачунарске и комуникационе опреме отклањане су сервисирањем једноставнијих кварова – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима према прописаним процедурама. Осим одржавања по хитности ситуације, наменски су замењени или новонабављени: заштитни зид (уређај и пратећи софтвер), 8 монитора, плотер, 2 мултифункционална уређаја, SQL сервер (донација UNDP), а путем пројекта HR-RS00018_ECO(RE)ACT 3 преносна рачунара и мултифункционални уређај. Реинсталирано је десетине софтвера у оквиру планираних или инцидентних ситуација.

Извршена је модификација дела структурног кабловског система (СКС) обухваћеног простором природњачке изложбе, у складу са реновирањем и потребама истог. Текућим одржавањем СКС-а, настављена је анализа свих његових сегмената и функционост у целини те је предузет низ активности на отклањању проблема уочених у току 2023. године те постигнут очекивани проток унутар жичног дела локалне мреже од 1GB. Логички део бежичног сегмента СКС-а је неопходно реконфигурисати, у складу са могућностима у току 2025. године.

Интернет везу Завод остварује путем оптичког привода, а управљање саобраћајем унутар Завода се врши капацитетом Завода.

У оквиру преузетих обавеза међуинституционалне размене података између Завода и:

- Завода за заштиту природе Србије - реализовани су предуслови од стране Завода, док ће сама аутоматизована размена података бити реализована након стварања услова за исто од стране Завода за заштиту природе Србије, те тестирања аутоматизованог процеса

размене података из области биодиверзитета (комуникацијских канала, усаглашени и подешени безбедносни протоколи, стабилан рад рутине) пре коначне продукције;

- Потписница Споразума о оквирима за размену, приступ и коришћење просторних података те Геопортал АПВ – отклоњени проблеми у публикувању сервиса на Геопорталу АПВ, узрокованих неусаглашеношћу нових верзија софтвера и безбедносних механизма;
- Управе за пољопривредно земљиште – прилагођен постојећи, новоkreиран нови сервис у складу са потребама, те отклоњени проблеми у у публикувању сервиса, узрокованих неусаглашеношћу нових верзија софтвера и безбедносних механизма;
- прилагођен ИКТ систем Завода за потребе међуинституционалне размене података у оквиру пројекта ИСКРА;
- сервиса РГЗ-а – извршена подешавања према новом систему пружања услуга.

У оквиру ГИС подсистема, модификоване су рутине за повезивање централних база алфанумеричких и просторних података (ИС са GIS подсистемом) на системском нивоу. Уочена је неопходност хармонизације података ова два подсистема како би аутоматизација дала пуну продуктивност, те планирана израда модела базе и модификованог модула који управља подацима о заштићености природних вредности подручја. За потребе верификације коригованих података о границама заштићених подручја успостављен је интерни ГИС портал са системом за преглед и управљање верификацијом, те организоване две обуке за коришћење истог. Овај портал треба да прерасте у интерни портал за преглед просторних података. Анализом постојећих могућности за потребе пројектовања новог модел базе граница ЗПД – линије са атрибутима о статусу, уочено је да, за сада, треба одустати од ове идеје. Због обимности активности и недостатка капацитета, имплементирање рутине за издвајање геоподатака потребних за опис граница и проширење геобазе сетом података о еколошким коридорима није реализовано.

Како Влада РС још увек није усвојила Специфични план имплементације INSPIRE директиве у РС - „Directive Specific Implementation Plan - for Directive 2007/2/EC of the European Parliament and of the Council of 14 March 2007 establishing an Infrastructure for Spatial Information in the European Community (INSPIRE)“, није било услова за израду плана имплементације INSPIRE директиве у Заводу.

Спровођене су активности одржавања и измене модула информационог система (ИС), у складу са уговором о услузи и дефинисаним потребама Завода. Континуирано су одржаване базе података ИС Завода, провера референцијалног интегритета и конзистентности база, измене над подацима у табелама база, помоћ приликом коришћења система, исправљање грешака у модулима система и базама података, извештаји (логови) о коришћењу апликација (подаци из базе) при инцидентном догађају, помоћ код неадекватног формата просторног податка, постављање копије фајлова изворног кода модула информационог система на сервер.

Од активности ван редовног одржавања база и модула ИС извршено је:

- упоредо са креираним техничким предусловима за имплементацију модула ИС „Решавање предмета“ у web окружењу, оучена је неопходност модификације модула „Писарница“ јер су ова два модула функционално међузависни;
- након анализе правног оквира и потреба, модификована су акта (Листа категорија документарног материјала са роковима чувања) и дефинисани појмови (типови

докумената, статуси предмета, типови руковања, ...). Без овог дела није било могуће реализовати модуло „Писарница“ без обзира што је већи део кода урађен.

- Анализирани су и дефинисани процес решавања предмета, као и начини тј. контролне/верификационе тачке у овом процесу на основу којих је модуло „Решавање предмета“ у web окружењу припремљен за тестирање, упоредо (јака међузависност) са модулом „Писарница“;
- Успешно извршена транзиција база и података на актуелну верзију серверског оперативног система и система за базе података;

Спровођене су активности ажурирања апликација и база за робно-финансијско пословање како према законским условима тако и према исказаним потребама Завода. Постојећи модуло за робно-финансијско пословање је унапређен новим функционалностима.

Сервер систем за рад са електронском поштом и интернет презентацијом (сајт) Завода је у закупу, с обзиром на безбедносне изазове и недостајање потребних капацитета у Заводу. Уочени проблеми и краткотрајне нефункционалности су врло брзо решени у сарадњи са техничком подршком провајдера услуге.

У оквиру одржавања функционалности ИКТ (информационо комуникационе технологије) система Завода спровођене су континуиране активности:

- мониторинг и подешавања као одговор на ситуације ван безбедносних оквира система за проактивну заштиту ИКТ и ИС-а (Web филтрирање, напредну мрежну заштиту, удаљен VPN приступ, бежична мрежа, злонамерни напади). Није било значајнијих изазова.
- одржавање база, апликација, ажурирање корисника интегрисаног информационог система (на системском и нивоу база), е-пошта: појединачни и групни;
- издвојио се изазов у функционисању апликација за манипулацију просторним подацима узрокован неусаглашеношћу издатих закрпа (и унапређења) оперативних система и безбедносних програма са једне стране и поменутих апликација са друге стране, који је успешно превазиђен.

Са циљем одржавања ради функционалности и оперативности, на системском нивоу спровођене су активности: администрирање и анализа информационо-комуникационог система (ИКТ) Завода, оптимизација и отклањање уочених проблема у раду серверских капацитета Завода (AD, DNS, Data сервер, ГИС сервер, WSUS, бекар/replace систем, Firewall, ...), комуникационих (локална рачунарска мрежа, интернет линк, подсистем за рад „на даљину“, систем за електронску пошту и др.) и клијентских капацитета (десктоп радне станице, преносни уређаји и периферна опрема). Уочени су проблеми у функционисању постојећег видео надзора и евидентирања присутности за које је, уколико постоје могућности току 2025. године, неопходно наћи решење и оптимизовати коришћење ИКТ ресурса.

Због ангажованости на текућим пословима и недостака капацитета, није успостављен систем дојаве о нестанку електричне енергије и/или температуре у сервер сали, те аутоматизација гашења серверских капацитета из безбедносних разлога у случају пројектоване потребе.

Спроведена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу приступа путем креденцијала прилагођених улози и одговорности запослене (ангажоване) особе, антивирусне заштите, заштите серверских капацитета, контролисаним приступу складишном простору копија података, доградње, унапређења и корекција оперативних система, подршка у свакодневном раду при појави безбедносних изазова и др.. Резервне

копије база података информационог система Завода се креирају организовано и налазе на спољним носачима информација на две локације.

У току 2024. године континуирано је пружана подршка у примени модула/апликација како и ИС Завода, тако и специјализованог софтвера ради продуктивнијег коришћења истих, раду од куће, online, презентацијском, промотивном, теренском раду Завода. Теренска (фотоапарати, ГПС уређаји) и презентацијска опрема је континуирано одржавана у функционалном и оперативном стању.

6.1. ПОКРАЈИНСКИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Табела бр.24. Индикатори, број активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2024. години	Носиоци посла
Број података унесених у Регистар	<p>Алфанумерички подаци:</p> <p>Унети идентификацијски подаци за 4 подручја за које је завршена студија заштите;</p> <p>Ажурирани подаци за 3 ЗПД, 4 подручја за која је покренут поступак заштите, 4 завршених студија послате на проглашење, 0 промена Управљача, 0 промена у називу Управљача и Одлука о заштити за 8 ЗПД.</p> <p>Просторни подаци:</p> <p>Новоубачених 5, ажурирано 23</p> <p>Документа, убачених и ажурираних: 84</p>	Одељење за правне, финансијске и опште послове

Према Закону о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. 14/2016 и 95/2018 - др. закон и 71/2021), Покрајински завод за заштиту природе води Покрајински регистар заштићених природних добара (у даљем тексту: Покрајински регистар).

Послови вођења Покрајинског регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење нових и ажурирање постојећих података. Уносе се и ажурирају алфанумерички и просторни подаци. Од докумената, у базу Регистра складиште се и систематизују: електронске верзије студија заштите, картографски и катастарски прилози, акти који се односе на статус заштите природног добра и друго.

Покрајински регистар је вођен у складу са Правилником о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара, („Сл. гласник РС“, бр. 81/2010) у облику електронске регистарске књиге (део информационог система) на основу података из збирке исправа која се води у папирној форми. Уписивање података у Регистар вршено је, сходно

Закону о заштити природе а на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити, објавама о покретању поступка заштите на сајту Министарства заштите животне средине (<http://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/zastita-prirode/>) и аката о стављању ван снаге акта о заштити.

6.2. БИБЛИОТЕЧКА ДЕЛАТНОСТ

У склопу свог рада Завод поседује библиотеку која подржава унапређење образовног, истраживачког, стручног и научног рада запослених, студената, наставника и истраживача.

У оквиру библиотеке Завода а сходно Закону о библиотечко – информацијоној делатности („Сл. гласник РС“, бр. 52/2011 и 78/2021). Завод врши прикупљање, обраду, заштиту, чување, представљање и давање на коришћење библиотечке грађе и извора, а у циљу ширења знања, слободног приступа информацијама од јавног значаја и промоције заштите природе.

У својој библиотечко-информационој грађи и изворима Завод поседује око 4.470 различитих штампаних издања, 560 наслова часописа, са по више стотина издатих бројева и преко 120 медија различитих носача аудио – видео садржаја. Наведени садржаји су из области заштите природе и области непосредно везаних за заштиту природе.

Рад библиотеке координира Одељење за финансијско-рачуноводствене и друге послове. У претходном периоду обрађено је и заведено 120 монографских публикација. Током 2024. године приновљени су промотивни материјали везани за реализацију појединих пројеката, као и едукативни и промотивни материјали везани за заштићена подручја у АПВ. У наредном периоду Завод ће наставити рад на дигитализацији и осавремењавању рада, као и повећању обима библиотечке грађе у складу са Законом.

7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Сектор правних и финансијских послова извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 2/2010, 23/2018), Статута Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 9/2010, 22/18, 48/2018 40/2021 и 40/2024), Правилника о раду Покрајинског завода за заштиту природе (бр. 01 04 3503 од 01.11.2024), Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе (бр.01 04 3508 од 01.11.2024. године и Програма заштите природних добара за 2024. годину.

На обим и врсту послова који су обављени у 2024. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АПВ, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде пројектно планске, урбанистичке и

друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара.

У поступку извршавања обавеза Завода, сачињено је више уговора у вези са радним односима и радном ангажовању лица, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавне набавке.

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, право на стручно усавршавање и полагање стручних испита, издавање потврда о статусу запослених ради остваривања одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовању комисија за спровођење поступака јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, све до израде уговора. Одржано је укупно осам (6) седница Управног одбора Завода. За сваку седницу је прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

7.1. УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНСКИХ И ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Узето је учешће у радним групама, за израду измене Закона о заштити животне средине, Закона о одговорности за штету према животној средини, Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда и више подзаконских аката.

Посебна радна група формирана је за израду Уредбе о еколошкој мрежи.

Посебна радна група формирана је за израду нацрта Закона о изменама и допунама закона о заштити животне средине. Током 2024. године одржано је више састанка у организацији Министарства заштите животне средине, у њиховим просторијама. Активности на изради нацрта Закона биће настављене и током 2025. године.

8. ФИНАНСИЈЕ

Финансијско пословања Завода се одвија преко седам динарских и шест девизних подрачуна отворених при Министарству финансија - Управа за трезор (за буџетска и сопствена средства, за средства остварена на име рефундација накнада боловања преко 30 дана, као и за средства донација посебно за сваки пројекат).

Финансијско пословање Завода регулисано је и Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о раду, Покрајинском уредбом о платама, накнади трошкова, отпремнини и другим примањима постављених и запослених лица у органима Аутономне Покрајине Војводине, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у, као и бројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Рад Покрајинског завода за заштиту природе у 2024. години се финансирао из средстава осам извора финансирања којима је Завод располагао:

- буџетска средства;
- сопствена средства;
- социјални доприноси - средства остварена по основу рефундација од РФЗО на име накнада за боловање преко 30 дана;
- донације од међународних организација;
- неутрошена средства донација из ранијих година;
- средства Европске уније – финансијске помоћи ЕУ;
- нераспоређен вишак прихода из ранијих година - додатна средства;
- неутрошена средства донација, помоћи и трансфера из ранијих година.

Плате запослених су у 2024. години исплаћиване у складу са Законом о буџетском систему, његовим изменама и допунама као и другим важећим законима, правилницима и упутствима.

У 2024. години је и даље на снази обавеза извештавања у погледу исплаћених плата запослених, као и исплаћених накнадама и др. примањима Министарству финансија – Управи за трезор, Регистру запослених и Републичком заводу за статистику.

Сходно расположивим средствима обрачунаване су и плаћане и друге накнаде и обавезе запосленим, трећим и правним лицима у складу са преузетим обавезама Завода.

Сходно Закону о електронском фактурисању у 2024. години је вршен пријем и издавање фактура.

У свом раду Одсек је остваривао редован контакт са надлежним и сродним државним органима и институцијама, међу којима су Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО, Народна банка Србије, Град Нови Сад Градска управа за социјалну и дечију заштиту и др. Остварена је сарадња са корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Током 2024. године састављен је Финансијски план Завода за 2024. годину, Измене и допуне финансијског плана Завода за 2024. годину, програмски буџет у складу са Фискалном стратегијом, Упутством о методологији и динамици израде финансијског плана корисника буџетских средстава Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину и Покрајинском скупштинском одлуком о ребалансу буџета АП Војводине за 2024. годину. Током године поднета су и захтеви за измене апропријације.

Крајем јануара 2024. године достављене су свим запосленим, члановима Управног и Надзорног одбора Завода као и лицима ангажованим по уговору о привремено – повременим пословима Потврде о плаћеним порезима и доприносима по одбитку (Образац ППП – ПО).

Дана 25.02.2024. године поднет је Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине и Управи за трезор Завршни рачун за 2023. годину усвојен од стране Управног одбора Завода.

У 2024. години пословање Завода заједно са пословањем Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине је било предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције (у даљем тексту: ДРИ). Ревизија је вршена за период 01.01.2024. –

31.12.2024. године. С тим у вези, Одсек је у складу са захтевима ДРИ достављао податке за предметну годину контроле (2024).

Крајем марта 2024. године достављен је Извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2023. годину Министарству финансија Централној јединици за хармонизацију.

Током 2024. године састављени су и поднети: Порески биланс и Пореска пријава за 2023. годину за порез на имовину (Пореској управи); Пореска пријава за порез на добит за 2023. годину (Пореској управи); Појединачна пореска пријава о обрачунатом и плаћеном порезу и доприносима за обавезно социјално осигурање по одбитку на терет примаоца прихода за 2023. годину за све запослене; МУН обрасци за лица ангажоване по основу уговора ван радног односа.

Током 2024. године састављено је пет тромесечних периодичних извештаја извршења буџета поднетих надлежним покрајинском секретаријатима.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, инвестираним средствима, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

Покрајинском секретаријату за финансије поднети су састављени квартални Планови извршења буџета као и месечна требовања средстава из буџета АПВ по програмским активностима и пројектима.

У оквиру рада Одсека праћено је наменско трошење средстава у складу са усвојеним финансијским планом, његовим изменама и допунама, планом набавки и изменама и допунама плана набавки.

Одсек је активно учествовао у финансијском управљању и администрирању редовне делатности Завода и пројеката ЕУ и пружању стручних услуга, као и сачињавању финансијских планова пројеката и стручних услуга.

ПРОГРАМ 0405 ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА

560 - Заштита животне средине неklasификована на другом месту

Табела бр.25. Преглед планираних прихода и примања по програмским активностима и изворима финансирања ПЗЗП у 2024. години:

ВРСТЕ ПРИХОДА	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1003 Заштита природе и природних добара на територији Аутономне Покрајине Војводине	
01 00 Општи приходи и примања буџета	160.084.299,98
03 00 Социјални доприноси	1.000.000,00
04 00 Сопствени приходи буџетских корисника	5.948.860,99
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	4.172.535,05
13 00 Нераспоређени вишак прихода и примања из ранијих година	15.111.636,64
УКУПНО:	186.317.332,66
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004 "Заштита орла крсташа смањивањем mortalитета који узрокују људи" - "Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian region - PANNON EAGLE (LIFE1/SNAT/HU/000902)	
06 00 Донације од међународних организација	1.455.000,00
15 00 Неутрошена средства донација, помоћи и трансфера из ранијих година	145.612,75
УКУПНО:	1.600.612,75
ПРОЈЕКАТ 4010 „Заштита кључних животињских врста Панонских степа у прекограничном подручју између Мађарске и Србије PANNONSTEPPE HUSRB/1602/12/0065“ - „Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia PANNONSTEPPE HUSRB/1602/12/0065“	
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	568.857,50
15 00 Неутрошена средства донација, помоћи и трансфери из ранијих година	7.667.546,63
УКУПНО:	8.236.404,13
ПРОЈЕКАТ 4014 “Заштита и обнова еколошке повезаности „Муре-Драва-Дунав“ – “Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through/cross sectorial cooperation” LifelineMDD DTP3-308-2.3“	
15 00 Неутрошена средства донација, помоћи и трансфери из ранијих година	17.238.866,82
УКУПНО:	17.238.866,82
ПРОЈЕКАТ 4018 „Обнова мочварних станишта као система подршке животу у Дунавском басену“ - Restore4Life	

ВРСТЕ ПРИХОДА	
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	3.303.658,28
УКУПНО:	3.303.658,28
ПРОЈЕКАТ 4019 „ПИОНИРСКИ ЕКОСИСТЕМ - БАЗИРАН НА СМАЊЕЊУ ЗАГАЂЕЊА МИКРОПЛАСТИКОМ И ОТПОРНОСТИ НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ У ПРЕКОГРАНИЧНОМ ПОДРУЧЈУ“ ЕСО (RE)АСТ	
01 00 Општи приходи и примања буџета	7.800.000,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	2.816.387,40
УКУПНО:	10.616.387,40
УКУПНИ ПРИХОДИ	227.313.262,04

Табела бр.26. Приказ расхода по врстама (економским класификацијама) и изворима финансирања за све програмске и пројектне активности у 2024.години:

Назив	Укупно утрошена средства (сви извори финансирања)	Буџетска средства (извор финансирања 01 00,13 00)	Средства донација (извори финансирања 06 00 56 00 и 15 00)	Сопствена средства (извори финансирања 04 00 13 06)
ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ)	82.801.035,46	82.801.035,46		
СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	12.544.357,13	12.544.357,13		
НАКНАДЕ У НАТУРИ	492.459,00	492.459,00		
СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	1.381.368,00	1.236.368,00		145.000,00
НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	1.219.524,49	1.219.524,49		
НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ	1.449.292,12	1.449.292,12		
СТАЛНИ ТРОШКОВИ	20.605.230,76	20.588.789,81	6.759,54	9.681,41
ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	2.181.979,94	1.786.379,55	312.793,76	82.806,63
УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	22.302.784,54	17.142.237,02	2.578.361,18	2.582.186,34
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ	2.225.501,88	2.183.301,88		42.200,00
ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ	16.701.803,58	16.134.117,84		567.685,74
МАТЕРИЈАЛ	7.934.253,68	7.591.683,19		342.570,49
ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	787.696,50	787.696,50		
ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	118.527,25	106.828,00		11.699,25
МАШИНЕ И ОПРЕМА	8.941.554,36	8.519.383,73		422.170,63
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	4.385.625,75	4.385.625,75		
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	186.072.994,44	178.969.079,47	2.897.914,48	4.206.000,49

Табела бр.27. Приказ остварених прихода и примања по изворима финансирања и програмским активностима у 2024. години:

Назив	Укупно остварена средства (сви извори финансирања)	Буџетска средства (извор финансирања 01 00)	Средства донација (извори финансирања 06 00 и 56 00)	Сопствена средства (извор финансирања 04 00)
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1003	161.503.158,87	158.396.937,57		3.106.218,30
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004			1.444.007,45	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4010				
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4014				
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4018				
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4019	8.815.949,95	5.604.005,26	3.211.944,69	
УКУПНО ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ	170.319.108,82	164.000.942,83	4.655.952,14	3.106.218,30

Покрајински завод за заштиту природе Нови Сад (у даљем тексту: Завод) основан од стране Покрајинске Владе је индиректни корисник буџетских средстава и сматра се Наручиоцем у смислу Закона о јавним набавкама.

У зависности од укупно процењене вредности истоврсних набавки на годишњем нивоу одређених Планом јавних набавки Покрајинског завода за заштиту природе спроведени су поступци јавних набавки. На набавке укупна чија процењена вредност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 1.000.000,00 динара без ПДВ-а, наручиоци нису обавезни да примењују одредбе Закона.

Јавне набавке Завода су финансиране у складу са Финансијским планом Покрајинског завода за заштиту природе за 2024. годину, Изменама и допунама финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2024. годину као и променама апропријације.

На годишњем нивоу састављен је и поднет Управи за јавне набавке РС извештај о јавним набавкама за 2024. годину.

План јавних набавки усвојен је 14.02.2024. године.

Укупна процењена вредност набавки пл јавних набавки Планом јавних набавки је 18.654.166,66 динара без ПДВ-а, односно 22.384.999,99 динара са ПДВ-ом.

Усвојена је и једна измена Плана јавних набавки у новембру 2024. године.

У периоду 01.01.2024 – 31.12.2024. године спроведени су поступци: поступци јавних набавки, набавки на које се закон не примењује и набавки друштвених и других посебних услуга.

У отвореним поступцима јавних набавки којих је било 10 (десет) у 2024. години је утрошено укупно 12.677.845,59 динара без ПДВ –а, односно 15.413.610,71 динара са ПДВ-ом.

За набавке на које се закон не примењује у 2024. години је укупно је утрошено 11.420.331,15 динара без ПДВ –а односно 12.599.870,99 динара са ПДВ-ом.

Табела бр.28. Преглед спроведених отворених поступака јавних набавки у 2024. години

ИЗВЕШТАЈ О НАБАВКАМА ЗА 2024.ГОДИНУ						
Наручилац:	106611566 - ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ					
Година:	2024					
НАБАВКЕ ИЗУЗЕТЕ ОД ПРИМЕНЕ ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА	Добра		Радови		Услуге	
	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)
Члан 27. тачка 3) - набавке чија је процењена вредност мања од прагова до којих се Закон не примењује - за набавку друштвених и других посебних услуга из члана 75. овог закона чија је процењена вредност мања од 15.000.000 динара када набавку спроводи јавни наручилац, односно мања од 20.000.000 динара када набавку спроводи секторски наручилац					4.467.600,00	5.361.120,00
Члан 27. тачка 1) - набавке чија је процењена вредност мања од прагова до којих се Закон не примењује - за набавку добара, услуга и спровођење конкурса за дизајн, чија је процењена вредност мања од 1.000.000 динара и набавку радова чија је процењена вредност мања од 3.000.000 динара	2.423.150,62	2.907.780,76	981.600,00	269.928,00	3.547.980,53	4.061.042,23
Укупно:	2.423.150,62	2.907.780,76	981.600,00	269.928,00	8.015.580,53	9.422.162,23

УГОВОРИ ЗАКЉУЧЕНИ У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ									
	Добра			Радови			Услуге		
	Број закључених уговора	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)	Број закључених уговора	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)	Број закључених уговора	Укупни износ	Укупни износ (са ПДВ)
Отворени поступак	3	5.063.184,59	6.075.821,51	7	7.781.491,00	9.337.789,20	3	5.063.184,59	6.075.821,51
Укупно:	3	5.063.184,59	6.075.821,51	7	7.781.491,00	9.337.789,20	3	5.063.184,59	6.075.821,51

